प्रतिवेदन पेश गरिएको कार्यालय

धरान उप-महानगरपालिका

पेश गर्ने कार्यालय

पकली टेक्नोलोजी इन्स्टिच्युट प्रा.लि

इटहरी, सुनसरी

धरान उप-महानगरपालिका, धरान सुनसरी

लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण

प्रतिवेदन

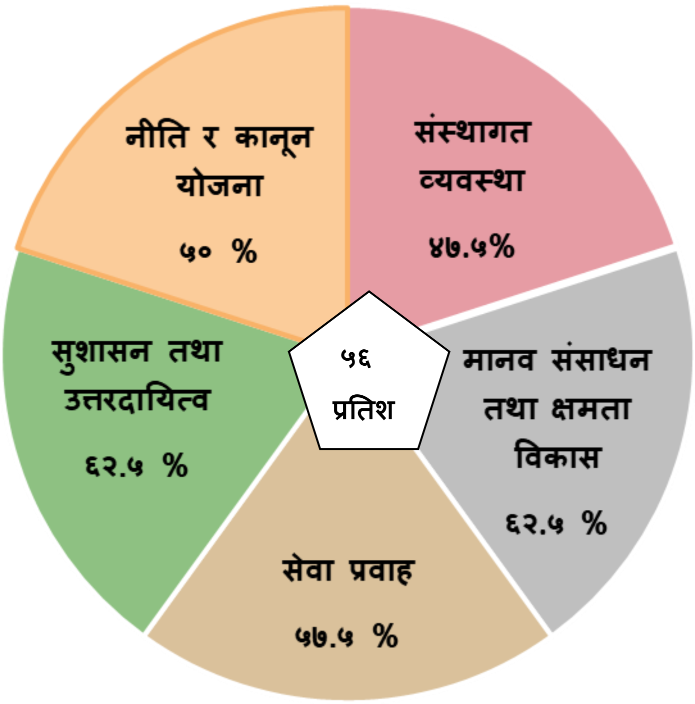

२०८२

धरान उपमहानगरपालिका, धरान सुनसरी

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण

प्रतिवेदन

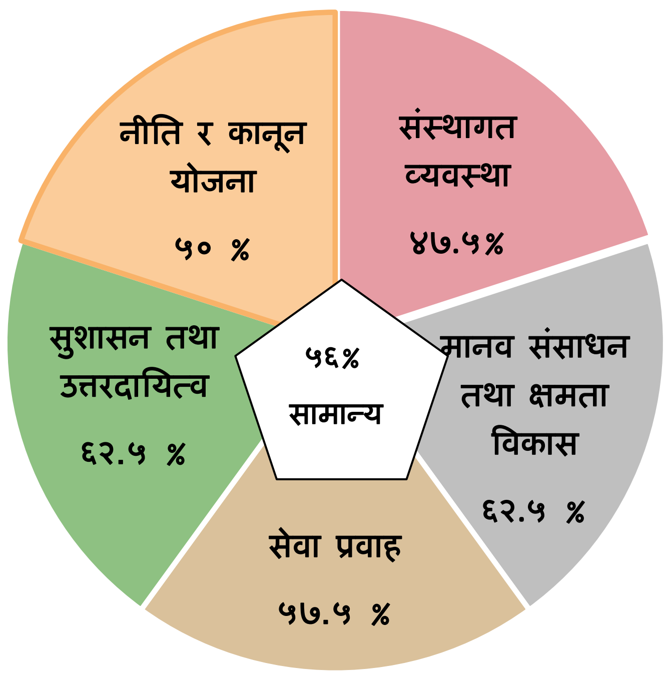

२०८२

<u>**समन्वय तथा सहयोग**</u>

धरान उपमहानगरपालिका

धरान, सुनसरी

<u>**सहजीकरण**</u>

पकली टेक्नोलोजी इन्स्टिच्युट प्रा लि

इटहरी, सुनसरी

विषय सुची

१. कार्यक्रमको पृष्ठभूमि ३

२. अध्ययनको महत्व ४

३. लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण कार्यक्रमका उद्देश्यहरु ४

४. लैससास परीक्षणले समेट्ने क्षेत्रहरु ५

५. लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण विधि र तरिका ६

६. लैगिंक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणका सहभागीहरु ७

७. उप-महानगरपालिकाको परिचय तथा तथ्याँक प्रस्तुतीकरण र व्याख्या ८

८. धरान उप-महानगरपालिकाको लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवस्था विश्लेषण ९

८.१ धरान उप-महानगरपालिकाको लैससास परिक्षणको तथ्यांकहरु ११

८.२ समुह छलफल विधि ११

८.३ सन्दर्भ सामाग्रीको पुनरावलोकन विधि ११

९. मुल सूचकका आधारमा उपलब्धि १२

९.१ नीति, कानून र योजना १२

९.२ संस्थागत व्यवस्था १२

९.३ मानव संशाधन तथा क्षमता विकास १३

९.४ सेवा प्रवाहः १३

९.५ सुशासन तथा उत्तरदायित्व १४

१०. परीक्षण पश्चात् प्रमुख सूचकहरुले प्राप्त गरेका अंकहरुको लेखाजोखा १४

११. शक्ति/सवल तथा कमजोरी पक्ष र अवसर तथा बाधा/चूनौति विश्लेषण (SWOT Analysis) २६

१२. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समाबेशीकरण विकास कार्ययोजना ३४

सुझावहरु ४६

अनुसूची १ .... ४९

अनुसूची २ .... ५२

अनुसूची ३ .... ५२

अनुसूची ४ .... ५३

अनुसूची ५ .... ५६

अनुसूची ६ .... ५८

क . परिचय खण्ड

१. कार्यक्रमको पृष्ठभूमि

संबिधानत समानुपातिक समावेशी र सहभागितामूलक सिद्धान्तका आधारमा समतामूलक समाजको निर्माण गर्न राज्यका सबै अंग, तह र क्षेत्रगत विषयहरूमा लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण (लैससास) को विषयलाई आन्तरिकीकरण, मूलप्रवाहीकरण र संस्थागत गर्नुपर्ने आवश्यकता महसुस गरि नेपालको शासकीय संरचना संघीय, प्रदेश र स्थानीय गरी तिनै तहको आम निर्वाचन भई कार्यान्वयनमा आए पश्चात् संघीय संरचनामा रुपान्तरण भइ सबै तहमा आ-आफ्नो सरकार स्थापित भई संचालनमा रहेको अवस्था छ । संविधानले यी तिनै तहका सरकारलाई व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायिक अधिकार प्रदान गरेको छ । संघीयताको अभ्यास मुलुकको लागि नयाँ भएको र संघीयता कार्यान्वयनका लागि स्थानीय, प्रदेश एवं संघीय सरकारको स्थापना र यी तिनै तहका सरकारको संस्थागत विकास हुनु अत्यावश्यक देखिन्छ । यसै सन्दर्भमा संविधानद्वारा परिकल्पना गरिएको समानता र समावेशितामा आधारित समाज निर्माण गर्न स्थानीय तथा प्रदेश सरकारको प्रणाली, प्रक्रिया तथा संरचनालाई लैंगिक समानता तथा सामाजिक समाबेशीकरणको दृष्टिकोणबाट संवेदनशील एवम उत्तरदायी बनाउन जरुरी देखिन्छ।

नेपालको संविधानको धारा १८ मा उल्लिखित समानताको हकमा सबै नागरिक कानूनको दृष्टिमा समान हुने तथा कसैलाई पनि कानूनको समान संरक्षणबाट बन्चित नगरिने व्यवस्था छ ।साथै सामान्य कानूनको प्रयोगमा उत्पत्ति, धर्म, वर्ण, जात, जाति, लिङ्ग, शारीरिक अवस्था, अपाङ्गता, स्वास्थ्य स्थिति, बैवाहिकत स्थिति, गर्भावस्था, आर्थिक अवस्था, भाषा वा क्षेत्र, वैचारिक आस्था वा यस्तै अन्य कुनै आधारमा भेदभाव नगर्ने व्यवस्था उल्लेख छ।

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (लैससास) सम्बन्धमा गाउँउप-महानगरपालिका तथा उप-महानगरपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकारमा लैससास सम्वन्धी व्यवस्था उल्लेख गरेको, वडा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार अन्तर्गत वडामा आर्थिक तथा सामाजिकरुपमा पछाडि परेका महिला, बालबालिका, दलित, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, जेष्ठ नागरिक, अल्पसंख्यक, सीमान्तकृत समुदायको अभिलेख राखी सामाजिक र आर्थिक उत्थान सम्बन्धी काम गर्ने व्यवस्था गरेको, विभिन्न समुदायबीच सामाजिक सद्भाव र सौहार्दता कायम गर्ने, बालविवाह, बहुविवाह, लैंगिक हिंसा, छुवाछुत, दहेज तथा दाइजो, हलिया प्रथा, छाउपडी, कमलरी प्रथा, बालश्रम, मानव बेचविखन जस्ता सामाजिक कुरीति र अन्धविश्वासको अन्त्य गर्ने, गराउने व्यवस्था गरेको, स्थानीय तहको योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्दा महिला तथा पिछडिएको एवं लक्षित वर्गको सहभागिताको व्यवस्था, योजना छनौटमा महिला, बालबालिका तथा पिछडिएका वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने कार्यकममा जोड दिदै लैससास प्रवर्धन गर्ने लगायतको व्यवस्था उल्लेख गरेको छ । यसका साथै लैससासका सवालहरूलाई सम्बोधन गर्न राज्यले विगत लामो समय देखि नै प्राथमिकताका साथ आवधिक योजना, वार्षिक योजना, नीति तथा कानूनको तर्जुमा तथा परिमार्जन रकार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दै आइरहेको छ। यसै सन्दर्भमा स्थानीय तहद्वारा संचालन हुने योजना तथा कार्यक्रमलाई लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीमैत्री बनाउन, संवैधानिक एवम् कानूनी उत्तरदायित्व तथा जिम्मेवारी पुरा गर्न, राज्यले अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा गरेका प्रतिबद्धताहरु अनुरुप

कार्य गर्न, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ अनुसार स्थानीय तहमा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणलाई संस्थागत गर्दै समाबेशी विकासलाई प्रवर्धन गर्ने कार्यलाई थप मार्ग दर्शन **गर्न "लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण दिग्दर्शन, २०७८** "अधिनमा रहेर धरान उप-महानगरपालिका सुनसरीको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण (GESI Audit) गरि प्रारम्भिक प्रतिवेदन तयार गरिएको छ । प्रस्तुत प्रतिवेदनमा धरान उप-महानगरपालिकाको गत आर्थिक वर्ष २०८१।८२ मा संचालन गरेका कार्यक्रमहरुको लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण गरिएको छ।

२. अध्ययनको महत्व

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले महिला, जनजाति, आदिबासी, दलित, सामाजिक, आर्थिक रुपमा बञ्चित समूहहरुको सार्थक सहभागितालाई बढाउदै समावेशि विकासको प्रक्रियालाई संस्थागत गर्ने पक्षमा जोड दिइ आफ्नो क्षेत्रको विकासका लागि साधनहरुको परिचालन र बाँडफाँटद्धारा सामाजिक समानता ल्याउने उद्धेश्य राखेको छ । सोही अनुसार लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण दिग्दर्शन, २०७८ ले धरान उप-महानगरपालिका सुनसरीको लैससास क्षेत्रलाई प्रभावकारी कार्यान्वयनमा जोड दिएको छ । उप-महानगरपालिकाले वस्ती स्तरबाट योजनाहरुको छनौट देखि प्राथमिकिकरण हरेक चरणहरुमा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण अन्तरगत कार्यान्वयन गरिनु पर्ने क्रियाकलापहरुमा थप प्रभावकारिता ल्याउनको लागि पनि लैससास परिक्षणको आवश्यकता रहेको छ । लैससास परिक्षण गरिसकेपछि उप-महानगरपालिकाले लैससासको दृष्टिकोणबाट अन्तराल (Variation) रहेका क्षेत्रको पहिचान गरी विस्तृतरुपमा लैससास विकास कार्ययोजना तयार गरेको छ । उक्त कार्य योजनाले धरान उप-महानगरपालिकाबाट सञ्चालन हुने आगामी कार्यक्रमहरुलाई थप लैससासमैत्री बनाउन उल्लेखनीय भूमीका निर्बाह गर्नेछ । हरेक आर्थिक वर्षमा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण गर ी यसको विश्लेषणमा आएका नतिजाका आधारमा तयार पारिएका कार्ययोजनाको कार्यान्वयवाट लैगिक समानता तथा समबेशी विकासमा महत्वपूर्ण सुधार हुनेछ। लैङ्गिक समताको सिद्धान्त, समविकासको सिद्धान्त, समावेशीकरणको सिद्धान्त तथा लैङ्गिक उत्तरदायित्वको सिद्धान्तलाई कार्यान्वयनमा उतार्नको लागि पनि लैससास परिक्षण एक महत्वपुर्ण औजार हुनेछ।

३. लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण कार्यक्रमका उद्देश्यहरु

- बजेट तर्जुमा नीति, प्रक्रिया र संस्थागत संरचनाको लैससास सम्वेदनशीलता र जवाफदेहिता मापन गर्नु।
- श्रोतको बाँडफाँटमा लक्षित वर्ग तथा समुदायका आवश्यकता सम्वोधन भए/नभएको विश्लेषण गर्नु।
- धरान उप-महानगरपालिकाको दीर्घकालिन, आवधिक र बार्षिक योजनामा लैंङ्गिक मूलप्रवाहीकरणलाई संस्थागत गर्नु।
- नीति निर्माण,योजना तर्जुमा, कार्यन्वयन तथा लाभको वाँडफाँट प्रक्रियामा महिला लगायत लक्षित वर्ग तथा समुदायका मुद्धालाई छलफलमा ल्याउन र सरोकारवालाहरुलाई उत्तरदायी वन्न उत्प्रेरित गर्नु।
- समावेशीकरणको लक्ष्यलाई स्थानीय तहको संरचना र कार्य योजनामा स्थान दिनु।

- लैससास अवधारणा अनुसार यसको प्रयोगलाई सरलीकृत रुपमा स्थानीयकरण गरि स्थानीय सरकारले गर्ने सम्पूर्ण विकासका कार्यहरुलाई **लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण** लैससास उत्तरदायी र दिगो बनाउन आर्थिक श्रोतको सुनिश्चता, उपलब्धीको समतामूलक वितरण र उपयोगी बनाउनु।

४. लैससास परीक्षणले समेट्ने क्षेत्रहरु

क. मुल सूचकहरु

१. नीति कानुन तथा योजना

२. संस्थागत व्यवस्था

३. मानव संसाधन तथा क्षमता विकास

४. सेवा प्रवाह र सुशासन तथा उत्तरदायित्व

ख. सहायक सूचकहरु निम्नानुसार रहेका छन्।

१. नीति तथा कानुनमा समावेशीता/ सहभागिता

२. योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन

३. बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन

४. कर्मचारी पदाधिकारी तथा प्रतिनिधित्व

५. कार्यप्रणालिमा समावेशिता

६. समिति उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व

७. वित्त ब्यवस्थापन प्रणालिमा समावेशिता

८. तथ्याङ्क संकलन तथा ब्यवस्थापन

९. मानव संसाधन तथा क्षमता विकास

१०. अनौपचारीक मूल्य मान्यता र कुसंस्कार बिरुद्ध जनचेतना

११. कानूनी साक्षरता

१२. विपद् ब्यवस्थापनामा समावेशिता

१३. पूर्वाधार विकास

१४. प्रजनन स्जास्थ्य

१५. शिक्षा कार्यक्रम

१६. खानेपानि तथा सरसफाई

१७. स्वरोजगार तथा आय आर्जन र बजार ब्यवस्थापन

१८. सुशासन

१९. उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता

२०. सूचना तथा संचार

२१. अनुगमन तथा मूल्याङ्कन

२२. समन्वय र सम्बन्ध विस्तार

५. **लैंगिक समानता तथा सामाजिक** समावेशीकरण **परीक्षण विधि र तरिका**

धरान उप-महानगरपालिकाको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणका क्रममा निम्न बिधिहरु अपनाईएको थियो।

तयारी चरण

- लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण दिग्दर्शनले निर्दिष्ट गरे अनुसार धरान उप-महानगरपालिकाका नगर प्रमुख श्री हर्कराज राई संयोजकत्वमा विभिन्न विषयगत समितिलाई समेटेर २०८२ साल पौष महिनाको १४ गतेको नगर कार्यपालिकाको बैठकमा लैससास कार्यान्वयन समिति गठन गरीयो। उक्त समितिको सहयोग सोहि दिन नगर उपप्रमुख श्री आईन्द्र विक्रम बेघाको संयोजकत्वमा ७ सदस्यीय लैससास कार्यदल गठन गरी सो कार्यदलको समेत सहयोगमा लैससास परिक्षणको आवश्यक तयारी गरिएको थियो।
- धरान उप-महानगरपालिकाले आर्थिक वर्ष २०८१।०८२ का लागि स्वीकृत गरेका योजनाहरुमा गठन भएका उपभोक्ता समितिहरुमा महिलाहरुको सहभागिता र सक्रियताको अवस्था जान्नका लागि उपभोक्ता समितिहरु तथा लक्षित समूहहरुसँग छलफल बिधिवाट सूचनाहरु संकलन गरिएको थियो।
- लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्वन्धि धरान उप-महानगरपालिकामा भएका दस्तावेजहरु अध्ययन गरिएको थियो।
- धरान उप-महानगरपालिका अन्तरगतका विभिन्न विषयगत शाखामा कार्यरत प्रमुख कर्मचारीहरु तथा कार्यदल वीच अन्तरक्रिया छलफल गरी लैससास पूर्व तयारी वैठक सम्पन्न गरिएको थियो।
- धरान उप-महानगरपालिकाले आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ का लागि तय गरेको नीति तथा कार्यक्रम र बिनियोजन गरेको बजेट र आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को तुलनात्मक अध्ययन गरिएको थियो ।
- धरान उप-महानगरपालिकाका विभिन्न विषयगत महाशाखा तथा शाखाका कर्मचारीहरुसँग अन्तर्बार्ता तथा सूचनाहरु संकलन गरिएको थियो।

कार्यान्वयन चरण

स्थानीय उप-महानगरपालिकाको समन्वयमा धरान उप-महानगरपालिका प्रमुख, उपप्रमुख, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत उपमहानगर कार्यपालिका सदस्यहरु, कार्यदल तथा विषयगत शाखाका प्रमुख तथा प्रतिनिधि कर्मचारीहरुको सहभागितामा २०८२ साल पौष गते २ दिवसीय कार्यशाला संचालन भएको थियो । उक्त कार्यशालामा लैससास अवधारणा र कार्यबिधि बारे सहजकर्ता गणेशप्रसाद तिमल्सेनाले सहजिकरण गर्नुभएको थियो।

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्वन्धी अभिमुखीकरणमा भएका सहभागिहरुको स्वच्छिक रुपमा ५ वटा समुह गठन गरिएको थियो जस अन्तर्गतः

- नीति कानुन तथा योजना
- संस्थागत व्यवस्था
- मानव संसाधन तथा क्षमता विकास
- सेवा प्रवाह र

➢ सुशासन तथा उत्तरदायित्व

मा विभाजन गरी हरेक समुहले १/१ वटा मुख्य सुचक र त्यस अन्तर्गतका २०/२० वटा उप-सुचकहरु प्रश्नावली अनुसार पुरा हुने स्थानीय तहको पुष्ट्याइका आधार अनुसार १ वा ०.५ वा ० अंक प्रदान गरियो।

- ५ वटा मुख्य क्षेत्रहरु तथा २२ वटा सहायक क्षेत्रहरुको आधारमा १०० वटा सूचकहरुको प्राप्ताङ्क सहितको अंक जोडेर माकुरे जालो तथा बहुस्तम्भ चित्रमा प्रस्तुत गरीयो।
- प्राप्त अंकको अवस्थाका आधारमा सवल र कमजोरी वा सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरु तथा अवसर र चुनौती (SWOT) हरुको छुट्टा छुट्टै विश्लेषण गरियो।
- अन्त्यमा सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरुलाई समेटेर धरान उप-महानगरपालिकाको लैससास विकास कार्ययोजना तयार पारिएको थियो । साथै उक्त कार्ययोजनालाई कार्यान्वयन गर्ने धरान उप-महानगरपालिकाका प्रमुख श्री हर्कराज राई. उपप्रमुख श्री अईन्द्र बिक्रम बेघा तथा प्रमुख प्रसाशकीय अधिकृत श्री अम्बिका प्रसाद चौलागाई र सामाजिक विकास समिति संयोजक श्री सिर्जना नेपाल लगायत प्रतिनिधिमुलक सहभागिहरुले प्रतिबद्धता समेत जनाउदै लैससाल परीक्षण सम्पन्न गरियो।

प्रतिवेदन तयारी

तयारी तथा कार्यान्वयनका दुइ चरणको कार्य पछि लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण दिग्दर्शनको तालिका नं. ९ मा उल्लेख भएको लैससास परीक्षण प्रतिवेदनको ढाँचा बमोजिम प्रतिवेदन तयार गरिएको छ । लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण गर्दा आएको परिणामलाई प्रतिवेदनमा समावेश गरी अन्तिम प्रतिवेदन धरान उप-महानगरपालिकासुनसरीको कार्यालयमा पेश गरिएको छ।

६. लैगिंक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणका सहभागीहरु

लैगिंक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षणलाई विभिन्न चरणमा सम्पन्न गरिएको थियो । स्थानीय उपभोक्ताहरुसंग लक्षित समुह छलफल गरिएको थियो भने उप-महानगरपालिकाका कार्यकारीणी समितिका रुपमा क्रियाशील उपमहानगर कार्यपालिका सदस्यहरु, विषयगत शाखाका कर्मचारीहरु, वडा कार्यालयका कर्मचारीहरु लगायत उप-महानगरपालिका मातहतमा काम गरिरहेका विभिन्न कर्मचारीहरुको सहभागितामा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण कार्य सु-सम्पन्न भएको थियो । कार्यक्रमका जम्मा ६२ जनाको सहभागिता रहेको थियो।

सहभागिको खण्डिकृत विवरण निम्न अनुसार रहेको थियो।

सहभागि	दलित	जनजाति	क्षेत्री	ब्राम्हण	जम्मा
महिला	४	२२	१	५	३२
पुरुष	२	१४	२	१२	३०
जम्मा	६	३६	३	१७	६२

सहभागीहरुको विस्तृत विवरण यसै प्रतिवेदनको अनुसुचिमा समावेस गरिएको छ।

ख. तथ्याँङ्क प्रस्तुतीकरण खण्ड

७. उप-महानगरपालिकाको परिचय तथा तथ्याँक प्रस्तुतीकरण र व्याख्या

सावकको पूर्वाञ्चल विकास क्षेत्रमा अवस्थित धरान, नेपालकै एक सुन्दर तथा विविध सांस्कृतिक विविधता भएको सहर हो। यो कोशी प्रदेश को सुनसरी जिल्लामा पर्छ। महाभारतकालीन ईतिहास बोकेको र पछिल्लो समयमा किरात राजधानीको रुपमा रहेको विजयपुर धरान नगरको शिर हो। विजयपुरको ईतिहास खोतल्दा सतिदेविको दन्त पतन भएको किम्वदन्ति र दन्तकाली मन्दिरको अवस्थिति एवं ५०० वर्ष पहिले बंगालका राजाले जिर्णोद्धार गरेको पिण्डेश्वर मन्दिरको अभिलेखहरुबाट यो स्थान पुरातात्विक, पौराणिक एवं ऐतिहासिक तथा पर्यटकीय महत्व बोकेको छ। धार्मिक तथा ऐतिहासिक महत्व रहेको धरानमा पञ्चकन्या मन्दिर, बिष्णुपादुका, पाँचकन्या मन्दिर, बुढासुब्बा, ठिङ्ग गणेश मन्दिर लगायत सूर्यकुण्ड, सिद्ध पोखरी, गडि थुंकि जस्ता प्रसिद्ध स्थलहरु रहेका छन्। हालको आधुनिक धरान शहर रहेको स्थानमा सुरुमा घना जङ्गल रहेको र सो जङ्गल फँडानीका क्रममा काठ चिर्ने आरावालाहरुले तयार गर्ने गरेको धरान (धराप) बाट नै आजको धरान शहरको नामकरण भएको भन्ने भनाई छ।

विजयपुरमा भने धेरै अघि देखि बसोबास भएको भएता पनि वि.स. १९५० तिर घना जङ्गल फँडानी गरेर समतल क्षेत्रमा सानो बस्तीबाट सुरुवात भएको धरान, वि.स. १९५९ मा तत्कालीन राणा प्रधानमन्त्री श्री ३ चन्द्र शमशेरले चन्द्रनगर (हाल पुरानो बजार) र वि.स. १९९० तिर श्री ३ जुद्ध शमशेरले जुद्ध नगर (हालको नयाँबजार) बसालेको इतिहासमा पाइन्छ।

वि.स. २०१० सालमा पूर्वाञ्चलको लागि ब्रिटिस गोर्खा भर्ती केन्द्र धरानमा स्थापना भए पछि मुख्य रुपमा धरानमा बसोबास तथा चहलपहल बढेको पाइन्छ। वि.स. २०१७ सालमा धरान नगर उप-महानगरपालिका घोषित भएको धरान, वि.स. २०१८ सालमा नेपाललाई १४ अञ्चल ७५ जिल्लामा विभाजन गर्दा कोशी अञ्चलको सदरमुकाम समेत घोषित भएको थियो।

सुरुमा ११ वडाहरू मात्र रहेको धरानलाई वि.स. २०३५ सालमा पूर्वतर्फ रहेको बाँझगरा गाउँ पञ्चायत र पश्चिम तर्फ रहेको घोपा गाउँ पञ्चायतको केहि-केहि क्षेत्रलाई गाभेर क्षेत्र विस्तार गरी १९ वडामा विभाजन गरिएकोमा २०७१ वैशाख २५ गतेको मन्त्रिपरिषद्को निर्णय अनुसार पाँचकन्या गा.वि.स.लाई पनि धरान उप-महानगरपालिकामा गाभी २३ वडा कायम गरियो। २०७१ मंसिर १६ गते नेपाल सरकार (मन्त्रीपरिषद्) को निर्णयअनुसार विष्णुपादुका गा.वि.स.लाई धरान उप-महानगरपालिकामा गाभेर २७ वडा कायम गरि धरान उप-महानगरपालिकालाई उप-महानगरपालिका घोषित गरिएको हो। संघीय पुनर्संरचना आयोगको निर्णयनुसार वर्तमान धरान फेरि २० वटा वडामा पुनर्संरचित भएको छ।

विविध जाति तथा जनजातिहरूको बसोबास स्थल र कला, साहित्य, संस्कृति तथा खेलकुदको क्षेत्रमा ख्याति प्राप्त धरान हाल आएर शिक्षा, स्वास्थ्य, पर्यटकीय तथा व्यापारिक पूर्वाधारयुक्त सुन्दर शहरको रूपमा विकास हुँदै पूर्वाञ्चलको मात्र नभइ नेपालकै नमुना नगर उप-महानगरपालिका बन्न प्रयासरत छ।

धरानका विशेषताहरू

- तराई देखि पहाड सम्म (ईटहरी उपमहानगरको पानीपिया देखि धनकुटाको साँगुरीगढी गाउँपालिकाको आधि भेडेटार बजारसम्म) फैलिएको भौगोलिक विविधता भएको उप-महानगरपालिकाको रूपमा रहेको।

- तीन तिर पहाडी धरातलले घेरेको, एकतिर आफ्नै चारकोशे जंगल रहेको र पूर्वमा बुढिखोला देखि पश्चिममा पटनाली खोला सम्म फैलिएको क्षेत्र।
- समशीतोष्ण प्रकारको हावापानी पाईने।
- थोरै दूरीमा पनि उचाइको धेरै फरक रहेको। (४ कि.मि.को दूरीमा ३०५ मी देखि ७०० मी. सम्म)
- भिरालो प्रकारको जमिन रहेको उप-महानगरपालिका।
- पहाड र तराईको संगम स्थल (भवर प्रदेश)।
- पूर्व ब्रिटिस सैनिकहरूको बाक्लो बसोबास रहेको उप-महानगरपालिकाको रूपमा परिचित।
- तराईको गर्मी देखि उच्च पहाडी लेकको चिसो मौसम रहेको।

विविध जाति तथा जनजातिहरूको बसोबास स्थल र कला, साहित्य, संस्कृति तथा खेलकुदको क्षेत्रमा ख्याति प्राप्त धरान हाल आएर शिक्षा, स्वास्थ्य, पर्यटकीय तथा व्यापारिक पूर्वाधारयुक्त सुन्दर सहरको रूपमा विकास हुँदै पूर्वाञ्चलको मात्र नभइ नेपालकै नमुना नगर उप-महानगरपालिका बन्न प्रयासरत छ । राष्ट्रिय जनगणना २०७८ (२०२१) अनुसार धरान-उप-महानगरपालिकाको कुल जनसंख्या १,६६,५३१ (पुरूष ७८,४१० र महिला ८८,१२१) रहेको छ। अनुपस्थित जनसंख्या मध्ये पुरूष २७.२६% र ६.२७% छ। साक्षरताको दृष्टिकोणबाट धरान उप-महानगरपालिकामा १२.३% ५ वर्ष भन्दा माथिका जनसंख्या लेखपढ गर्न नसक्ने अवस्थामा छन् भने महिलाको प्रतिशत १८.८ छ। अपाङ्गता भएका पुरूष र महिलाको संख्या ४,१२३ (२.४७%) छ । सम्पत्तिमाथि महिलाको स्वामित्वको दृष्टिकोणले १८.५८% महिलाको घर र जग्गा दुवैमा, १२.२२% महिलाको जग्गामा र २.९८% महिलाको मात्र घरमा स्वामित्व रहेको देखिन्छ । जन्मदर्ता भएका ५ वर्ष मुनिका बालबालिकाको संख्या अझै ७१% छ। कुल परिवार संख्या ४२,३९६ मध्ये ८१.४% को घरभित्र खानेपानीको धारा जडान भएको, ८६.८४% ले ग्यासमा खाना पकाउने ९८.८८% को विजुली बत्ती जडान भएको, ९१.१२% ले स्मार्ट मोबाइल फोन प्रयोग गर्ने र ६६.५७% को इन्टरनेटमा पहुँच भएको अवस्था छ। सरकारी क्षेत्र, वित्तिय संस्थान, गैर वित्तिय संस्थान, गैर नाफामूलक संस्था, घरेलु काम समेत गरि १० वर्ष भन्दा माथिका उमेरका ३८,३९५ पुरूष र ३२,७०३ महिला रोजगारमा रहेको देखिन्छ।

८. धरान उप-महानगरपालिका**को लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवस्था विश्लेषण**

धरान उप-महानगरपालिकामा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण संचालन कार्य शर्त विवरणमा उल्लेख भए अनुसार अध्ययन गरिएका दस्तावेजहरुको सूची यस उप-महानगरपालिकामा नेपालको संविधान २०७२ को धारा १८ मा उल्लिखित भए अनुसारको उत्पत्ति, धर्म, वर्ण, जात, जाति, लिङ्ग, शारीरिक अवस्था, अपाङ्गता, स्वास्थ्य स्थिति, बैवाहिक स्थिति, गर्भावस्था, आर्थिक अवस्था, भाषा वा क्षेत्र, वैचारिक आस्था वा यस्तै अन्य कुनै आधारमा भेदभाव नगर्ने नीतिको व्यवस्था गरेको पाइयो। त्यस्तै, धारा ३८ ले व्याख्या गरे अनुसार महिलालाई समान वंशीय अधिकार, सुरक्षित मातृत्व र प्रजनन स्वास्थ्य सम्वन्धी अधिकार, राज्यका सवै तहमा सहभागी हुने अधिकार, सम्पत्ति तथा पारिवारिक

मामिला सम्बन्धी अधिकार, शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगार र सामाजिक सुरक्षामा सकारात्मक विभेदको अभ्यास गाउँउप-महानगरपालिकाले लागू गरेका स्थानीय ऐन, कानून, नीति तथा नियमावली कार्यविधि आदिमा गरेको देखिन्छ।

यस उप-महानगरपालिकामा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (लैससास) सम्बन्धमा उप-महानगरपालिकार वडा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार प्रयोग गर्दा लैससास सम्वन्धी व्यवस्था उल्लेख गरेको, साथै लैससासका सवालहरूलाई सम्बोधन गर्न उप-महानगरपालिकाले प्राथमिकताका साथ बार्षिक योजना, आवधिक योजना तयारीको लागि रकम विनियोजन गरेको, नीति तथा कानूनको तर्जुमा तथा परिमार्जन र कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दै आइरहेको देखिन्छ। यसको लागि धरान उप-महानगरपालिकाको लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति २०८१ तयारी समेत भएको पाइयो।

सोह्रौ योजना (२०८१/८२-२०८५/८६) ले समेट्न खोजेको लैंगिक समानतामुलक राष्ट्रको सोच र महिलाको समान तथा अर्थपूर्ण सहभागिता सहित सारभूत समानता कायम गर्ने लक्ष्यलाई पुरा गर्न धरान उप-महानगरपालिकाले बनाउने वार्षिक नीति तथा कार्यक्रमहरुमा सामान्यत समाबेश गरेको पाइन्छ।

बेजिङ कार्यमञ्च र बेजिङ घोषणापत्रले समेटेका १२ वटा सरोकारका क्षेत्रहरुः महिला र गरिबी, महिलाको शिक्षा-दीक्षा, महिला र स्वास्थ्य, महिलामाथिको हिंसा, महिला र सशस्त्र सङ्घर्ष, महिला र अर्थतन्त्र, शक्ति र निर्णय कार्यमा महिला, महिलाको उन्नतिका लागि संस्थागत संयन्त्र, महिलाका मानवीय अधिकार, महिला र सञ्चारका माध्यम, महिला र वातावरण र बालिकाको बारेमा मुख्य-मुख्यलाई स्व-अध्यानबाट केही मात्र थाहा भएपनि आम सहभागिलाई जानकारी नभएको पाइयो।

संयुक्त राष्ट्र संघले सन् २०१५ सेप्टेम्बर २२ मा १७ वटा दिगो विकासको लक्ष्य घोषणा गरेको छ। यी लक्ष्यहरू सन् २०३० मा हासिल गर्ने लक्ष्य राखिएकोछ तर उप-महानगरपालिकाले यी दिगो विकास लक्ष्यहरूलाई सहयोग हुने काम गरे पनि स्थानीकरण गर्ने रणनीति बनाएको पाइन्दैन। खास गरी ५ नं लक्ष्य जसले लैङ्गिक समानताको कुरालाई केन्द्रित गरेको छ सो समेत स्थानीयकरण गर्ने बारे थाहा नभएको पाइयो।

राष्ट्रिय लैंङ्गिक समानता नीति २०७७ ले महिलाको आर्थिक, सामाजिक र राजनीतिक रुपमा सशक्तीकरण सहित कानुनी तथा व्यबहारिक रुपमा महिला, पुरुष, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्प संख्यक बीच समानता स्थापित गर्ने लक्ष्य लिएकोमा यस उप-महानगरपालिकामा खास उल्लेख्य रुपमा कार्यन्वयन गरेको पाइएन। बालमैत्री स्थानीय शासन बालअधिकार सम्बन्धि समग्र पक्षको प्रबर्धन गरी नेपालको संबिधान बमोजिम उप-महानगरपालिकामा सुशासन अभिवृद्धि गर्न ल्याएको अबधारणलाई भने आत्मसाथ गरेको देखिन्छ र उप-महानगरपालिका भित्रका विद्यालय तथा वडाहरुमा सचेतनाका गतिविधिहरु संचालन गरी बालक्लबहरु सकृय भएको पाइयो।

टोल विकास संस्था गठन तथा परिचालन कार्यविधि, २०७७ अनुसार उप-महानगरपालिकाको प्रत्येक टोलमा टोल विकास संस्था गठन गर्नका लागि धरान उप-महानगरपालिकाले टोल विकास संस्था गठन तथा परिचालन कार्यविधि बनाएको पाइयो। विषेशत योजना तर्जुमा प्रकृयामा तथा सामुदायिक विकासको काममा यी समुह परिचालन भएको पाइयो। दिगो तथा सन्तुलित विकासका सबै पक्षहरुलाई समान रुपमा

अगाडी बढाउने पहल गरे पनि मानवीय तथा सामाजिक विकासमा कम बजेट तथा कार्य भएको देखिन्छ। भौतिक पुर्वाधार तथा निर्माणको काममालाई प्राथमिकता दिएर बजेट तथा कामहरु संचालन गर्दा पनि लैससासको मूलमर्मलाई ख्याल गर्नु पर्ने देखिन्छ। लैससासलाई कार्यान्वयन गर्ने केहि नीति, कार्यविधि र कोषहरु भने स्थापना गरेको देखिन्छ।

८.१ धरान उप-महानगरपालिका**को लैससास परिक्षणको तथ्यांकहरु**

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण दिग्दर्शन २०७८ अनुसार ५ क्षेत्रका २२ सहायक क्षेत्र भित्र १०० सुचकहरुमा समुहगत छलफलको आधारमा धरान उप-महानगरपालिकाले कूल ५६ अंक प्राप्त गरेको छ। नीति कानुन तथा योजना मा १० अंक वा ५० प्रतिशत रहेको छ र नतिजा सामान्य रहेको देखिन्छ। संस्थागत व्यवस्थामा ९.५ अंक वा ४७.५ प्रतिशत रहेको छ र नतिजा सामान्य देखिन्छ। मानव संसाधन तथा क्षमता विकास १२.५ अंक वा ६२.५ प्रतिशत रहेको छ र नतिजा उत्तम देखिन्छ। सेवा प्रवाहमा ११.५ अंक वा ५७.५ प्रतिशत रहेको छ र नतिजा सामान्य देखिन्छ। त्यस्तै सुशासन तथा उत्तरदायित्वमा १२.५ अंक वा ६२.५ प्रतिशत रहेको छ र नतिजा उत्तम देखिएको छ। ५ वटै सूचकको नतिजा हेर्दा यो धरान उप-महानगरपालिकाको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समाबेशीकरण परीक्षणको ४० भन्दा माथि तथा ६० भन्दा कम ५६ अंक वा ५६ **प्रतिशत** मुल्यांकनको अवस्था भएकोले नतिजा पनि उत्तमउन्मुख तर **सामान्य** भएको पाइयो।

८.२ समुह छलफल विधि

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षणका लागि दिग्दर्शनमा उल्लेख गरिएका प्रमुख ५ मुख्य सूचक अनुसारको सहभागिलाई दक्षता र विज्ञताका आधारमा ५ समुहमा विभाजन गरी छलफल तथा विष्लेषण गरीअंक प्रदान गरिएको थियो।

८.३ सन्दर्भ सामाग्रीको पुनरावलोकन विधि

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षणका लागि प्रश्नावलि अनुसारका   सूचकको अंक प्रदान गर्न पुष्ट्याइका आधारहरु पेश गर्नु पर्ने हुदा धरान उप-महानगरपालिकाले तयार गरेका तथा भएका नीति, ऐन कानुन, कार्यविधि, बस्तुगत विवरण, चौमासिक प्रतिवेदन, उप-महानगरपालिकाले विभिन्न समयमा गरेका निर्णयहरु तथा सार्वजनिक लेखा परिक्षण आदिको अध्ययन तथा पुनरावलोकन गरिएको थियो। यसका अलावा सानो समुह छलफल तथा स्थलगत रुपमा भएगरेका काम व्यवहारको अवलोकन समेत गरिएको थियो।

प्रमुख सूचक तथा सहायक सूचकहरुले प्राप्त गरेको अंकको छलफल गरिनुका साथै नतिजालाई माकुरे जालो तथा स्तम्भ चित्र एवं तालिका विधिबाट समेत बिश्लेषण गरी प्रस्तुत गरिएको थियो।

ऐन, कानून, निर्देशिका नियमावली

धरान उप-महानगरपालिका सुनसरी गठन भए पश्चात् हालसम्म बनेका ऐन, कानून, निर्देशिका नियमावली तथा कार्यबिधि र मापडण्डहरु तपसिल बमोजिम रहेका छन्

ऐन	नियमावली	निर्देशिका	नीति	कार्यविधि	मापडण्ड
३२	११	४	१	३०	

घ. मुख्य उपलब्धि खण्ड

९. मुल सूचकका आधारमा उपलब्धि

धरान उप-महानगरपालिकामा लैससास परीक्षणले महिला तथा तथा वंचितिमा परेका लक्षित समुदायमा भएगरेका नीतिगत तथा व्यवहारीक कार्यहरुको बर्तमान अवस्थाको चित्रण गरेकोछ । यस उप-महानगरपालिकाले लैससासको क्षेत्रमा गर्नुपर्ने ससाना विषायलाई उजागर गरी आगामि योजना तयारी गर्न महत्वपूर्ण अधार भएको छ। मुख्य सुचकको अधारमा परीक्षणका मुख्य उपलब्धिहरुलाई प्रस्तुत गरिएको छ।

९.१ नीति, कानून र योजना

- धरान उप-महानगरपालिकाको ऐन, कानून नीति तथा कार्यनीतिहरुमा लैससास सम्बन्धी केहि आवश्यक विषयहरु समावेश गरिएको।
- धरान उप-महानगरपालिकाको कानुनमा महिला, पुरुष लगायत लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक उपर हुने श्रमको ज्यालामा विभेद अन्त्य गर्ने प्राबधान तयारीको लागि प्रोत्साहन मिलेको छ।
- लैससास सम्बन्धी अलगै वस्तुगत विवरण तयार गरी कानून बनाएर बजेट तथा कार्यक्रम तयार गर्न सहयोगि भएको छ।
- आवधिक योजना र वार्षिक कार्यक्रमहरु लैंगिक तथा सामाजिक बिकासको दृष्टिकोणले मापन योग्य बनाउन सीप प्रदान तथा साझा बुझाइ भएको।
- बाहिरी तथा आप्रवासी र रैथाने श्रमिकलाई समान ज्याला र अग्रअवसरको प्रावधान राख्न कानुनी प्रावधानको लागि सचेत गराएको छ।
- उप-महानगरपालिकामा दिगो विकास लक्ष्यलाई स्थानिकरण गरी लैससासमैत्रि बनाउन प्रेरणा प्रदान गरेकोछ
- योजना तर्जुमा प्रकृयामा लक्षित समुदायको सहभागिता र आवस्यकता पहिचान गर्न सरोकारवालाहरुलाई सहज भएको।
- लैससास क्षेत्रमा विनियोजित बजेटको खर्च र उपलब्धि मापन गर्नेप्रति प्रेरणा प्रात भएको।

९.२ संस्थागत व्यवस्था

- धरान उप-महानगरपालिकामा कर्मचारीहरुको पद पूर्ति सम्बन्धि समाबेशी नीति तथा कानून कार्यमा निर्माणमा सहयोग भएको छ।
- महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि यस उप-महानगरपालिकाको निश्चित कार्यनीति वनाउन हौसला भएको।
- स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहेको।
- निर्णायक तहमा महिलाहरूको समानरुपमा ५०/५० प्रतिशत प्रतिनिधित्वको सुनिश्चितता गर्न यो परीक्षणले सहयोग पुगेको छ।
- खण्डीकृत तथ्याङ्क सहितको बस्तुगत विवरण तयार नभएको र समय समयमा अद्यावधिक गर्न सुझाव प्राप्त भएको।

- उप-महानगरपालिका तथा कार्यक्षेत्रमा हुन सक्ने लैङ्गिक हिंसा तथा भेदभावजन्य व्यवाहारलाई रोक्न उप-महानगरपालिकाले तयार गरेको नीति कार्यान्वयन गर्न तथा आचार सहिता तयारीको लागि प्रतिबद्ध भएकोछ ।
- कृयाशिल मानवीय क्षमता विकासको अवसर प्रदान गर्दा जनप्रतिनिधि र तथा कर्मचारीहरुलाई सकारात्मक विभेदको बनाएर कार्यान्वयन गर्न सहयोग भएकोछ ।

९.३ मानव संशाधन तथा क्षमता विकास

- धरान उप-महानगरपालिकामा जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरुलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरेर कार्यान्वयन गर्ने ।
- स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका जनप्रतिनिधि र कार्यरत कर्मचारीलाई कानूनी प्रावधान सम्बन्धि अभिमुखीकरण कार्यक्रमहरु राख्ने नियमित रुपमा अनुगमन गर्ने ।
- विपद् व्यबस्थापन कोषको स्थापना तथा संचालन कार्यविधि तयार भएको त्यसको प्रयोग गर्दा गराउदा महिला तथा लक्ष्यित बर्गको समेत समाबेशि सहभागिता अनिबार्य गर्ने ।
- धरान उप-महानगरपालिका पदाधिकारी तथा कमर्चारी लक्षित समुहले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंसा निवारण सम्बन्धी तालिममा लक्षित समूह तथा महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चित गर्न कम मात्र सकेको ।
- उप-महानगरपालिकामा महिला तथा लक्षित समुदायको लागि लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रमको योजना गर्न प्रेरणा मिलेको छ ।

९.४ सेवा प्रवाहः

- उप-महानगरपालिकाका भौतिक पुर्वाधार तथा संरचनाहरु निर्माण गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री वा प्रयोगकार्तामैत्रि दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण गर्न शुरुवात गरेको र यस विषयम प्राविधिकहरुलाई अभिमुखीकरण कार्यको निरन्तरता दिने ।
- धरान उप-महानगरपालिकाका सबै वडाहरुमा वायुप्रदुषणमुक्त र कम उर्जा खपत हुने सुधारीएको प्रविवधिलाई अपनाउने जसले गर्दा महिलाहरुको कार्यबोझ कम गर्न सहयोग भइ स्वस्थ्य पनि सुधार हुने ।
- गरिब तथा लक्षित समुहको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापन गर्ने स्थानीय तहको नीति अबलम्बन गर्ने योजना तयार भएको ।
- उप-महानगरपालिकाको कार्यालय, अस्पाताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरुमा कर्मचारी लगायत सेवाग्राहीलाई लक्षित गरी अलग्गै स्तनपानकक्षको व्यवस्था गर्न यो परीक्षणले प्रेरणा प्रदान गरेको छ ।
- उप-महानगरपालिकाले स्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारमा जाने महिला तथा लक्षित् समुहको क्षमता विकासको लागी कार्यक्रमहरु तयार गरि कार्यान्यिवन गर्न यस्तै प्रकृतिका सरोकारवालाहरको पहिचान गरि साझेदारी काम गर्ने प्रतिद्धता र योजना रहेको ।

- विद्यालयमा दिवा खाजा खानेपानि तथा किशोरीहरुका लागि वितरण भएको सेनिटरी प्याडको नियमित अनुगमन गरी प्रतिवेदन प्रणालिलाई सुनिस्चित गर्न सहयोग भएको छ।

९.५ सुशासन तथा उत्तरदायित्व

- उप-महानगरपालिकाको नियमित रुपमा सार्वजनिक सुनुवाई तथा सामाजिक परीक्षण र प्रतिबेदन तयार गर्ने गरेको।
- उप-महानगरपालिकाले सेवा प्रवाह विकास निर्माण र सुशासन प्रबर्धनका विषयहरुमा नीति तथा कानूनहरु जारी भएको।
- संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा उल्लेख भए अनुरुपका प्रतिबद्धता कार्यान्वयन सहयोग गर्न केहि भएपनि रकम विनियोजन गरी केहि कार्यक्रमहरु संचालन गरेको।
- स्थानीय तहबाट संचालित कार्यक्रम तथा परियोजनाबाट केही लक्षित वर्ग तथा समुदायले लाभ लिन सकेको।
- उप-महानगरपालिकाले संघ र प्रदेशसरकारले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरुको कार्यन्वयन र नियमित समन्वय गरेको।
- महिला अधिकर तथा समानताका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा तोकेर नै कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन गर्न नसकेको भएपनि केहि रकम विनियोजन गरी काम गरेको छ।
- उप-महानगरपालिकाले स्थानीय सबै सुचना स्थानीय भाषामा प्रसारण गर्न नसकेको भए पनि सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण गर्दा राइबान्तावा भाषामा प्रसारण गरेको र आगामि दिनमा यसलाई निरन्तरता दिने।
- उप-महानगरपालिकाको वेभसाइड नियमित रुपमा अद्याबधिक गर्ने गरिएको।
- उप-महानगरपालिकामा कार्यरत कर्मचारी तथा पदाधिकारीको आचार संहिता तयार भएको र सबैलाई अभिमुखीकरण गरी पालाना गर्ने गराउने।

१०. परीक्षण पश्चात् प्रमुख सूचकहरुले प्राप्त गरेका अंकहरुको लेखाजोखा

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण दिग्दर्शन २०७८ अनुसार धरान उप-महानगरपालिका सुनसरीको आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को लैससास परिक्षण गर्दा ५ मुख्य क्षेत्र र २२ सहायक क्षेत्रका १०० प्रश्नावलिबाट स्वपरीक्षण गरिएको थियो। सोको विवरण र परिणामलाई निम्न अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ।

सूचक अनुसारको प्राप्तांक विवरण

सि.नं	सूचक नं	प्राप्ताङ्क	सि.नं	सूचक नं.	प्राप्ताङ्क	सि.नं	सूचक नं	प्राप्ताङ्क
१	१.१.१	०.५	३५	२.४.३	०.०	६९	४.३.१	०.५
२	१.१.२	०.५	३६	२.४.४	१.०	७०	४.३.२	०.५
३	१.१.३	१.०	३७	२.५.१	०.०	७१	४.३.३	०.५
४	१.१.४	१.०	३८	२.५.२	०.०	७२	४.३.४	१.०
५	१.१.५	१.०	३९	२.५.३	०.०	७३	४.४.१	०.५

सि.नं	सूचक नं	प्राप्ताङ्क	सि.नं	सूचक नं.	प्राप्ताङ्क	सि.नं	सूचक नं	प्राप्ताङ्क
६	१.१.६	१.०	४०	२.५.४	१.०	७४	४.४.२	१.०
७	१.१.७	०.५	४१	३.१.१	१.०	७५	४.४.३	०.५
८	१.१.८	०.०	४२	३.१.२	०.५	७६	४.४.४	०.५
९	१.२.१	१.०	४३	३.१.३	०.५	७७	४.५.१	०.५
१०	१.२.२	०.०	४४	३.१.४	०.५	७८	४.५.२	१.०
११	१.२.३	०.५	४५	३.१.५	०.५	७९	४.५.३	०.०
१२	१.२.४	०.५	४६	३.१.६	०.०	८०	४.५.४	०.०
१३	१.२.५	०.०	४७	३.१.७	०.५	८१	५.१.१	१.०
१४	१.२.६	०.५	४८	३.१.८	१.०	८२	५.१.२	०.५
१५	१.२.७	०.५	४९	३.२.१	१.०	८३	५.१.३	०.५
१६	१.२.८	०.५	५०	३.२.२	०.०	८४	५.१.४	१.०
१७	१.३.१	०.५	५१	३.२.३	०.५	८५	५.२.१	१.०
१८	१.२.२	०.०	५२	३.२.४	०.५	८६	५.२.२	०.०
१९	१.२.३	०.०	५३	३.३.१	०.५	८७	५.२.३	१.०
२०	१.२.४	०.५	५४	३.३.२	१.०	८८	५.२.४	१.०
२१	२.१.१	०.५	५५	३.३.३	०.५	८९	५.३.१	१.०
२२	२.१.२	०.५	५६	३.३.४	०.५	९०	५.३.२	१.०
२३	२.१.३	१.०	५७	३.४.१	०.५	९१	५.३.३	०.५
२४	२.१.४	०.५	५८	३.४.२	१.०	९२	५.३.४	०.५
२५	२.२.२	१.०	५९	३.४.३	१.०	९३	५.४.१	०.५
२६	२.२.३	०.५	६०	३.४.४	१.०	९४	५.४.२	०.५
२७	२.२.४	०.०	६१	४.१.१	०.५	९५	५.४.३	०.५
२८	२.२.५	०.०	६२	४.१.२	०.५	९६	५.४.४	०.५
२९	२.३.१	१.०	६३	४.१.३	०.५	९७	५.५.१	०.५
३०	२.३.२	०.५	६४	४.१.४	१.०	९८	५.५.२	०.०
३१	२.३.३	०.५	६५	४.२.१	०.०	९९	५.५.३	०.५
३२	२.३.४	०.५	६६	४.२.२	१.०	१००	५.५.४	०.५
३३	२.४.१	०.०	६७	४.२.३	१.०	जम्मा		५६.०
३४	२.४.२	१.०	६८	४.२.४	०.५			

२२ वटा सहायक सुचक अनुसारको प्राप्तांक विवरण

क्र. सं.	उपक्षेत्र विषयहरू	पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्कको अधारमा सूचक संख्या			प्राप्तांक	प्रतिशत
			०	०.५	१		
१	नीति र कानूनमा समावेशिता/सहभागिता	८	१	३	४	५.५	६८.८
२	योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	८	२	५	१	३.५	४३.८
३	बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	४	२	२	०	१.०	२५.०
४	कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४	०	३	१	२.५	६२.५
५	कार्यप्रणाली समावेशी	४	२	२	०	१.५	३७.५
६	समिति, उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व	४	०	३	१	२.५	६२.५
७	वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता	४	२	०	२	२.०	५०.०
८	तथ्याङ्क सङकलन तथा व्यवस्थापन	४	३	०	१	१.०	२५.०
९	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	८	१	५	२	४.५	५६.३
१०	अनौपचारिक मूल्य, मान्यता र कुसंस्कार बिरूद्ध जनचेतना	४	१	२	१	२.०	५०.०
११	कानूनी साक्षरता	४	०	३	१	२.५	६२.५
१२	विपद व्यवस्थापनमा समावेशिता	४	०	१	३	३.५	८७.५
१३	पूर्वाधार विकास	४	०	३	१	२.५	६२.५
१४	प्रजनन् स्वास्थ्य	४	१	१	२	२.५	६२.५
१५	शिक्षा कार्यक्रम	४	०	३	१	२.५	६२.५
१६	खानेपानी तथा सरसफाइ	४	०	३	१	२.५	६२.५
१७	स्वरोजगार तथा आय आर्जन र बजार व्यवस्थापन	४	२	१	१	१.५	३७.५
१८	सुशासन	४	०	२	२	३.०	७५
१९	उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता	४	१	०	३	३.०	७५
२०	सूचना तथा संचार	४	०	२	२	३.०	७५
२१	अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	४	०	४	०	२.०	५०
२२	समन्वय र सम्बन्ध बिस्तार	४	१	३	०	१.५	३८
	जम्मा अंक	१००	१९	५१	३०	५६.०	५६.०

धरान उपमहानगरपालिकाको लैससास परीक्षणको समग्र नतिजा

सिनं	सूचक नं	प्राप्ताङ्क	सहायक सूचक	प्राप्ताङ्क	मुख्य सूचक	नतिजा	०	०.५	१
१	1.1.1	०.५	१. नीति तथा कानुनमा समावेशिता/	५.५	नीति कानुन योजना	१०.०	१	3	4
२	1.1.2	०.५							
३	1.1.3	१.०							

सिनं	सूचक नं	प्राप्ताङ्क	सहायक सूचक	प्राप्ताङ्क	मुख्य सूचक	नतिजा	०	०.५	१
४	1.1.4	१.०	सहभागिता						
५	1.1.5	१.०							
६	1.1.6	१.०							
७	1.1.7	०.५							
८	1.1.8	०.०							
९	1.2.1	१.०	२.योजना तर्जुमा तथा कर्यान्वयन	३.५			2	5	1
१०	1.2.2	०.०							
११	1.2.3	०.५							
१२	1.2.4	०.५							
१३	1.2.5	०.०							
१४	1.2.6	०.५							
१५	1.2.7	०.५							
१६	1.2.8	०.५							
१७	1.3.1	०.५	३.बजेट तर्जुमा तथा कार्यन्वयन	१.०			2	2	0
१८	1.3.2	०.०							
१९	1.3.3	०.०							
२०	1.3.4	०.५							
२१	2.1.1	०.५	४.कर्मचारी पदाधिकारी तथा प्रतिनिधित्व	२.५	संस्थागत व्यवस्था	९.५	0	3	1
२२	2.1.2	०.५							
२३	2.1.3	१.०							
२४	2.1.4	०.५							
२५	2.2.1	१.०	५.कार्यप्रणालि समावेशि	१.५			2	2	0
२६	2.2.2	०.५							
२७	2.2.3	०.०							
२८	2.2.4	०.०							
२९	2.3.1	१.०	६.समिति उपसमिति र कार्यदलमा	२.५			0	3	1
३०	2.3.2	०.५							
३१	2.3.3	०.५							

सिनं	सूचक नं	प्राप्ताङ्क	सहायक सूचक	प्राप्ताङ्क	मुख्य सूचक	नतिजा	०	०.५	१
३२	2.3.4	०.५	प्रतिनिधित्व						
३३	2.4.1	०.०	७.वित्त व्यवस्थापन प्रणालिमा समावेशि	२.०			2	0	2
३४	2.4.2	१.०							
३५	2.4.3	०.०							
३६	2.4.4	१.०							
३७	2.5.1	०.०	८.तथ्याङ्क संकलन तथा व्यवस्थापन	१.०			3	0	1
३८	2.5.2	०.०							
३९	2.5.3	०.०							
४०	2.5.4	१.०							
४१	3.1.1	१.०	९.मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	४.५	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	१२.५	1	5	2
४२	3.1.2	०.५							
४३	3.1.3	०.५							
४४	3.1.4	०.५							
४५	3.1.5	०.५							
४६	3.1.6	०.०							
४७	3.1.7	०.५							
४८	3.1.8	१.०							
४९	3.2.1	१.०	१०.अनौपचारीक मूल्य मान्यता र कुसंस्कार बिरुद्ध जनचेतना	२.०			1	2	1
५०	3.2.2	०.०							
५१	3.2.3	०.५							
५२	3.2.4	०.५							
५३	3.3.1	०.५	११. काननी साक्षरता	२.५			0	3	1
५४	3.3.2	१.०							
५५	3.3.3	०.५							
५६	3.3.4	०.५							
५७	3.4.1	०.५	१२.विपत व्यवस्थापनामा	३.५			0	1	3
५८	3.4.2	१.०							

सिनं	सूचक नं	प्राप्ताङ्क	सहायक सूचक	प्राप्ताङ्क	मुख्य सूचक	नतिजा	०	०·५	१
५९	3.4.3	१·०	समावेशिता						
६०	3.4.4	१·०							
६१	4.1.1	०·५	१३·पूर्वाधार विकास	२·५	सेवा प्रवाह	११·५	0	3	1
६२	4.1.2	०·५							
६३	4.1.3	०·५							
६४	4.1.4	१·०							
६५	4.2.1	०·०	१४·प्रजनन स्जास्थ्य	२·५			1	1	2
६६	4.2.2	१·०							
६७	4.2.3	१·०							
६८	4.2.4	०·५							
६९	4.3.1	०·५	१५·शिक्षा कार्यक्रम	२·५			0	3	1
७०	4.3.2	०·५							
७१	4.3.3	०·५							
७२	4.3.4	१·०							
७३	4.4.1	०·५	१६·खानेपानि तथा सरसफाई	२·५			0	3	1
७४	4.4.2	१·०							
७५	4.4.3	०·५							
७६	4.4.4	०·५							
७७	4.5.1	०·५	१७·स्वरोजगार तथा आय आर्जन र बजार ब्यवस्थापन	१·५			2	1	1
७८	4.5.2	१·०							
७९	4.5.3	०·०							
८०	4.5.4	०·०							
८१	5.1.1	१·०	१८·सुशासन	३·०	सुशासन तथास उत्तरदायित्व	१२·५	0	2	2
८२	5.1.2	०·५							
८३	5.1.3	०·५							
८४	5.1.4	१·०							
८५	5.2.1	१·०	१९·उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता	३·०			1	0	3
८६	5.2.2	०·०							

सिनं	सूचक नं	प्राप्ताङ्क	सहायक सूचक	प्राप्ताङ्क	मुख्य सूचक	नतिजा	०	०.५	१
८७	5.2.3	१.०							
८८	5.2.4	१.०							
८९	5.3.1	१.०	२०.सूचना तथा संचार	३.०			0	2	2
९०	5.3.2	१.०							
९१	5.3.3	०.५							
९२	5.3.4	०.५							
९३	5.4.1	०.५	२१.अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	२.०			0	4	0
९४	5.4.2	०.५							
९५	5.4.3	०.५							
९६	5.4.4	०.५							
९७	5.5.1	०.५	२२.समन्वय र सम्बन्ध विस्तार	१.५			1	3	0
९८	5.5.2	०.०							
९९	5.5.3	०.५							
१००	5.5.4	०.५							
जम्मा		५६.०		**५६.०**		सामान्य	**१९**	**५१**	**३०**

५ वटा मूल सूचकको प्राप्ताङ्क विवरण

सि.नं.	मुख्य विषय	पुर्णाङ्क	प्राप्तांक	प्रतिशत
१	नीति कानुन तथा योजना	२०	१०.०	५०.०
२	संस्थागत व्यवस्थामा	२०	९.५	४७.५
३	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	२०	१२.५	६२.५
४	सेवा प्रवाह	२०	११.५	५७.५
५	सुशासन तथा उत्तरदायित्व	२०	१२.५	६२.५
	जम्मा	**१००**	**५६.०**	५६.०

माथि उल्लेखित विवरणको आधारमा हेर्दा धरान उप-महानगरपालिकाको १०० बटा सहायक सुचकमध्ये १९ वटा सहायक सुचकमा ० अंक प्राप्त गरेकोछ, ५१ वटा सहायक सुचकमा अंक ०.५ प्राप्त गरेको र ३० वटा सहायक सूचकमा १ अंक प्राप्त गरेको देखिन्छ। जस अनुसार नीति कानुन तथा योजना मा १० अंक वा ५० प्रतिशत रहेको छ र नतिजा सामान्य रहेको देखिन्छ । संस्थागत व्यवस्थामा ९.५ अंक वा ४७.५ प्रतिशत रहेको छ र नतिजा सामान्य देखिन्छ। मानव संसाधन तथा क्षमता विकास १२.५ अंक वा ६२.५

प्रतिशत रहेको छ र नतिजा उत्तम देखिन्छ। सेवा प्रवाहमा ११.५ अंक वा ५७.५ प्रतिशत रहेको छ र नतिजा सामान्य देखिन्छ। त्यस्तै सुशासन तथा उत्तरदायित्वमा १२.५ अंक वा ६२.५ प्रतिशत रहेको छ र नतिजा उत्तम देखिएको छ। ५ वटै सूचकको नतिजा हेर्दा यो धरान उप-महानगरपालिकाको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समाबेशीकरण परीक्षणको ४० भन्दा माथि तथा ६० भन्दा कम ५६ अंक वा ५६ **प्रतिशत** मुल्यांकनको अवस्था भएकोले नतिजा पनि उत्तमउन्मुख तर **सामान्य** भएको पाइयो। सामन्य अवस्थाका ३ सूचकमा धैरे र उत्तम नतिजा आएको सुचकलाई अझै बढी काम गरेर सर्बोत्तम नतिजा लयाउन लैससासको क्षेत्रमा केहि व्यबहारीक तथा धैरे नीतिगत सुधारका कामहरु गर्न आवस्यक देखिन्छ।

प्राप्ताङ्क अनुसारको रेखाचित्र

धरान उप-महानगरपालिकाको लैससास परीक्षणको नतिजालाई माकुरी जालो (Spider Diagram) र बार स्तम्भ रेखाचित्र (Bar Diagram) बाट निम्न अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ। अध्ययनकर्ता तथा प्रयोगकर्तालाई विष्लेषण गर्न सहज हुने गरि र छोटो समयमा सारंश निकाल्न यसले मद्दत हुनेछ।

२२ वटा सहायक सूचकहरुको माकुरीजालो चित्र

२२ वटा सहायक सूचकहरुको स्तम्भ चित्र (बार डायग्राम)

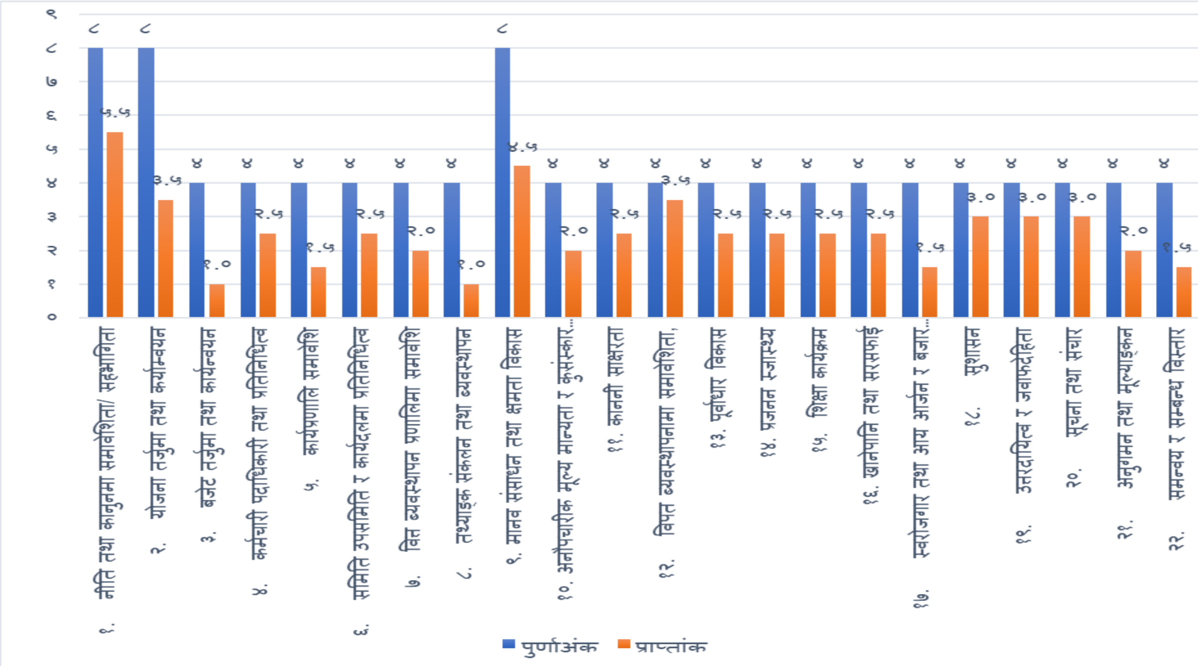

यस धरान **उप-महानगरपालिका**को लैससास परीक्षणको २२ वटा सहायक क्षेत्रका सूचकहरुको अवस्थालाई बार डायग्राममा पनि प्रस्तुत गरीएको छ। यसमा निलो रंङले पूर्णाअंक र रातोले प्राप्तांकलाई प्रतिनिधितव गर्दछ। सूचकहरुमा ५० प्रतिशत कम रहेको पाइयो। निलो रंगको लक्ष्यमा पुग्न आगामि दिनमा रातो रंगको सुचक**लाई** सुधार गरेर लैजान हरेक सुचकको बिष्लेशण गरी कार्ययोजना बनाउन आबश्यक देखिएकोछ। तुरुन्तै २ मुख्य सुचक कमजोर**लाई** सुधार गर्न अवसर तथा बाधा र कमजोरी तथा शक्तिको विष्लेषण गरिएकोछ। जसको विबरण तल उल्लेख गरिएकोछ।

लैससास परीक्षण नतिजाको माकुरे जालो

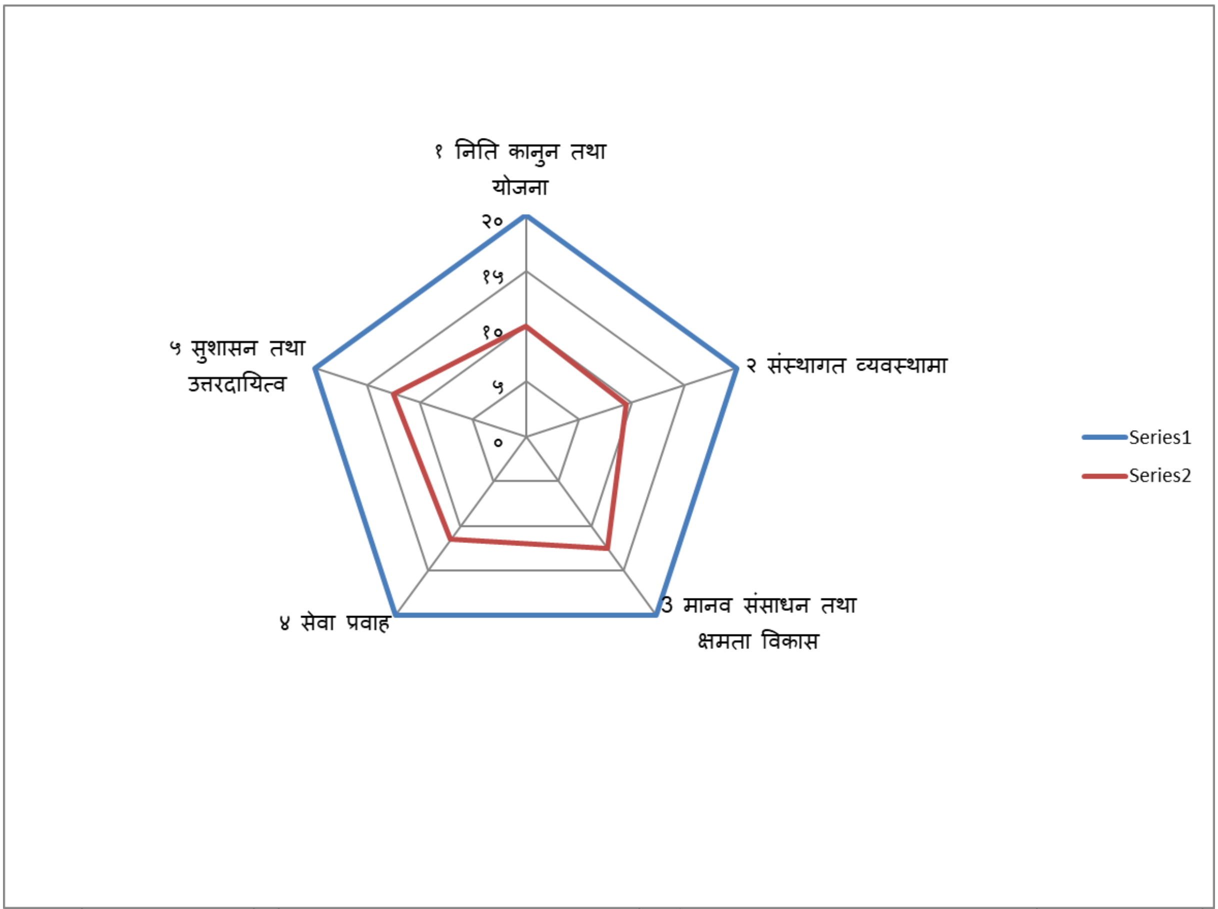

माथिको माकुरी जालोले धरान उप-महानगरपालिकाको लैससासका ५ वटा सूचकहरुको अवस्थालाई प्रस्तुत गरिएको छ। हरेक निलो सुचकको २० अक र रातो रंगको सुचकले प्राप्तांक देखाएको छ। कमजोर भएको सुचकको जालो नजिक छ भने समान्य तथा उत्तम र अति उत्तम सुचकको जालो पर सम्म फैलिएको प्रष्ट देख्न सकिन्छ। कमजोर सुचकलाई सुधारको लागि विश्लेषण गरेर आगामि योजना बनाउन यस चित्रले सजिलो बनाएकोछ।

स्तम्भ चित्रमा लैससास परिक्षणका पाँच सूचकहरु

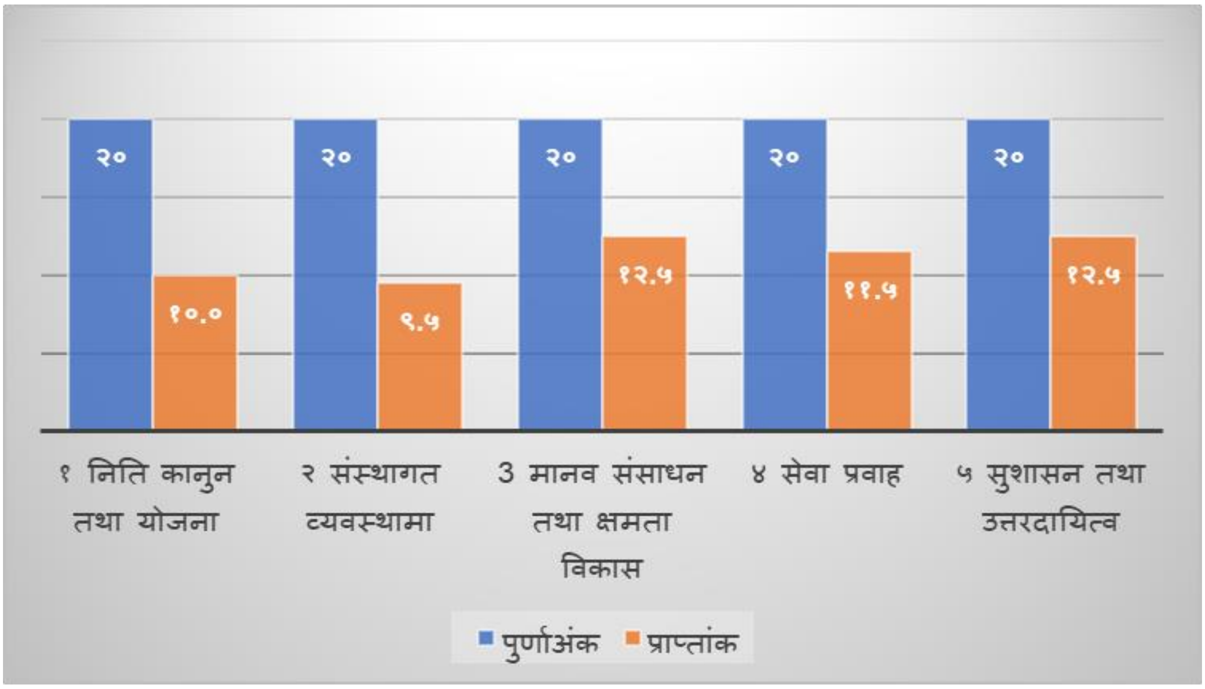

स्तम्भ चित्रमा निलो रंगले पूर्णाक र रातो रंगले प्राप्तांकलाई प्रतिनिधित्व गर्दछ। निलो रंगको खम्बाको उचाई २० अंकमा बराबर रहेको छ तर रातो रंगको खम्बा कुनै पनि २० अंकमा पुग्न सकेको छैन। लैससास परिक्षणको लक्ष्य भनेको सबै रातो रंगका खम्बाहरुलाई आगामी आर्थिक वर्षको कार्ययोजना तयार गरि धरान उप-महानगरपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम मार्फत निलो रंगको खम्बा समान पुर्याउनु हो। सूचकहरुले खोजेको अवस्थामा पुग्न कार्याशालामा विश्लेषण तयार गरीएको योजनालाई उप-महानगरपालिकाले बार्षिक तथा आवधिक योजनामा समाबेश गरि कार्यान्वयन गर्न आवस्यक रहेको छ।

लैससास परिक्षण २०७८ मा एक पटक सम्पन्न गरेको पाईयो जसको नतिजा निम्न रहेको थियो

मुख्य विषय	**पुर्णाअंक**	**प्राप्तांक**	**प्रतिशत**
१ नीति कानुन तथा योजना	२०	१४.०	७०.०
२ संस्थागत व्यवस्थामा	२०	९.५	४७.५
3 मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	२०	९.५	४७.५
४ सेवा प्रवाह	२०	१७.०	८५.०
५ सुशासन तथा उत्तरदायित्व	२०	७.५	३७.५
जम्मा	१००	५७.५	५७.५

यसलाई माकुरी जालोमा प्रस्तुत गरेर हेर्दा

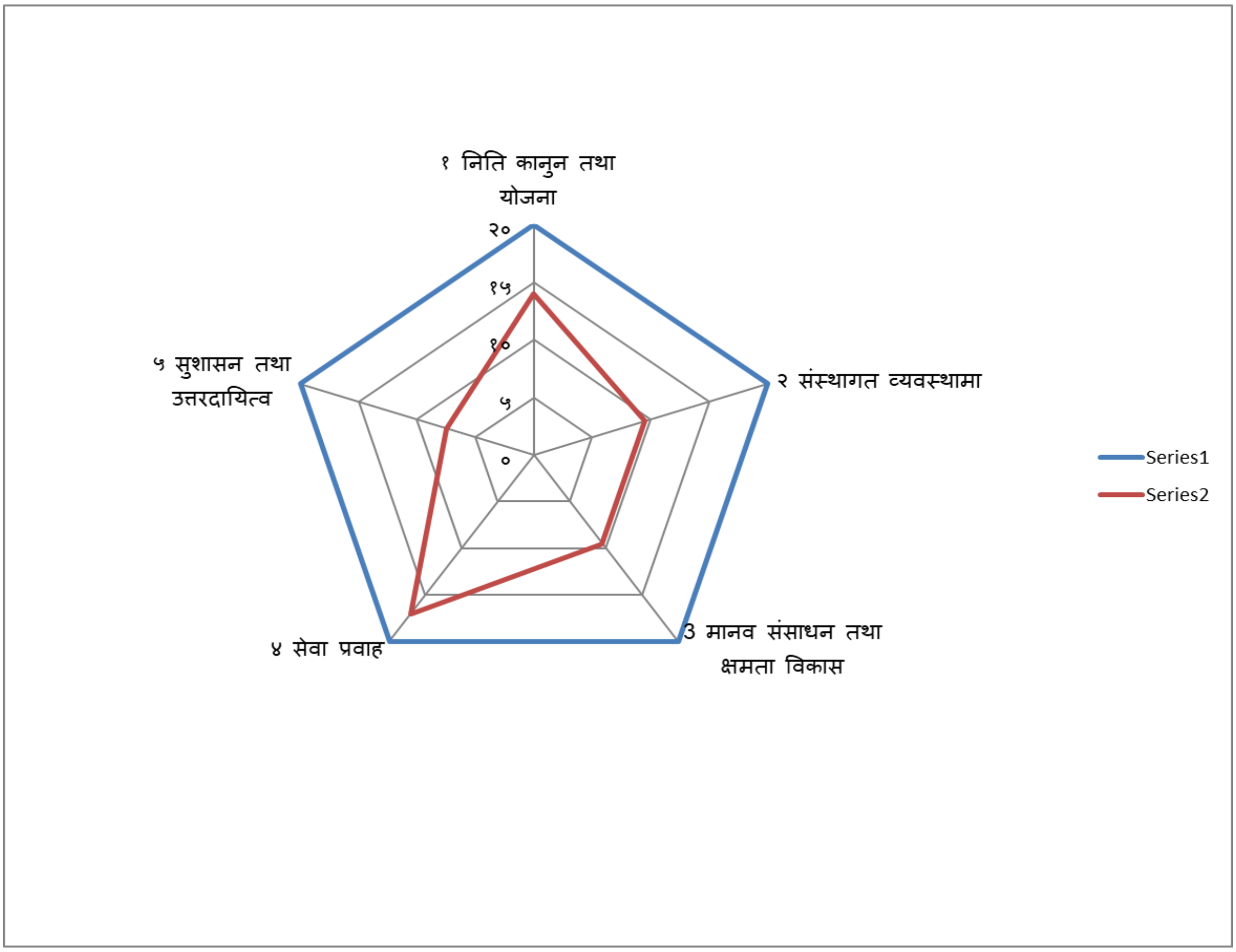

स्तम्भ बार डायग्रममा हेर्दा

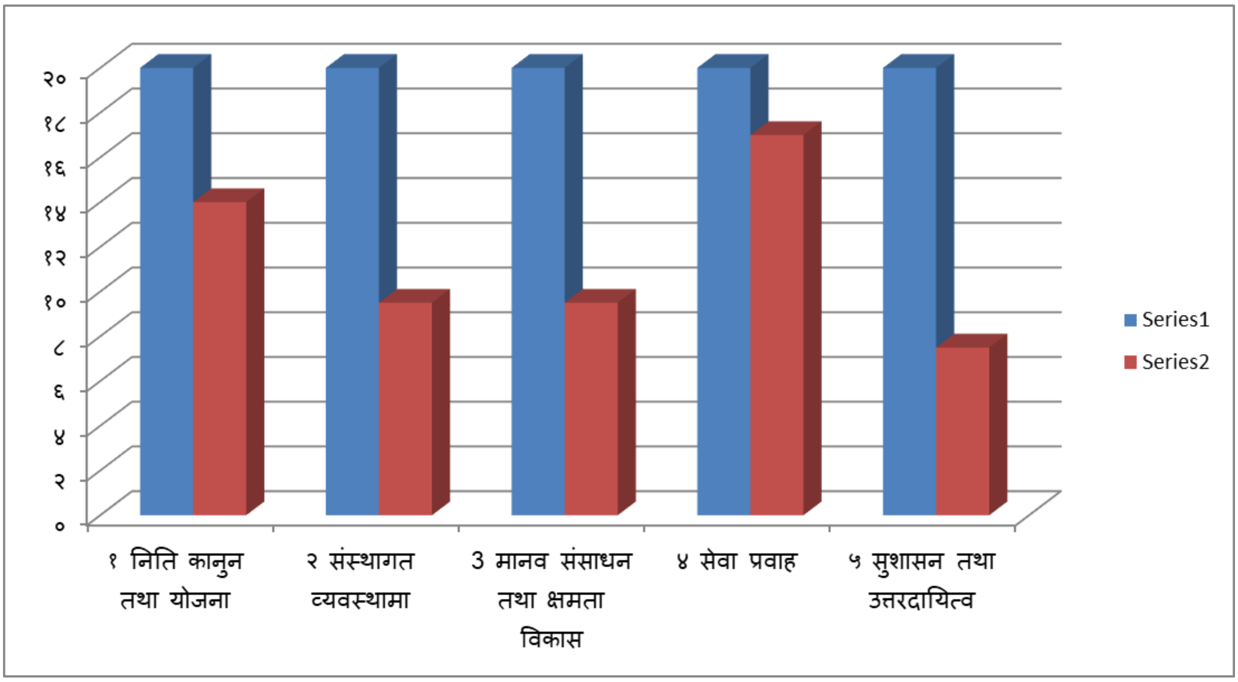

११. शक्ति/सवल तथा कमजोरी पक्ष र अवसर तथा बाधा/चूनौति विश्लेषण (SWOT Analysis)

धरान उप-महानगरपालिकाको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण गरिसके पछि प्राप्त अंक र परिणामको आधारमा मुख्य ५ सुचकको सोहि समुहले अवाकस अर्थात अवसर, बाधा, कमजोरी र शक्ति/सवल पक्ष विश्लेषण गरिएको थियो। सवल र कमजोरी आन्तरिक पक्ष र अवसर र बाधा बाहिरी पक्ष तथा कमजोरी र बाधा नकारात्मक पक्ष तथा अवसर र शक्ति सकारात्मक पक्षको रुपमा लिएर विश्लेषण गरिएको थियो। समग्रमा धरान उप-महानगरपालिकालाई हेर्दा

सबल पक्ष

- सहज भौगोलिक अवस्था भएकोले जनताको सहज पहुँच भएको।
- मानवीय स्रोत पर्याप्त भएकोले कार्य वातावरण बनाउनु सकिने।
- महिला कर्मचारीहरूको कार्य वातावरण सहज भएको।
- स-साना कमजोरी तथा कार्यका लागि जनताले स्थानीय तहको सहयोगलाई कम अपेक्षा गरिएको।

लैसासको लागि अवसरहरू

- स्मार्ट सहरको नामले परिचित धरानका जनता समेत सक्षम भएकोले भौतिक विकास सहितको सामाजिक, सांस्कृतिक, विकास भएको
- आदिवासी जनजातिको बसोबास भएको सहर भएकोले जातीय संस्कार, संस्कृति, भेषभुषाको संरक्षण, विकास र प्रवधनमा प्राथमिकता दिन सके साँस्कृतिक शहर बनाउन सकिन्छ।
- धरान उप-महानगरपालिकाको मानवीय स्रोत (कर्मचारी) परिचालन व्यवस्थापनलाई व्यवस्थित गर्न सके धैरै नतिजा निकाल्न सकिने हुन्छ।
- ससाना समस्याहरूको सम्बन्धमा जनताको सकारात्मक सहमति हुने।
- पर्याप्त मानवीय स्रोत भएकाले परिचालन व्यवस्थापन हुन सक्ने।

सुधार गर्नुपर्ने पक्ष (कमजोरीहरु)

- कर्मचारीहरूको आन्तरिक वस्थापनमा र परिचालन।
- जनप्रतिनिधिहरू र कर्मचारीहरूको बिच दोहोरो संचारको कमि।
- लक्षित वर्ग समुदायमा वार्षिक नीति तथा बजेट विनियोजन र कार्यान्वयन।
- सडकमा अत्याधिक सडक मानव (महिला, पुरुष, बालबालिका, अपाङ्गता भएको व्यक्ति र जेष्ठ नागरिक) हरु आउने भएकाले व्यवस्थापन नीति तथा बजेटको व्यवस्थापन कमि।
- महिला बालबालिकाको क्षेत्रमा नीतिगत कार्यक्रम र बजेट व्यवस्थापनमा कमि।
- नीति तथा कार्यक्रममा सबै वर्ग समुदायलाई सम्बोधन गर्न नसक्नु।
- आवश्यक कानुन, नीति, नियम, कार्यविधि र मार्गदर्शन एवं नगरप्रोफाएल तयारी नहुँदा बजेट तथा कार्यक्रम तयारी र संचालनमा असहजता।

अनुभूत गरिएका चुनौतीहरु

- उप-महानगरपालिका अन्तर्गतको भवनहरू तथा संरचनाहरु प्रयोगकर्तामैत्रीपूर्ण नभएको।

- महिला तथा लक्षितर्गको लागि ब बजेट विनियोजनमा साझा बुझाईमा कमि ।
- समयनुकूल महिला कर्मचारीहरूलाई क्षमता विकास तालिमको व्यवस्थापन कमि ।
- समयमै नीति तथा कार्यक्रम तयारी नहुनु ।
- सडक मानवहरू सडकमा आउँदा दिनप्रतिदिन उद्धारकार्य गर्नुपर्ने ।
- महिला बालबालिकामाथि अझै हिंसा दुर्व्यवहारको समस्या ।

लैससास परीक्षणको शिलशिलामा मुख्य क्षेत्र तथा उपक्षेत्रको आधारमा निम्न बुदाहरु

सवल पक्ष	कमजोर पक्ष	अवसर	बाधा/चुनौति
नीति कानुन योजना			
१. धरान उप-महानगरपालिकाको योजना तयारी गर्दा केहि हदसम्म लैससासाको दृष्टिले लेखाजोखा गरी नीति तथा कानुनि दस्ताबेज बन्ने गरेको छ। २.तयारी भएका नीति नियमको आधारमा कार्यक्रम संचालन गरी सम्पन्न गरिएका छन् ३.महिला तथा बंचितिमा परेका बर्गको बिभेद तथा हिंसामा परेकाहरुको केहि हदसम्म सुनुवाइ हुने गरेको। ४.उप-महानगरपालिकामा बालबालिका महिला तथा लक्ष्यि बर्गको सुचना तथा खण्डिकृत वस्तुगत विवरण तयार हुन शुरु ५.सरकारी काममा समान ज्याला भुक्तानी हुने गरेको ६. समुह तथा ससंथागत समिति गठन गर्दा महिलाको अनिबार्य प्राबधानलाई अनुसरण गरेको ७.योजना तयार गर्दा टोल तहदेखी लक्ष्यित समुदायको सहभागितामा तयार हुने गरेको र उक्त वर्गलाई केहि हदसम्म लाभ पुगेको।	१.सामाजिक समानता तथा सामाजिक समाबेशीकरण अनुसार विभेद अन्त्य गर्ने नीति नियम तथ कार्यविधि तयार नभएको २.महिला तथा बन्चितिमा परेका वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्य रोकथाम गर्ने पर्याप्त कार्यक्रम हुन नसक्नु ३.विभेदमा परेकालाई सेवा दिने तथा काम गरेको अभिलेखीकरण गर्न नसक्नु ४.उप-महानगरपालिकामा निर्दिष्ठ रुपमा बजेट विनियोजन नहुने ५.लैससास उत्तरदायि बजेट तथा परीक्षणको प्रावधान नभएको ६.उप-महानगरपालिकाले योजना तयार गर्दा महिला तथा बंचितिमा परेका बर्गको व्यवहारिक तथा रणनीतिक आवस्यकता हेरी कार्यक्रम तयर नगरेको ७ नीति तथा कार्यविधि तयार गर्नु अघि लैससासको नजरले लेखाजोखा नगरेको ८.आप्रवासी र रैथाने कामदार उपर विभेदका कुनै प्रावधान नभएको	१.समाबेशी संविधान तथा कानुनहरु २.संघ तथा प्रदेशकानीति नियम तथा मार्गदर्शक निर्देशिकाहरु ३. उप-महानगरपालिकामा सहकार्य गरी सकर्य भएका सरवकारवाला कार्यक्रम संचालन हुनु ४ समाबेशि बस्ति तथा समुदायहरु ५ स्थानीय तथा युवा कर्मचारीहरु ६ स्वयत्त उप-महानगरपालिका हुनु	१.समुदायमा व्यप्त सामाजिक अन्धविस्वास कायम हुनु २.उप-महानगरपालिकामा पर्याप्त दक्ष मानवीय स्रोतको कमि ३.समाजमा प्रचलित विभेदजन्य कुरालाई प्रसय दिने खालका सस्कार तथा पारम्परा हुनु। ४.पर्याप्त बजेटको कमि ५ संघ तथा प्रदेश र स्थानीय तहको समन्वयमा कमि।

सवल पक्ष	कमजोर पक्ष	अवसर	बाधा/चुनौति
८.उप-महानगरपालिकामा तयार हुने समुह तथा समितिमा ४० प्रतिशतसम्म प्रतिनिधित्व भई केहि प्रतिशत रकम विनियोजन भएको ।			
संस्थागत व्यबस्था			
१.उप-महानगरपालिकामा लक्षित तथा महिला बर्गको ३३ प्रतिशत भन्दा बढि सहभागिता रहेको २.स्थानीय तहमा समाबेशि नीति अपनाएर कर्मचारिको व्यवस्थापन ३.लक्षित समुदायलाई सेवा प्रदान गर्दा उनीहरुको भावनाको कदर गरी प्राथमिकतामा राखेर काम गर्न थालेको ४.महिला कानुनी साक्षरता कार्यक्रममले जनस्तरमा सचेतना बढेको ५.विपद व्यवस्थापन कोष स्थापना र कार्यक्रमले विपन्न तथा महिला पिडितलाई पहिलो प्राथमिकता ६.विभिन्न समिति तथा समुह गठन गर्दा कम्तिमा ३३ प्रतिशत महिलाको प्रतिनिधित्व हुनु ७.उप-महानगरपालिका तथा उपभोक्ता समुहमा समानुपातिक तथा समाबेशि	१.महिला तथा बिशेष समुदायलाई बिशेष सेवा प्रदान गर्ने कार्यनीति तथा रणनीति नबनाइनु २.महिला तथा बंचितिमा परेका समुदायलाई हित हुने गरि विभिन्न अनुगमन समितिले दिएको सुझाव पूर्णरुपमा कार्यान्वयन नहुनु ३.खण्डिकृत तथ्याक र सूचनाको आधारमा विकास योजना तयार नगर्नु ४ स्थानीय तहमा लैससास हेर्ने शाखा तथा संरचनालाई शर्त सहित मानवीय स्रोतलाई जिम्मेबारी तोकी बजेट समेतको व्यवस्था नहुनु ५ स्थानिय तहमा हुनसक्ने हिंसा तथा कुनै किसिमका विभेद रोक्ने आचार संहिता बनाएर लागू नगरीएको ६ स्थानीय पार्श्वचित र सोको आधारमा विकास योजना लागू गर्ने नगरेको	१.समाबेशिताको मर्म र भावना अनुसारका कानुन हुनु २.महिलाहरुको सीप तथा क्षमता विकास भए काम गर्ने क्षेत्रहरू प्रशस्त हुने ३.विभिन्न संघसंस्था दर्ता भइ विकास निर्माणका काममा संलग्नता जनाउनु ४ महिला तथा लक्षित समुदायको लागि तयार भएका नीति तथा कार्यक्रमहरु निर्बाध रुपमा संचालन हुने ५ उप-महानगरपालिकामा सबैलाई अनुकुल हुने आचार संहिता तयार गरेर लागू गर्न सकिने	१.घसायसी तथा पुनरुत्पादनमुलक कामको पारिश्रमिक मुल्यांकन गर्न २ तयार भएका कानुनहरुको प्रभावकारी कार्यान्वयन ३. गरिवी मापनका सूचकहरु तथा आधारहरु निर्धारण गर्न ४ तीन तहको सरकारको समन्वयको अभाव ३. सुझाव तथा पृष्ठपवषणको कार्यान्वयन

सवल पक्ष	कमजोर पक्ष	अवसर	बाधा/चुनौति
प्रतिनिधित्व बढ्कोछ । ८ स्थानीय तहको विभिन्न कार्यक्रमको अनुगमन गर्दा सुझाव दिने तथा कार्यान्वयन गर्न सुरु गरेको ९. लक्षित समुदायको खण्डिकृत अभिलेखन तथा पंजिकरणको अभिलेख अद्ययावधिक गर्न थालेको			
मानव संसाधन तथा क्षमता विकास			

सवल पक्ष	कमजोर पक्ष	अवसर	बाधा/चुनौति
१.लैससास/महिला तथा लक्षित समुदायका लागि केहि कार्यविधि तयार गरेर बजेट तथा कार्यक्रमहरु संचालन हुनु २. स्थानीय तहमा लैससासका लागि तालिम तथा कार्यक्रम संचालन गर्न सक्ने मानवीय श्रोत हुनु । ३ महिला अधिकार तथा बेइजिङ घोषणाको १२ प्रतिबद्धता बारे कर्मचारीलाई सामान्य थाहा भएको । ४.संस्थागत संरचना तयार भएका छन् ५. सामाजिक विभेद तथा हानिकारक प्रचलन हटाउन दिवस तथा अभियानहरु संचालन गरिएको । ६ स्थानीय तहले महिला कानुनी सचेतनाका कार्यक्रमहरु अभियानको रुपमा हरेक वडामा संचालन सुरु गरेको ७ विपद् व्यवस्थापन कार्यमा सचेत हुदै केहि कोष स्थापना गरी लक्षित बर्गलाई प्राथमिकता दिने नीति र व्यवहार अपनाएको	१.सेवा लिने दिनेका लागि संस्थागत संचना भएपनि प्रयाप्त नहुनु २.महिला तथा लक्षित बर्गका लागि लोक सेवा आयोगको कुनै व्यवस्था नभएको ३.स्थानिय मानव संसाधन इकाइ स्थापना र संचालन नभएको ४.कार्यक्रमको अनुगमन पछि सुधार तथा सिकाइ समेतको प्रतिवेदन तयार गर्नु पर्ने कुरा महसुस नभएको ५.महिला हिंसा विरुद्धका विभिन्न सन्धि महासन्धिका बारेमा कर्मचारी तथा पधादिकारिलाई अभिमुखीकरण नभएको ६ प्रयोगकर्तामैत्रि भौतिक निर्माणमा कम ख्याल दिइएको	१.उप-महानगरपालिकाको मानवीय स्रोतलाई परिचालन गरेर चेतना अभिबृद्धिका अभियान चलाउन सकिने २.लैससासको क्षेत्रमा काम गर्ने सरोकारवालाहरुको उपश्थिति हुन थालेको ३.उप-महानगरपालिकामा कृयाशिल आयोजना तथा कार्यक्रमहरुसंग सहकार्य गर्न सकिने ४.स्थानीय मानवीय स्रोतको परिचालन ५ प्रदेश प्रशिक्षण केन्द्रको सहकार्यको संभावना	१.श्रोत साझेदारीता २.कर्मचारी र जनप्रतिनिध बीच सहकार्य र सरुवा ३.रुढीबाढीता ४.लैससास कार्यान्वयनमा संघ प्रदेश र स्थानीय निकायको सम्नवय

सवल पक्ष	कमजोर पक्ष	अवसर	बाधा/चुनौति
सेवा प्रवाह			
१.भौतिक संरचना ड्रोइङ्ग तथ डिजाइन गर्दा केही महिला बालवालिका तथा अपांगतामैत्रि भएको २.महिला तथा बंचितिमा सरेकालाई लक्षित गरी आधुनिक उर्जा प्रयवग गर्न सकारात्मक काम संचालन गरेको ३.परिवारनियोजन तथा खोप र पोषण कार्यक्रम संचालन भएको ४.विद्यालय भर्ना अभियान र विपन्नका लागि छात्राबृत्ति कर्यक्रम संचालन ५. विद्यालयमा छुट्टै शौचालय र छात्रालाई सेनिटरी प्याडको व्यवस्था ६.पूर्ण सरसफाइ कार्यक्र र खानेपानि ७ युवा स्वरोजगार कार्यक्रम ८ महिला सहकारी तथा समुहहरलाई सहयोग ९. दिवा खाजा कार्यक्रमले पोषण र पढाइमा सुधार	१.उप-महानगरपालिकामा ग्रामिण महिला प्राविधिक र सामाजिक पिरचालकको नियुक्ति वा मनोनयन नहुनु २.गरिबी तथा बंचितिकरणमा परेक समुदायकव पहुँच र क्रयशक्ति अनुसार सुपथ मुल्य सहकारी पसलको उप-महानगरपालिका भित्र अनुगमन नभएको ३.स्तनपालको लागि छुट्टै कक्षाको व्यवस्थापन नभएको ४.गर्भवति महिलालाई जोखिमयुक्त वा खतरायुक्त काममा नलगाएने नीति नभएको ५.फोहोरको उचित व्यवस्थापनको कार्यक्रम र बजेट नभएको ६.आकाशे पानि संकलन तथा रिचार्जिङ् कार्य र विषयगत ज्ञान पनि नभएको ७ यौनिक तथा लैंगिक अल्पसंख्यकका लागि विषेश बजेट र भौतिक पुर्वाधार नभएको	१.विद्यालयमा सहकारि शिक्षा तथा टोल स्तरीय समुहमा सहकारीताको अनुशिक्षण अभियान चलाउन सकिने २.सेवाग्राहिलाई कृषि खानपानि तथा स्वास्थ्यको बारेमा थप जानकारी गराउन संवन्धित कर्मचारीहरुलाई अभमुखिकरण गराउनु ३.सहकारी र महिला उद्यमशिलता ४. स्वास्थ्य विमा कार्यक्रमलाई सबै धरमा अभियानको रुपमा पुर्याउन सकिने	१. विज्ञ तथा प्राविधिक सेवा २. महामारी तथा दैविक विपत्तिहरु ३. तायारि नीति तथा कानुनको कार्यान्यन ४. बैदेशिक रोजगारीको विकल्पमा कृषिका युवालाई स्व रोजगार वनाउन
सुशासन तथा उत्तरदायित्व			
१. धरान उप-महानगरपालिकामा महिला तथा लक्षित बर्गका सवालहरुलाई संबोधन	१.संचालित योजना तथा कार्यक्रमको लैससासको आँखावाट अनुगमन तथा	१.आवश्यक कानुन बनाएर काम गर्न सक्ने अधिकार सम्पन्न उप-	१.परम्परबादि सोच २.श्रोत उपल्बधता

सवल पक्ष	कमजोर पक्ष	अवसर	बाधा/चुनौति
हुने गरि २०८१ मा नीति तयार भएको छ। २.लक्षित समुदायको उपशिथतिमा योजना छनौट हुने गरेको। ३.महिला सचेतना बालअधिकार तथा नेपाल सरकारले गरेका सन्धि महासन्धिको बारेमा सचेतना गर्ने कार्यक्रम बजेट तय गरी संचालन गर्ने ४.संचालित कार्यक्रमहरुको सार्वजनिक सुनुवाइ सालेप सामान्य गरेको। ५.लक्षित समुदायको उपस्थितिमा उठाएका सवालको केहि हदसम्म संवोधन हुने गरेको। ६.लैससासको क्षेत्रमा काम गर्ने विभिन्न निकायसंग सहकार्य हुन थालेको ७ मानव अधिकार दिवस, नारी दिवस तथा अन्य राज्यले प्राथमिकता दिएका जवम्मरेवारीका कामलाई बजेट विनियोजन गरेर मनाउने गरेको ८. धरान उप-महानगरपालिकाको बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम सार्वजनिक गरी वेभसाइड तथा छापाबाट समेत सार्वजनिक गर्ने ९.उप-महानगरपालिकाको गतिविधिहरुलाई कहिलेकाहि आवस्यकता हेरी स्थानीय	अभिलेखन नहुने गरेको २.सबैलाई जानकारी हुने गरी स्थानीय भाषामा नीति तथा कार्यक्रम जानकारी नगराउने ३.लैससास कार्यान्वयनको लागि सरोकारवालासंग काम गर्ने खास संयन्त्र तथा फलोअप नभएको ४.लैससास महिलाको मात्र सवाल भनुर हल्का लिने तथा कम महत्व दिने ५. रकमान्तर गर्दा लैससासको बजेटनै मर्कामा पर्ने	महानगरपालिका २.लैससास क्षेत्रमा काम गर्ने संघ संस्था तथा आयोजनाहरु ३.लामो समय देखि लैससासको क्षेत्रमा काम गरेका अनुभव व्यक्ति तथा विज्ञहरु उप-महानगरपालिकाको सम्पर्कमा रहनु	३.कानुनी अज्ञानता ४.बर्तमान प्रविविको दुरुपयोग

सवल पक्ष	कमजोर पक्ष	अवसर	बाधा/चुनौति
रेडीयो तथा संचारमाध्यमबाट प्रसारण गरिने १० अनुगमन मुल्यांकनको सुझावलाई केहि हदसम्म संबोधन गरी योजना तयार गरेको । ११ महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मुलन गर्ने राष्ट्रिय तथा अन्य अभियानमा केही मात्रमा बजेट सहित कार्यक्रमहरु संचालन गर्न थालेको ।			

धरान उप-महानगरपालिकाको समग्र अबाकस विश्लेषण गर्दा शक्ति वा सवल पक्ष संतोषजनक रहेको देखिन्छ । यहा उपलब्ध अवसरहरुलाई लिएर आन्तरिक रुपमा भएका केहि जानअनजानले भएगरिएका कमि कमजोरीहरुलाई ख्यालमा राखेर अगाडि बढ्ने हो भने धरान उप-महानगरपालिकामा लैससास क्षेत्रका परिवर्तनको महसुस गर्न धेरै समय लाग्दैन । धरान उप-महानगरपालिकाका प्रमुख एवं उपप्रमुख लगायत पदाधिकारीहरु तथा कर्मचारीहरु र महिलाहरुको टिमले पनि योजना तयारी तथा कार्यान्वयनमा गरेको चासो र सकृयताले धेरै राम्रो असर परेको देखिन्छ । सकृय जनप्रतिनिधिहरु र उर्जाशिल कर्मचारीहरुको टिम उदाहरणीय रहेको पाइयो । हाल प्राप्त भएको ५६ अंकलाई बढाएर लैजान अधिकांश नीति तथा कार्यविधि तयार गरेर कार्यान्वयन गर्न सकेको खण्डमा लैससासको लागि आगामि दिनमा यो अवस्थामा ठूलो परिवर्तन हुने निस्चित छ ।

१२. **लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक** समाबेशीकरण **विकास कार्ययोजना**

धरान उप-महानगरपालिकाको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समाबेशीकरण परीक्षणले बर्तमान अवस्थालाई यथार्थ रुपमा छर्लङ्ग पारेको छ । लैससासको दृष्टिकोणमा उप-महानगरपालिकाका चारवटै पक्षहरुले अबका दिनमा जोड दिनु पर्ने तथा ख्याल गर्नु पर्ने क्षेत्रहरु प्रष्ट भएको छ । आगामि बर्षका लागि ५ मुख्य सुचकको आधारमा लैससास विकास योजना तयार गरिएको छ । जसलाई निम्नानुसार प्रस्तुत गरिएको छ ।

मूल शिर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व	
सूचक	प्राप्ताङ्क		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
क. नीति कानुन र योजना								

१.१.१	०.५	स्थानीय तहको नीति तथा कानून मस्यौदा तयार गर्दा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने कार्य टोली निर्माण गरी लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको बिषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी र सहभागितामूलक बनाउन शुरु गर्ने	सामाजिक विकास महाशाखा	नगर कार्य -महानगरपालिका	सबै सरोकारवाला	यस आब भित्र।		
१.१.२	०.५	उप-महानगरपालिकाले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे लेखाजोखा गर्ने परिपाटि थाल्ने।	सामाजिक विकास महाशाखा	नगर कार्यपालिका	सबै सरोकारवाला	यस आब भित्र।		
१.१.७	०.५	स्थानीय नीति तथा कानूनमा महिला, पुरूष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकउपर हुने श्रमको ज्यालामा विभेद अन्त्य गर्ने प्रावधान राख्ने र कार्यान्वयन गर्ने।	रोजगार शाखा	नगर कार्य -महानगरपालिका	कार्यपालिका	निरन्तर		
१.१.८	०.०	स्थानीय रैथाने श्रमजीवि कामदारको लागि विषेश नीति बनाउने र बाहिरबाट ल्याउने श्रमिकसंग सहकार्यको नीति कार्यान्वयन गर्ने		नगर कार्यपालिका	उप-महानगरपालिका	यस आब भित्र।		
१.२.२	०.०	उप-महानगरपालिकाले आगामी श्रोत अनुमान तथा बजेट सिलिङ तोक्दा लक्षित समुदायको अवस्था विश्लेषण गरी उनीहरुलाई लाभ हुने योजना बनाउने	श्रोत अनुमान/ योजना समिति	नगर कार्यपालिका	नगर कार्यपालिका संबन्धित शाखा			
१.२.३	०.५	लक्षित समूहको सक्रीय सहभागितातामा योजना छनौट र प्राथमिकतामा राख्ने	टोल विकास संस्था	श्रोत अनुमान/ योजना समिति	सबै वडाहरु			
१.२.४	०.५	महिला तथा लक्षित समूहको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्तिका	सामाजिक विकास	नगर कार्यपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत तथा महिला			

		योजना राख्ने ।	महाशाखा		विकास अधिकारी			
१.२.५	०	महिला पुरुष एवं लक्षित बर्गहरुको बेग्लाबेग्लै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवस्यकता पहिचान गरी कार्यक्रम संचालन तथा प्रतिवेदन तयार गर्ने ।	संबन्धित शाखा	नगर कार्यपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत तथा महिला विकास अधिकारी र वडाहरु			
१.२.६	०.५	दिगो विकास लक्ष्यको ५ नं लक्ष्यलाई स्थानिकरण गर्ने ।	सामाजिक विकास महाशाखा	नगर कार्यपालिका	सबै सरोकारवालाहरु			
१.२.७	०.५	महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्नेगरी योजना बनाउने ।	सामाजिक विकास महाशाखा	नगर कार्यपालिका	प्र प्र अ तथा महिला विकास अधिकारी र वडाहरु			
१.२.८	०.५	स्थानीय तहका उपभोक्ता समितिहरुमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता र मुख्य कार्यकारी पदको जिम्मेवारी दिने नीति तयार गर्ने	सामाजिक विकास महाशाखा	नगर कार्यपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत तथा महिला विकास अधिकारी र वडाहरु			
१.३.१	०.५	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नुपूर्व समुदायका महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग, दलित लगायत सबै लक्षित वर्ग र समुदायसँग छलफल (विश्लेषण) गर्ने	योजना महाशाखा	नगर कार्यपालिका	कार्यपालिका			
१.३.२	०	लैससास कार्यान्वनका लागि बजेट विनियोजन गर्ने ।	सामाजिक विकास तथा योजना महाशाखा	नगर कार्यपालिका	कार्यपालिका			

१.३.३	०	लैससास अवस्था सुधार गर्न क्षमता विकासका कार्यक्रम संचालन गर्ने	शिक्षा समिति	नगर कार्यपालिका	प्रप्रअ			
१.३.४	०.५	वार्षिक विकास कार्यक्रममा लक्षित समूहको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितमा कार्ययोजना अनुरूप कार्यक्रम संचालन गर्ने नीति तयार गर्ने।	सामाजिक विकास तथा योजना महाशाखा	नगर कार्यपालिका	कार्यपालिका			
ख. संस्थागत व्यवस्था								
२.१.१	०.५	स्थानीय तहको निर्णायक तहमा महिलाहरू (पदाधिकारी/कर्मचारी) को समान रुपमा (५०।५०प्रतिशत) प्रतिनिधित्व नीतिगत प्राबधान राख्ने	न्यायिक समिति	नगर कार्यपालिका	कार्यपालिका			
२.१.१	०.५	स्थानीय तहका कर्मचारीहरूको पदपूर्ति गर्दा सबै जातजाति, क्षेत्र, लिङ्ग र समुदाय लगायत लक्षित वर्गको समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने रणनीति लिएर सो वमोजिम कार्यान्वयन गर्ने।	सुशासन तथा संस्थागत विकास समिति	नगर कार्यपालिका	कार्यपालिका तथा संबन्धित शाखा			
२.१.४	०.५	जनप्रतिनिधिहरु तथा कर्मचारीहरुलाई क्षमता विकासको अवसर प्रदान गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई पहिलो प्राथमिकता दिई सबैलाई समान अवसर प्रदान गर्ने गरी सकारात्मक विभेदको नीति कार्यान्वयन गर्ने।	सुशासन तथा संस्थागत विकास समिति	नगर कार्यपालिका				

२.२.२	०.५	उप-महानगरपालिकामा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित दिने	लैससास कार्यान्वयन समिति	कार्यपालिका	प्रप्रअ तथा उपप्रमुख		
२.२.३	०	खण्डिकृत तथ्यांकको आधारमा लैससास विकास योजना तयार गर्ने	योजना शाखा	नगर कार्यपालिका	कार्यपालिका र प्रप्रअ		
२.२.४	०.०	सहभागितामुलक सुझाव समिति गठन र अभिमुखीकरण गर्ने		नगर कार्यपालिका	कार्यपालिका र प्रप्रअ		
२.३.२	०.५	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा सक्रियरुपमा सहभागिताको सुनिश्चित गर्ने	विषयगत समिति	नगर कार्यपालिका	कार्यपालिका र प्रप्रअ		
२.३.३	०.५	सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्वन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी विश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरे प्रणालि विकास गर्ने।	योजना तथा अनुगमन समिति	नगर कार्यपालिका	कार्यपालिका र प्रप्रअ		
२.३.४	०.५	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरुको कार्यान्वयनको सुनिश्चित	विषयगत समिति	नगर कार्यपालिका	कार्यपालिका र प्रप्रअ		

		गर्ने ।					
२.४.१	०.०	लैङ्गिक हिँसा निवारण,महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिबृद्धि गर्ने स्रोत व्यवस्थापनका लागि बार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना गरी कार्यान्वयन गर्ने		नगर कार्यपालिका	सबै वडा तथा कर्मचारीहरु		
२.४.३	०.०	स्थानीय तहमा लैङ्गिक डेस्कको स्थापना र संचालनको लागि आवश्यक जन शक्ति लगायत अन्य स्रोत साधनकोलागि बजेटको व्यवस्था गरी सो अनुसार कार्यान्वयन गर्ने ।	मानव संसाधन विकास शाखा	नगर कार्यपालिका	कार्यपालिका		
२.५.१ र २.५.२	०.०	वडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्याँक नियमित रुपमा संकलन तथा अध्यावधिक गरी बेरोजगार तथा गरिबको छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने ।	सूचना तथा तथ्याङ्क शाखा	नगर कार्यपालिका	योजना तथा अनुगमन समिति		
२.५.३	०.०	स्थानीय तहले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने प्रणाली ।	सूचना तथा तथ्याङ्क शाखा	नगर कार्यपालिका	योजना तथा अनुगमन समिति तथा प्रप्रअ		
ग. मानव संसाधन तथा क्षमता विकास							
३.१.२	०.५	लैङ्गिक हिंसा सम्बन्धि स्थानीय सरकारका पदाधिकारी तथा कर्मचारिलाई तालिम प्रदान र अभिलेखिकरण तथा प्रतिवेदन	लैससास समन्वय समिति	नगर कार्यपालिका	उप-महानगरपालिका / संबन्धित शाखा		
३.१.३	०.५	सामाजिक रुपमा बंचितिमा परेकलाई सम्मानजनक व्यवहार तथा भाषा प्रयोग र पृष्ठपवषण अदान प्रदान	प्रमुख कार्यकारी अधिकृत	नगर कार्यपालिका	उप-महानगरपालिका /शाखा		

३.१.४	०.५	स्थानिय महिला तथा लक्षित समुहका पदिधकारीलाई प्राविधिक तालिमको बजेटको व्यवस्था गर्ने	योजना तथा अनुगमन समिति	नगर सभा	नगर कार्यपालिका		
३.१.६	०	स्थानीय तहमा मानव संसाधन विकास केन्द्र/ शाखा/इकाइको व्यवस्था गरी र जनशक्ति व्यवस्था गर्ने।	सुशासन तथा संस्थागत विकास समिति	नगर सभा	नगर सभा		
३.१.७	०.५	सामाजिक रुपमा बंचितिमा परेका बर्गलाई राज्यको मुलधारमा ल्याउन लोक सेवा तयारी विशेष कक्षा कार्यक्रम	सामाजिक विकास समिति	नगर सभा	नगर कार्यपालिका		
३.१.८	०.५	महिला हक हित र अधिकार सम्वन्धी बेइजिङ्ग घोषणापत्रले समेटेका वाह्वटा प्रतिवद्दताका सम्वन्धमा स्थानीय तहका पदाधिकारी/ कर्मचारीलाई जानकारी र अभिमुखीकरण गर्ने।	सामाजि विकास महाशाखा	नगर कार्यपालिका	पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरु		
३.२.२	०	लैङ्गिक हिंसामुक्त उप-महानगरपालिका घोषणा अभियान संचालन गर्ने	प्रप्र अधिकृत /महिला विकास शखा	नगरसभा/ नगर कार्यपालिका	नगर कार्यपालिका	निरन्तर	
३.२.३	०.५	महिला हिंसा विरुद्ध सचेतन अभियान संचालन	अधिकृत/ महिला विकास शखा	सभा/ नगर कार्यपालिका	नगर कार्यपालिका	निरन्तर	
३.२.४	०.५	सामाजिक कुसंस्कार हटाउने टोल सुधार कार्यक्रम अगाडि ल्याउने	सामाजिक विकास महाशाखा	कार्यपालिका	संबन्धित सबै वडा		
३.३.१	०.५	जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीलाई विद्यमान ऐन	लैससास	सभा/ नगर	कार्यपालिका		

		कानुन बारे कानुनी साक्षरता	समन्वय समिति	कार्यपालिका			
३.३.२	०.०	नगर कार्यपालिका तथा शाखा प्रमुख तथा कर्मचारीलाई कानुन मस्यौदा बारे अभमुखिकरण गर्ने	लैससास समन्वय समिति	सभा/ नगर कार्यपालिका	कार्यपालिका		
३.३.३ /४	०.५	हरेक वडमा अगुवा महिलहरुलाई महिला तथा समकालिन कानुनी सचेतना अभमुखिकरण संचालन गर्ने	लैससास समन्वय समिति	सभा/ नगर कार्यपालिका	लैससास समन्वय समिति		
३.४.१	०.५	विपद् व्यवस्थापन तथा कानुननर्माण गर्दा बंचितिमा परेका वर्गलाइ लाभ र संरक्षण गर्ने प्राबधान बनाउने	विपद् व्यवस्थापन समिति	सभा/ नगर कार्यपालिका	विपद् व्यवस्थापन समिति		
घ सेवा प्रवाह							
४.१.१ र ४.१.२	०.५	उपमहानगरपालिका तथा माहततका सार्वजनिक भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लागत अनुमान तयार गर्दाका बखत संरचना निर्माण भएपछि प्रयोगकर्तामैत्री तथा संबेदनशील संरचनाको प्रावधान सहित तयार गर्ने नीति अवलम्वन गर्ने।	पूर्वाधार विकास समिति	नगर सभा / कार्यपालिका	कार्यपालिका		
४.१.३	०.५	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्वन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री	पूर्वाधार विकास समिति	कार्यपालिका	पूर्वाधार विकास समिति तथा शाखाहरु		

		दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना निर्माण गर्ने प्रावधान सहित स्विकृति दिने तथा सो वमोजिम निर्माण कार्य कार्यान्वयन गर्ने।					
४.२.१	०	गर्भवित महिलालाई जोखिमयुक्त खतरायुक्त काममा नलगाउन नीति र बनाउने र नियमित अनुगमन गर्ने।	स्वाश्थ्य शाखा	नगर सभा / कार्यपालिका	कार्यपालिका		
४.२.४	०.५	छुटेका तथ्यांक संकलन गरी महिला गरिब निमुखा र बंचितिमा परेका व्यक्तिहरुका लागि स्वास्थ्य विमामा पहुच पुर्याउने	स्वास्थ्य शाखा	नगर सभा / कार्यपालिका	कार्यपालिका		
४.३.१	०.५	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका विद्यालय जाने उमेर समुहका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रवन्ध मिलाई र सो उमेर समुहका सबै बालबालिकाहरु विद्यालय भर्नाको सुनिश्चितता गर्ने।	शिक्षा शाखा	नगर सभा / कार्यपालिका	कार्यपालिका तथा शिक्षा शाखा		
४.३.२	०.५	आफ्नो क्षेत्र भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालबालिका तथा लक्षित समूदायका सबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक, शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक र छात्रबृत्तिको व्यवस्था गरी निष्पक्ष वितरण हुने प्रवन्ध गर्ने।	शिक्षा समिति तथा शाखा	नगर सभा / कार्यपालिका	शिक्षा शाखा तथा विद्यालयहरु		
४.३.३	०.५	निरक्षर महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने नीति तथा बजेट र कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने।	शिक्षा शाखा	नगर सभा / कार्यपालिका	नगर कार्यपालिका/ संबन्धित शाखा		
४.४.१	०.५	धरान उप-महानगरपालिकाका कार्यालय तथा	योजना तथा	नगर सभा /	नगर कार्यपालिका/		

		सार्वजनिक स्थलहरूमा सफा पिउने पानी, हात धुने व्यवस्था, महिला, पुरुष तथा यौनिक अल्पसंख्यकको लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था र साबुन प्रबन्ध मिलाउने।	स्वास्थ्य शाखा	कार्यपालिका	संबन्धित शाखा तथा वडाहरु र टोल विकास संस्थाहरु		
४.४.३	०.५	घसायसी सरसफाइ तथा फोहोर व्यवस्थापनमा महिला र पुरुषको समान सहभागिताका लागि चेतनामुलक कार्यक्रम आयोजना अभियान	स्वास्थ्य र खानेपानी शाखा	नगर सभा / कार्यपालिका	टोल विकास संस्थाहरु		
४.४.४	०.५	कृषि प्रबर्धनका लागि स्थानीय महिलाहरुको सकृय सहभागितामा क्षमता विकास कार्यक्रम संचालन गर्ने	पशुपंछी सेवा तथा कृषी विकास शाखा	नगर सभा / कार्यपालिका	संबन्धित शाखा तथा वडाहरु र टोल विकास संस्थाहरु		
४.५.१	०.५	धरान उप-महानगरपालिकाको आवधिक योजना, बार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्दा बेरोजगारी र गरीबी नक्साङ्कन समेतको आधार लिई महिला तथा लक्षित समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू समावेश गरी कार्यान्वयन गर्ने।	योजना तथा अनुगमन समिति	नगर सभा / कार्यपालिका	नगर कार्यपालिका/ संबन्धित शाखा		
४.५.३	०	गरिव तथा बंचितिमा परेका समुदायलाई लक्षित गरी सुपथ मुल्यमा सहकारी पसल संचालन मापदण्ड बनाइ तोक्ने	उप-महानगरपालिका /सहकारी शाखा	नगर सभा / कार्यपालिका	नगर कार्यपालिका/ संबन्धित शाखा		

४.५.३	०	ग्रामिण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, खाध प्रविधी, वन, स्वास्थ्य र पूर्वाधार लगायतका विषय सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने नीति लिने।	लैससास कार्यान्वयन समिति	नगर सभा / कार्यपालिका	नगर कार्यपालिका/ संबन्धित शाखा		
ङ. सुशासन तथा उत्तरदायित्व							
५.१.२	०.५	विधिको शासन प्रवर्धन, जनसहभागिता अभिवृद्धि, भ्रष्टाचार बिरूद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निश्पक्षता र महिला तथा लक्षित समुहलाई अग्राधिकार दिने नीति लिई सो वमोजिम कार्यान्वयन गर्ने।	सुशासन तथा संस्थागत विकास समिति	नगर सभा / कार्यपालिका	नगर कार्यपालिका/ संबन्धित शाखा		
५.१.३	०.५	बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका प्रतिबद्धता कार्यान्वयन सम्बन्धि अभिमुखीकरण गर्ने र उप-महानगरपालिकामा सबैले पढ्न सक्ने स्थानमा लेखेर राख्ने	महिला विकाश शाखा	नगर कार्यपालिका	नगर कार्यपालिका/ संबन्धित शाखा		
५.२.२	०	लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्वन्धी कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण ग□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□	सुशासन तथा अनुगमन समिति	नगर कार्यपालिका/ संबन्धित शाखा	कार्यपालिका/ संबन्धित शाखा तथा वडाहरु र टोल विकास संस्थाहरु		
५.३.३	०.५	स्थानीय तहको समीक्षा बैठकमा महिला लगायत सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायको उपस्थितिमा उक्त वर्गसंग सम्वन्धित लक्षित कार्यक्रम उपर छलफल गर्ने ।	महिला विकास शाखा	नगर कार्यपालिका	कार्यपालिका/वडा तथा संबन्धित शाखा		
५.३.४	०.५	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको पृष्ठपोषणलाई सम्बोधन गरी योजना तथा कार्यक्रम तयार	सुशासन तथा अनुगमन	नगर सभा तथा कार्यापालिका	कार्यपालिका एवं प्रमुख प्रशासकीय		

		ग□□□□।	समिति		अधिकृत		
५.४.१	०.५	हरेक कार्यक्रमबाट लाभान्वितहरको प्रभाव अध्ययन प्रतिवेदन तयार र अद्यावधिक गर्ने प्रणाली थालनि गर्ने।	योजना तथा अनुगमन शाखा	नगर कार्यपालिका /योजना शाखा	नगर कार्यपालिका/ संबन्धित शाखा		
५.४.२	०.५	संचालन गरिएको कार्यक्रमबाट सरोकारवालाहरुलाई पुगेको लाभ, असर तथा प्रभाव विश्लेषणका लागि लाभग्राहिस्ग नियमित छलफल गर्ने	सम्वन्धित शाखा तथा सेवा प्रदायक	कार्यपालिका एवं प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	पदाधिकारी र सम्बनधित कर्मचारी	निरन्तर	
५.४.३	०.५	महिला तथा बालबालिका र लक्षित बर्गका तथा कार्यगत संजाललाईका लागि लैससास बारे क्षमता विकास तालिम संचालन गर्ने	महिला विकास शाखा	कार्यपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	असार भित्र	
५.५.२	०.५	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच सञ्जाल निर्माण र कार्यगत छलफल गर्ने।	सामाजिक विकास महाशाखा	नगर कार्यपालिका /योजना शाखा	नगर कार्यपालिका /महिला विकास शाखा	निरन्तर	
५.५.३	०.५	लैङ्गिक समानतातथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्वन्धी क्षमता विकास तालिमहरू प्रदान गर्ने।	सामाजिक विकास महाशाखा	नगर कार्यपालिका /योजना शाखा	नगर कार्यपालिका /महिला विकास शाखा	निरन्तर	
५.५.४	०.५	महिला विरुद्धहुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनका लागि तयार गरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषद्बाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय	सामाजिक विकास महाशाखा	नगर सभा तथा कार्यपालिका /योजना शाखा	कार्यपालिका/ संबन्धित शाखा तथा वडाहरु र टोल विकास संस्थाहरु		

		कार्ययोजना, मानव अधिकारकार्ययोजना तथा छुवाछुत बिरूद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनिउल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरी काम गर्ने ।					

सुझावहरु

धरान उप-महानगरपालिकाको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समाबेशीकरण परीक्षणको आधारमा यस क्षेत्रलाई आगामि दिनमा सुधार गर्दै उदाहरणीय बनाउन निम्न सुझावहरु प्रस्तुत गरिएकोछ।

- यस धरान उप-महानगरपालिकाले आप्नो प्रोफाइल तयार गरी महिला तथा लक्ष्यित समुदायको खण्डीकृत तथ्यांक सहित वस्तुगत विवरण अद्यावधिक गर्नु पर्ने।
- २०८१ मा तयार भएको लैससास सम्बन्धि अलग्गै नीति तथा रणनीतिलाई स्वीकृत गरी कानून बनाएर कामर्यान्वयन गर्नुपर्ने।
- लैससासको क्षेत्रमा भएगरेका कार्यहरुको अभिलेखलाई व्यवस्थित गर्ने।
- आगामी दिनमा धरान उप-महानगरपालिकाको निर्णय तहमा महिलाको हभागिता ५० प्रतिशत प्रतिनिधित्व गराउन पहल पर्ने।
- महिलाको जीविकोपार्जनमा सहयोग र कार्यबोझ कम गर्ने क्षमता तथा सिप विकासका तालिमहरुको लागि बजेट र कार्यक्रमहरु तय गर्ने।
- धरान उप-महानगरपालिकामा संचालन हुने लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरणका क्षमता विकास, सीय विकास तथा लैंगिक हिंसा निवारण सम्बन्धी तालिममा लक्षित समूह तथा महिला सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चित गर्नु पर्ने।
- धरान उप-महानगरपालिकाको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्वन्धी तालिम संचालन गर्नका लागि विज्ञको रोस्टर तयार गर्नु पर्ने।
- महिला र लक्षित समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन गर्ने।
- दिगो विकासका लक्ष्यलाई स्थानीयकरण गर्ने।
- धरान उप-महानगरपालिकाको भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजाइन, लागत अनुमान तयार गर्दा लैससास मैत्री बनाउने ।
- धरान उप-महानगरपालिकाको कार्यालय, अस्पाताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरुमा कर्मचारी लगायत सेवाग्राहीलाई लक्षित गरी अलग्गै स्तनपान कक्षको व्यवस्था गर्ने।

- महिला अधिकार तथा समानताका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्ने ।
- धरान उप-महानगरपालिकाको स्थानीय सुचना स्थानीय भाषामा प्रसारण गर्नु पर्ने ।
- अनुगमन तथा मुल्याङ्कन प्रणालिलाई कार्यसम्पादनको अनिवार्य अङ्गको स्थापित गर्ने र हरेक अनुगमनको प्रतिवेदन तथा अभिलेखन गर्नु पर्ने ।
- उप-महानगरपालिकाका बनाइने हरेक भौतिक निर्माणहरु प्रयोगकर्तामैत्रि हुनु पर्ने ।
- धरान उप-महानगरपालिकाका पदाधिकारी तथा कर्मचारीलाई नियमित रुपमा लैससास तथा योजना प्रकृया विषयमा क्षमता विकासका तालिम तथा अनुशिक्षण गरी लैससास प्रति संबेदनशिल बनाउनु पर्ने ।
- लैससास परीक्षण नतिजाको माकुरीजालो चित्र तथा स्तम्भ चित्रलाई उप-महानगरपालिकाको पदाधिकारी तथा कर्मचारिहरुले कार्यस्थलमा दिनदैनिक देख्ने गरी टाँस गर्ने ताकी हरेक गतिबिधिमा त्यसको सकारात्मक संदेश प्रवाह भईरहोस् ।
- धरान उप-महानगरपालिकालाई नमुना उप-महानगरपालिका बनाउने अभियान राखेर लैससासमैत्री उप-महानगरपालिकाको मुख्य नारा बनाउदा कार्यन्वयनमा सबैको साथ हुने ।

लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण निष्कर्ष

लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण दिग्दर्शन, २०७८ लाई आधार मानेर धरान उप-महानगरपालिकामा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण कार्यशाला मिति २०८२ माघ २ गते सम्पन्न गरियो । मुख्य ५ क्षेत्रका सुचकहरूका २२ सहायक क्षेत्रका सुचकहरू र त्यसका पनि १०० प्रश्नावली सुचक रहेका थिए । धरान उप-महानगरपालिकाका पदाधिकारीहरु तथा कर्मचारीहरको सहभागिता र स्वपरीक्षण तथा उप-महानगरपालिकामा भएगरेका काम, निर्णय, नीति, कानुन आदि दस्तावेज अध्ययनका अधारमा आएको अंकको नतिजा सुचकहरुमध्ये १०० बटा सहायक सुचकमध्ये १९ वटा सहायक सुचकमा ० अंक प्राप्त गरेकोछ, ५१ वटा सहायक सुचकमा अंक ०.५ प्राप्त गरेको र ३० वटा सहायक सूचकमा १ अंक

प्राप्त गरेको देखिन्छ । जस अनुसार नीति कानुन तथा योजना मा १० अंक वा ५० प्रतिशत रहेको छ र नतिजा सामान्य रहेको देखिन्छ । संस्थागत व्यवस्थामा ९.५ अंक वा ४७.५ प्रतिशत रहेको छ र नतिजा सामान्य देखिन्छ । मानव संसाधन तथा क्षमता विकास १२.५ अंक वा ६२.५ प्रतिशत रहेको छ र नतिजा उत्तम देखिन्छ । सेवा प्रवाहमा ११.५ अंक वा ५७.५ प्रतिशत रहेको छ र नतिजा सामान्य देखिन्छ । त्यस्तै सुशासन तथा उत्तरदायित्वमा १२.५ अंक वा ६२.५ प्रतिशत रहेको छ र नतिजा उत्तम देखिएको छ । ५ वटै सूचकको नतिजा हेर्दा यो धरान उप-महानगरपालिकाको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समाबेशीकरण परीक्षणको ४० भन्दा माथि तथा ६० भन्दा कम ५६ अंक वा ५६ **प्रतिशत** मुल्यांकनको अवस्था भएकोले नतिजा पनि उत्तमउन्मुख तर **सामान्य** भएको पाइयो । सामन्य अवस्थाका ३ सूचकमा धैरै र उत्तम नतिजा आएको सुचकलाई अझै बढी काम गरेर सर्बोत्तम नतिजा लयाउन लैससासको क्षेत्रमा केहि व्यबहारीक तथा धैरै नीतिगत सुधारका कामहरु गर्न आवस्यक देखिन्छ । कमजोर अवस्थाको २ सूचकमा अलि धैरै मेहनत तथा सामन्य अवस्थाका २ सूचकमा धैरे र उच्च नतिजा आएको सुचकलाई कायम राख्दै अझ लैससासको क्षेत्रमा केहि व्यबहारीक तथा धैरै नीतिगत सुधारका कामहरु गर्न आवस्यक देखिन्छ । सामान्यको पनि उच्च अंक भएकोले उत्तम अवस्थामा थौरै मात्र प्रयासले नतिजा बढाउन सकिने निश्चित छ । अधिकांश सुचकहरु विना कुनै लगानी मात्र केहि नीति तथा कार्यविधि बनाएर काम गर्दा नै नतिजा प्राप्त हुने देखिन्छन् । यस अधि तयार भएको धरान उपमहानगरपालिकाको लैससास नीतिलाई तथा यस परीक्षणको नतिजाको आधारमा तयार गरिएको लैगिक समानता तथा सामाजिक समाबेशीकरण योजना यथासिघ्र कार्यान्वयन गर्न जरुरीछ । धरान उप-महानगरपालिकाका लोकप्रीय उर्जाशिल तथा मेहनती नगर प्रमुख तथा उपप्रमुख लगायत मेहनति तथा सकृय जनप्रतिनिधहरु र उर्जाशिल तथा कृयासिल प्रमुख प्रसाशकीय अधिकृत लगायत कर्मचारिको टिम, जसले धैरै मेहनतका साथ लैससास विश्लेषण गरी विकास योजना समेत तयार गर्नु भएकोछ, उहाँहरुलाई हार्दिक धन्यबाद दिदै तयारी गर्दाको बखतमा जस्तै कार्यान्वयनमा पनि मेहनत गरियो भने आगामि परीक्षणमा यो धरान उप-महानगरपालिकाको नतिजा **सर्बोत्तम** हुने कुरामा दुईमत हुने छैन ।

अनुसूची १
लैससास परीक्षण गर्दा अध्ययन तथा पुनरावलोकन गरिएका संदर्भ सामाग्रीहरुकको सूची

आर्थिक ऐन, २०७४
विनियोजन ऐन, २०७४
सहकारी ऐन, २०७५
प्रशासकीय कार्यविधि(नियमित गर्ने) ऐन,२०७५
कृषी व्यवसाय प्रवर्द्धन ऐन, २०७४
आर्थिक ऐन, २०७५
विनियोजन ऐन, २०७५
धरान उप-महानगरपालिकान्यायिक समिति न्याय सम्पादन ऐन
“नगर विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७५”
आर्थिक ऐन, २०७६
विनियोजन ऐन, २०७६
धरान उप-महानगरपालिकाको कर्मचारी सेवा ऐन २०७६
आर्थिक ऐन, २०७७
विनियोजन ऐन, २०७७
राजस्व परिचालन ऐन
संघ संस्था दर्ता गर्ने सम्बन्धी ऐन २०७७
धरान उप-महानगरपालिकाको वातावरण तथा प्राकृतिक स्रोत संरक्षण ऐन, २०७७
आर्थिक कार्यविधि नियमित तथा व्यवस्थित गर्न बनेको ऐन, २०७७

न्याय सम्पादन (कार्यविधि सम्बन्धी) ऐन, २०७५ पहिलो संशोधन
आर्थिक ऐन, २०७८
विनियोजन ऐन, २०७८
शिक्षा ऐन, २०७८
आर्थिक ऐन, विनियोजन ऐन २०७८ पहिलो संशिधन
आर्थिक ऐन २०७९
विनियोजना ऐन २०७९
धरान उप-महानगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७९/८० को नीति तथा कार्यक्रम एवम् बजेट वक्तव्य
आर्थिक ऐन २०८०
विनियोजन ऐन २०८०
आर्थिक ऐन २०८१
विनियोजन ऐन २०८१
आर्थिक ऐन २०८२
विनियोजन ऐन २०८२
नियमावलीका विवरण
नगर नगर कार्यपालिकाको निर्णय वा आदेश र अधिकारपत्रको प्रमाणिकरण सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको नियमावली, २०७४
नगर नगर कार्यपालिका कार्य विभाजन नियमावली, २०७४
नगर नगर कार्यपालिका कार्यसम्पादन नियमावली, २०७४
शिक्षा नियमावली २०७४
अव्यवस्थित बसोबास तथा भूमिहीन सुकुम्बासी व्यवस्थापन नियमावली २०७४
नगर प्रहरी व्यवस्थापन र संचालन नियमावली, २०७४
बहाल कर नियमावली, २०७४

शिक्षा नियमावली, २०७४ (पहिलो संसोधन २०७५)
धरान प्रज्ञा प्रतिष्ठान नियमावली, २०७४
धरान उप-महानगरपालिकाको सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०७८
संस्था दर्ता नियमावली
बजार अनुगमन तथा व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७४
आदिबासी जनजाती विकास समिति संचालन सम्बन्धी निर्देशिका २०७५
स्वास्थ संस्था दर्ता, अनुमती तथा नवीकरण सम्बन्धि निर्देशिका, २०७६
विविध शैक्षिक कार्यक्रम (विद्यालय बाहेक) संचालन अनुमति तथा नियमनसम्बन्धी निर्देशिका

अनुसूची २

धरान उप-महानगरपालिका**को लैससास कार्यन्वयन समिति नामावलि**

गठन मिति २०८२ साल पौष १४ गते

क्रस	नाम	पद	कैफियत
१	श्री हर्कराज राई	नगर प्रमुख	संयोजक
२	श्री आईन्द्र विक्रम बेघा	नगर उपप्रमुख	सदस्य
३	श्री अम्बिकाप्रसाद चौंलागाईं	प्र प्र अधिकृत	सदस्य
४	श्री सिर्जना नेपाल	सामाजिक विकास समिति	सदस्य
५	श्री मुररी प्रसाद भट्टराई	वडा अध्यक्ष	सदस्य
६	श्री विनिता बज्राचार्य	कापास	सदस्य
७	श्री दिनेश गजमेर	कापास	सदस्य
८	श्री शाविति इवारम	महिला संजाल	सदस्य
९	श्री लहरु जिमी	आ ज महिला महासंघ	सदस्य
१०	श्री विष्णु याख्खा	दिदी बहिनी महिला समुह	सदस्य
११	श्री अनन्त राई	सामाजिक विकास महाशाखा	सदस्य
१२	सिता देवि विक	महिला संजाल	सदस्य
१३	सपना राई	महिला संजाल	सदस्य
१४	अनिसा राई	अ व्य स	सदस्य
१५	भूवन कुमारी राई	सामाजिक विकास महाशाखा	सदस्य सचिव

अनुसूची ३

धरान उप-महानगरपालिका**को लैससास कार्यदल नामावलि**

गठन मिति २०८२ साल पौष १४ गते

क्रस	नाम	पद	कैफियत
१	आईन्द्र विक्रम बेघा	संयोजक	उपप्रमुख
२	सिर्जना नेपाल	सदस्य	नगर कार्यपालिका सदस्य
३	उर्मिला परियार	सदस्य	१३ नं वडा सदस्य
४	भूवन कुमारी राई	सदस्य	शाखा कर्मचारी
५	रिता खापुङ	सदस्य	गैसस प्रतिनिधि
६	बिष्णु याख्खा	सदस्य	गैसस प्रतिनिधि
७	श्री गणेशप्रसाद तिमल्सेना	सदस्य	विषय विज्ञ

अनुसूची ४

२०८२ साल पौष २ **गते संचालित लैससास परीक्षण** अभिमुखीकरण **तथा कार्यशालामा भएको सहभागीहरुको नामावली विवरण**

क्रसं	नाम	पद	ठेगाना
१	हर्कराज राई	नगर प्रमुख	धरान उप-महानगरपालिका
२	आईन्द्र विक्रम बेघा	नगर उपप्रमुख	धरान उप-महानगरपालिका
३	अम्बिका प्रसाद चौलागाई	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	धरान उप-महानगरपालिका
४	मुगाधन राई	वडा सचिव	धरान उप-महानगरपालिका २
५	हिरालाल विक	वडा सचिव	धरान उप-महानगरपालिका ५
६	भगवती पोख्रल	अधिकृत छैटौ वातावरण शाखा	धरान उप-महानगरपालिका ३
७	संजय तामाङ	वडा सचिव	धरान उप-महानगरपालिका १३
८	दलबहादुर भट्टराई	वडा सचिव	धरान उप-महानगरपालिका २०
९	राम पौडेल	वडा सचिव	धरान उप-महानगरपालिका १०
१०	विद्या देवान	महिला संजाल	धरान उप-महानगरपालिका १५
११	शारदा राई	गृहश्रमिक महिला संजाल	धरान उप-महानगरपालिका १५
१२	कमला लिम्बु	महिला संजाल	धरान उप-महानगरपालिका
१३	शिखा लिम्बु	महिला संजाल	धरान उप-महानगरपालिका १९
१४	मछद श्रेष्ठ	महिला संजाल	धरान उप-महानगरपालिका १
१५	उत्तरा शाक्य	महिला संजाल	धरान उप-महानगरपालिका १
१६	अरुणा सुन्दास	वडा सदस्य	धरान उप-महानगरपालिका १०
१७	रविन गुरुङ	कापास	धरान उप-महानगरपालिका ११
१८	विनिता बज्रचार्य	कापास	धरान उप-महानगरपालिका १२
१९	नविना तुम्वा	वडा सचिव	धरान उप-महानगरपालिका १

२०	तोयाराज अधिकारी	ओपिडि अध्यक्ष	धरान उप-महानगरपालिका १३
२१	मुरारी भट्टराई	वडा अध्यक्ष	धरान उप-महानगरपालिका १६
२२	सिर्जना नेपाल	सामाजिक विकास समिति संयोजक	धरान उप-महानगरपालिका १५
२३	रञ्जु भुजेल	वडा सचिव	धरान उप-महानगरपालिका ७
२४	रमेश कुमार शाह	आलेप प्रमुख	धरान उप-महानगरपालिका
२५	लोकेन्द्र कुमार फागो	वडा अध्यक्ष	धरान उप-महानगरपालिका ११
२६	सजना राई	सि अध्यक्ष	धरान उप-महानगरपालिका १३
२७	सितादेवि विक	महिला संजाल	धरान उप-महानगरपालिका ८
२८	सवित्रा परियार	कापास	धरान उप-महानगरपालिका
२९	ईन्द्रकला राई	महिला संजाल	धरान उप-महानगरपालिका ११
३०	सुजन भट्टराई	अधिकृत छैठौ	धरान उप-महानगरपालिका ११
३१	बाबुराम दहाल	वडा सचिव	धरान उप-महानगरपालिका १९
३२	मानव विक	नकास	धरान उप-महानगरपालिका १९
३३	रामकला राई	संगम महिला संजाल अध्यक्ष	धरान उप-महानगरपालिका १७
३४	तोतराज अधिकारी	ओपिडि	धरान उप-महानगरपालिका
३६	मदन श्रेष्ठ	वडा सचिव	धरान उप-महानगरपालिका १२
३७	शिव चाम्लिङ	वडा सचिव	धरान उप-महानगरपालिका १
३८	मिना तामाङ	वडा सदस्य	धरान उप-महानगरपालिका ४
३९	उज्वल बास्तोला	वडा सदस्य	धरान उप-महानगरपालिका ४
४०	दुर्गा अधिकारी	महिला संजाल	धरान उप-महानगरपालिका १
४१	उद्धव वहादुर लुंगेली	वडा सचिव	धरान उप-महानगरपालिका १३
४२	भीम प्रसाद प्याकुरेल	अधिकृत छैठौ	धरान उप-महानगरपालिका ९
४३	अनुप देवान	कापास	धरान उप-महानगरपालिका १२
४४	कल्पना शेर्पा	महिला संजाल	धरान उप-महानगरपालिका १७
४५	मञ्जु शेर्पा	रा आ महिला	धरान उप-महानगरपालिका १७
४६	रवि श्रेष्ठ	सिबिएस	धरान उप-महानगरपालिका १३
४७	सुनिता राई	वडा सदस्य	धरान उप-महानगरपालिका ५
४८	गंगादेवि खापुङ	महिला विकास शाखा	धरान उप-महानगरपालिका

४९	अनिता राई	अपांगता सहायता परामर्श कर्ता	धरान उप-महानगरपालिका
५०	भक्तिराज शर्मा		धरान उप-महानगरपालिका
५१	मनिता चाम्लिङ	महिला संजाल	धरान उप-महानगरपालिका
५२	पवित्रा शिवा	दलित महिला संघ	धरान उप-महानगरपालिका
५३	अरुण राई	सा वि स प	धरान उप-महानगरपालिका
५४	शुशिला अ प्रसाई	सूचना अिधकारी	धरान उप-महानगरपालिका
५५	शान्ता अधिकारी		धरान उप-महानगरपालिका
५६	रीता खापुङ	आदिवासि सचिव	धरान उप-महानगरपालिका
५७	शोभिता भूजेल	आदिवासि सदस्य	धरान उप-महानगरपालिका
५८	रञ्जना श्रेष्ठ	सदस्य	धरान उप-महानगरपालिका
५९	भूवन कुमारी राई	महिला विकास अधिकृत	धरान उप-महानगरपालिका
६०	भेषाराज अधिकारी	लेखा अधिकृत	धरान उप-महानगरपालिका
६१	सुस्मिता क्षेत्री	रिसर्चर	धरान उप-महानगरपालिका
६२	नेहा कोईराला	रिसर्चर	धरान उप-महानगरपालिका

अनुसूची ५

लैससास अभिमुखीकरण **तथा परीक्षण कार्यक्रमका केहि तस्विहरू**

अनुसुची-६
सूचक अनुसारको प्राप्ताङ्क विवरण

सिनं	मूल बिषय	सहायक बिषय	अङ्क	सूचक नं	सूचक	सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
१	नीति, कानून, योजना २०	नीति र कानूनमा समावेशिता \ सहभागिता	८	१.१.१	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशामा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको बिषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरे \नगरेको ।	०-१	०.५	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशामा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको बिषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरेको ।	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशामा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा, मस्यौदाको बिषयवस्तु र शब्द चयन आँसिक रुपमामात्र समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरेको ।	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशामा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको बिषयवस्तु र समावेशी शब्द चयन र सहभागितामूलक हुने नगरेको।	स्वीकृत नीति तथा कानूनी दस्तावेजहरु स्वकृतिको लागि प्रस्तुत गरेका मस्यौदा नीति तथा कानूनी दस्तावेजहरु सम्बन्धित निर्णय फाइलहरु
२				१.१.२	स्थानीय तहले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे लेखाजोखा वा विश्लेषण गरि सुनिश्चित गर्ने गरे /नगरेको ।	०-१	०.५	स्थानीय तहले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे हरेक दस्तावेजमा लेखाजोखा वा विश्लेषण गरी सुनिश्चित गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे आँसिकरुपमा (केही दस्तावेज) मात्र लेखाजोखा वा विश्लेषण गरी सुनिश्चित गर्ने गरेको	स्थानीय तहले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको सम्वन्धमा कुनै दस्तावेज उपर लेखाजोखा वा विश्लेषण गरी सुनिश्चित गर्ने नगरेको	नीति, कानून, योजना का दस्ताबेजहरू कार्यपालिकाका छलफल तथा निर्णयहरु
३				१.१.३	स्थानीय तहको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र बार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्वन्धी विषयहरु समावेश भए /नभएको ।	०-१	१	स्थानीय तहको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र बार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्वन्धी विषयहरु समावेश भएको ।	स्थानीय तहको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र बार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्वन्धी विषयहरु आँसिक रुपमामात्र समावेश भएको ।	स्थानीय तहको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र बार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्वन्धी विषयहरु समावेश नभएको ।	स्थानीय कानुन, नीति आवधिक र बार्षिक योजना सम्वन्धी दस्तावेजहरू स्थानीय राजपत्र
४				१.१.४	महिला र पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकको समविकास, सामाजिक विभेदको अन्त्य तथा लैससास परीक्षण गर्ने अलग्गै नीतिहरु छन् / छैनन् ? (स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकामा खास व्यवस्था गरे/नगरेको ।	०-१	०	महिला र पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकको समविकास, सामाजिक विभेदको अन्त्य तथा लैससास परीक्षण गर्ने अलग्गै नीति भएको र यस्तो नीति, स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकामा खास व्यवस्था गरेको ।	महिला र पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकको समविकास, सामाजिक विभेदको अन्त्य तथा लैससास परीक्षण गर्ने अलग्गै नीति भएको तर स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकामा खास व्यवस्था नगरेको ।	महिला र पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकको समविकास, सामाजिक विभेदको अन्त्य तथा लैससास परीक्षण गर्ने अलग्गै नीति नभएको र स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकामा समेत कुनै खास व्यवस्था नगरेको ।	लैससास तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने नीति दस्तावेज स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकाहरू स्थानीय राजपत्र

अनुसुची-६
सूचक अनुसारको प्राप्ताङ्क विवरण

सिनं	मूल बिषय	सहायक बिषय	अङ्क	सूचक नं	सूचक	सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
५				१.१.५	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला, किशोरी, बालिकाहरु तथा लक्षित वर्ग लगायतमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरु अन्त्य गर्ने प्रावधान राखिएको / नराखिएको ।	०-१	०.५	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला, किशोरी, बालिकाहरु तथा लक्षित वर्ग लगायतमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरु अन्त्य गर्ने प्रावधान राखिएको ।	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला, किशोरी, बालिकाहरु तथा लक्षित वर्गमा लगायत हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरु अन्त्य गर्ने सिमित प्रावधान मात्र राखिएको ।	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला, किशोरी, बालिकाहरु तथा लक्षित वर्गमा लगायत हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरु अन्त्य गर्ने कुनै प्रावधान नराखिएको ।	स्थानीय। ऐन, नियम, कार्यविधिहरू र तिनको लैससास दृष्टिले विश्लेषण गरिएको दस्तावेज स्थानीय राजपत्र ।
६				१.१.६	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा वञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिँसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाए / नमिलाएको ।	०-१	०.५	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा वञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाएको र सोहि अनुरूप कार्यन्वयन हुने गरेको ।	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा वञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाएको तर कार्यान्वयन नभएको ।	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा वञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुनेहिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध नमिलाएको ।	महिला तथा वञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने विभेद उपर सुनुवाई भएका प्रमाणित कागजातहरू माहिला तथा वञ्चितीमा परेका समुदायहरुको स्वयम भनाइहरुको दस्तावेज
७				१.१.७	स्थानीय नीति तथा कानूनमा महिला, पुरूष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक उपर हुने श्रमको ज्यालामा विभेद अन्त्य गर्ने प्रावधान रहे । नरहेको ।	०-१	०.५	स्थानीय नीति तथा कानूनमा महिला, पुरूष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक उपर हुने श्रमको ज्यालामा विभेद अन्त्य गर्ने प्रावधान रहेको र सो को कार्यान्वयन भएको ।	स्थानीय नीति तथा कानूनमा महिला, पुरूष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक उपर हुने श्रमको ज्यालामा विभेद अन्त्य गर्ने प्रावधानमात्र रहेको तर सो को कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय नीति तथा कानूनमा महिला, पुरूष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक उपर हुने श्रमको ज्यालामा अन्त्य गर्ने कुनै प्रावधान नरहेको।	स्थानीय नीति तथा कानून, श्रमको ज्याला भुक्तानी दस्तावेज तथा विवरण
८				१.१.८	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधान रहे / नरहेको	०-१	०	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधानहरु रहेको र सो को कार्यान्वयन भएको ।	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधान रहेको तर सो को कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने कुनै प्रावधान नरहेको।	स्थानीय तहको श्रम नीति तथा कानून, दस्तावेज समीक्षा प्रतिवेदन
९		योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	८	१.२.१	आवधिक योजना र वार्षिक विकास कार्यकममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र सोको मापनयोग्य लक्ष्य समावेश गरे/नगरेको ।	०-१	०.५	आवधिक योजना र वार्षिक विकास कार्यकममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र सोको मापनयोग्य लक्ष्य समावेश गरेको ।	आवधिक योजना र वार्षिक विकास कार्यकममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम रहेको तर सोको मापनयोग्य लक्ष्य समावेश नगरिएको ।	आवधिक योजना र वार्षिक विकास कार्यकममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम नरहेको ।	आवधिक योजना, वार्षिक विकास कार्यकम लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम लक्ष्य तथा उपलब्धी सम्बन्धी आवधिक प्रतिवेदन

अनुसुची-६
सूचक अनुसारको प्राप्ताङ्क विवरण

सिनं	मूल बिषय	सहायक बिषय	अङ्क	सूचक नं	सूचक	सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
१०				१.२.२	गाउँपालिका /नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका तथा सबै लक्षित समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहलाइ प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरे /नगरेको ।	०-१	०	गाउँपालिका /नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका तथा सबै लक्षित समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहलाइ प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरेको ।	गाउँपालिका /नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका तथा केहि लक्षित समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहलाइ प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरेको ।	गाउँपालिका /नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका तथा कुनै पनि लक्षित समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहलाइ प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने नगरेको ।	वार्षिक बजेट तथा विकास कार्यक्रम महिला तथा लक्षित समूहको अवस्था विश्लेषण प्रतिवेदन /प्रोफाईल,
११				१.२.३	स्थानीय तहको योजना पहिचान तथा छनौट गर्दा लक्षित समूहको सक्रीय सहभागिता हुने गरे, नगरेको र लक्षित समुहले छनौट गरेका योजना प्राथमिकता मा पर्ने गरे / नगरेको ।	०-१	०,५	स्थानीय तहको योजना पहिचान तथा छनौट गर्दा लक्षित समूहको सक्रीय सहभागिता हुने गरे, नगरेको र लक्षित समुहले छनौट गरेका योजना प्राथमिकता मा पर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले गाउँ, वस्तीस्तरबाट योजना पहिचान तथा छनौट गर्दा केही मात्र लक्षित समूहको सक्रीय सहभागिता हुने गरेको र लक्षित समुहले छनौट गरेका केही योजनामात्र प्राथमिकतामा पर्ने गरेको ।	स्थानीय तहको योजना पहिचान तथा छनौट गर्दा लक्षित समूहको सक्रीय सहभागिता हुने नगरेको र लक्षित समुहले छनौट गरेका योजना प्राथमिकता मा पर्ने नगरेको ।	सहभागी सूचीफोटो र वडास्तरबाट छनौट योजना तथा कार्यक्रमको सूची निर्णय पुस्तिका, स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम
१२				१.२.४	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा लक्षित समूहको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल हुने गरे/नगरेको ।	०-१	ၐ	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा लक्षित समूहको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा निरन्तर (सबै योजना तर्जुमाका सबै चरणमा सधै) छलफल हुने गरेको ।	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा लक्षित समूहको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा कहिले काहिं मात्र (केहि योजना तर्जुमाका केहि चरणमा, कहिलेकाहिं) छलफल हुने गरेको ।	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा लक्षित समूहको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल हुने नगरेको	बैठक निर्णय पुस्तिका, बजेट तर्जुमा मार्गदर्शन बैठक पुस्तिका, स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम
१३				१.२.५	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने गरिए /नगरिएको ।	०-१	०	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसार सबै कार्यक्रम तय गर्ने गरिएको ।	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसार केही कार्यक्रम तय हुने गरेको।	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने नगरिएको।	महिला र पुरुष एवं लक्षित समूहको छुट्टा छुट्टै अवस्था देखिने अवस्था विश्लेषण प्रतिवेदन आवश्यकत पहिचान प्रतिवेदन । वार्षिक विकास कार्यक्रम

अनुसुची-६
सूचक अनुसारको प्राप्ताङ्क विवरण

सिनं	मूल बिषय	सहायक बिषय	अङ्क	सूचक नं	सूचक	सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
१४				२.२.६	स्थानीय तहले दीगो विकासका लक्ष्यहरू विशेष गरेर लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजन हुने गरे /नगरेको ।	०-१	०	स्थानीय तहले दीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजन गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले दीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसार केही कार्यक्रमहरूमा बजेट विनियोजन गर्ने गरेको	स्थानीय सरकारले दीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण नगर्नुको साथै बजेट विनियोजन पनि गर्ने नगरेको।	दीगो विकासका लक्ष्यहरू स्थानीयकरण गरेको दस्तावेज (नीति, योजना तथा वार्षिक विकास कार्यक्रम)
१५				२.२.७	स्थानीय तहका योजना महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्नेगरी बने /नबनेको ।	०-१	१	स्थानीय तहका योजना महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष / निर्दिष्ट लाभ पुग्नेगरी बनेको ।	स्थानीय तहका योजना महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई अप्रत्यक्ष / सहयोगी हुने गरी बनेको ।	स्थानीय तहका योजनाले महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई लाभ पुग्नेगरी नबनेको ।	नीति, योजना तथा वार्षिक विकास कार्यक्रम
१६				२.२.८	स्थानीय तहका उपभोक्ता समितिहरुमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता भए। नभएको र मुख्य कार्यकारी पदको जिम्मेवारी दिए / नदिएको ।	०-१	०	स्थानीय तहका उपभोक्ता समितिहरुमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता भएको र मुख्य कार्यकारी पदको जिम्मेवारी दिएको ।	स्थानीय तहका उपभोक्ता समितिहरुमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता भएको तर ग मुख्य कार्यकारी पदको जिम्मेवारी नदिईएको	स्थानीय तहका उपभोक्ता समितिहरुमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता नभएको र मुख्य कार्यकारी पदको जिम्मेवारी पनि नदिईएको	उपभोक्ता समितिको गठन सम्वन्धी नीति तथा कानून उपभोक्ता समितिको संरचना
१७		बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	४	२.३.१	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नुपूर्व समुदायका महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग, दलित लगायत सबै लक्षित वर्ग र समुदायसँग छलफल (विश्लेषण) गर्ने गरिए / नगरिएको ।	०-१	०.५	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नुपूर्व समुदायका महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग, दलित लगायत सबै लक्षित वर्ग र समुदायसँग छलफल (विश्लेषण) गर्ने गरिएको ।	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नुपूर्व समुदायका महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग, दलित लगायत केहि लक्षित वर्ग र समुदायसँग केहि कार्यक्रममा छलफल (विश्लेषण)गर्ने गरिएको ।	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नुपूर्व समुदायका महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग, दलित लगायत सबै लक्षित वर्ग र समुदायसँग छलफल (विश्लेषण) गर्ने नगरिएको ।	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा सम्वन्धी दस्तावेज लक्षित समुहसंग छलफल भएको निर्णय पुस्तिका
१८				२.३.२	स्थानीय तहमा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमितरुपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गरिए / नगरिएको र सोको कार्यान्वयन भए/ नभएको ।	०-१	०	स्थानीय तहमा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमितरुपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गरिएको र सोको कार्यान्वयन भएको ।	स्थानीय तहमा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमितरुपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गरिएको तर सोको कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय तहमा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमितरुपमा गर्न बजेटको व्यवस्था नगरिएको र सोको कार्यान्वयन नभएको	वार्षिक विकास कार्यक्रम र लैससास परीक्षण प्रतिवेदन प्रगति प्रतिवेदन

अनुसुची-६
सूचक अनुसारको प्राप्ताङ्क विवरण

सिनं	मूल बिषय	सहायक बिषय	अङ्क	सूचक नं	सूचक	सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
१९				१.३.३	परिक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट तथा कार्यक्रम बार्षिक योजनामा समावेश गरिए /नगरिएको र सो को कार्यान्वयन भए/नभएको ।	०-१	०	परिक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट तथा कार्यक्रम बार्षिक योजनामा समावेश गरेको र सो को पूर्णरुपमा कार्यान्वयन भएको ।	परिक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट तथा कार्यक्रम बार्षिक योजनामा समावेश भएपनि र सो को आशिंकरुपमा कार्यान्वयन भएको ।	परिक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट ब्यवस्था हुने नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम लैससास परीक्षण प्रतिवेदन प्रगति प्रतिवेदन
२०				१.३.४	स्थानीय तहको वार्षिक विकास कार्यक्रममा लक्षित समूहको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितमा कार्ययोजना अनुरूप कार्यक्रम संचालन गर्ने गरिए /नगरिएको ।	०-१	०	स्थानीय तहको वार्षिक विकास कार्यक्रममा लक्षित समूहको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितमा कार्ययोजना अनुरूप कार्यक्रम संचालन गर्ने गरिएको ।	स्थानीय तहको वार्षिक विकास कार्यक्रममा लक्षित समूहको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितमा कार्ययोजना अनुरूप कार्यक्रम आंशिकरुपमा संचालन गर्न गरिएको ।	स्थानीय तहको वार्षिक विकास कार्यक्रममा लक्षित समूहको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गर्ने नगरिएको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम लैससास परीक्षण प्रतिवेदन प्रगति प्रतिवेदन
२१	संस्थागत व्यवस्था २०	कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४	२.१.१	स्थानीय तहको निर्णायक तहमा महिलाहरू (पदाधिकारी/कर्मचारी) को समानरुपमा (५० /५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व भए/नभएको ।	०-१	०.५	स्थानीय तहको निर्णायक तहमा महिलाहरू (पदाधिकारी/कर्मचारी) को समानरुपमा (५० /५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व भएको ।	स्थानीय तहको निर्णायक तहमा महिलाहरू (पदाधिकारी/कर्मचारी) को कम्तिमा ३३ प्रतिशत प्रतिनिधित्व भएको ।	स्थानीय तहको निर्णायक तहमा महिलाहरू (पदाधिकारी/कर्मचारी) को ३३ प्रतिशत भन्दा पनि कम प्रतिनिधित्व भएको ।	स्थानीय तहको निर्णायक तहमा रहेका (पदाधिकारी/कर्मचारी) को नामावली
२२				२.१.२	स्थानीय तहका कर्मचारीहरूको पदपूर्ति गर्दा सबै जातजाति, क्षेत्र, लिङ्ग र समुदाय लगायत लक्षित वर्गको समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने रणनीति लिए/नलिएको र सो वमोजिम कार्यान्वयन भए/नभएको ।	०-१	१	स्थानीय तहका कर्मचारीहरूको पदपूर्ति गर्दा सबै जातजाति, क्षेत्र, लिङ्ग र समुदाय लगायत लक्षित वर्गको समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने रणनीति लिएको र सो वमोजिम कार्यान्वयन भएको ।	स्थानीय तहका कर्मचारीहरूको पदपूर्ति गर्दा सबै जातजाति, क्षेत्र, लिङ्ग र समुदाय लगायत लक्षित वर्गको समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने रणनीति लिएको र सो वमोजिम कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय तहका कर्मचारीहरूको पदपूर्ति गर्दा सबै जातजाति, क्षेत्र, लिङ्ग र समुदाय लगायत लक्षित वर्गको समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने रणनीति नलिएको ।	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको सम्वन्धी नीति, कानून र पदपूर्ति सम्वन्धी निर्णय - अभ्यास सम्वन्धी दस्तावेज

अनुसुची-६
सूचक अनुसारको प्राप्ताङ्क विवरण

सिनं	मूल बिषय	सहायक बिषय	अङ्क	सूचक नं	सूचक	सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
२३				२.२.३	स्थानीय तहले महिला लगायत विशेष जातजाति तथा समुदायलाई सेवा प्रदान गर्दा सम्वन्धीत लक्षित वर्ग वा समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझेको साथै महिला संवेदनशील कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश भएको कार्यटोली वा शाखा मार्फत सेवा दिने गरे/नगरेको ।	०-१	०.५	स्थानीय तहले महिला लगायत विशेष जातजाति तथा समुदायलाई सेवा प्रदान गर्दा सम्वन्धीत लक्षित वर्ग वा समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझेको साथै महिला संवेदनशील कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश भएको कार्यटोली वा शाखा मार्फत सेवा दिने गरेको ।	स्थानीय तहले महिला लगातय विशेष जातजाति तथा समुदायलाई सेवा प्रदान गर्दा सम्वन्धीत लक्षित वर्ग वा समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझेको साथै महिला संवेदनशील कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि आंशीक रूपमा समावेश भएको कार्यटोली वा शाखा मार्फत सेवा दिने गरेको ।	स्थानीय तहले महिला लगातय विशेष जातजाति तथा समुदायलाई सेवा प्रदान गर्दा सम्वन्धीत लक्षित वर्ग वा समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझेको साथै महिला संवेदनशील कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समावेश नगरि भए कार्यटोली वा शाखा मार्फत सेवा दिने गरेको ।	संस्थागत व्यवस्था (सेवा प्रदान गर्ने रणनीति, कार्यनीति, सेवा प्रवाह सम्वन्धी दस्तावेज) संगठन संरचना, सार्वजनिक सुनुवाई, सार्वजनिक परीक्षण, सेवाग्राहि सन्तुष्टि सर्वेक्षण आदि ।
२४				२.२.४	जनप्रतिनिधिहरु तथा कर्मचारीहरुलाई क्षमता विकासको अवसर प्रदान गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई पहिलो प्राथमिकता दिई सबैलाई समान अवसर प्रदान गर्ने गरी सकारात्मक विभेदको नीति लिए/नलिएको तथा उक्त नीति कार्यन्वयन गरिए/नगरिएको ।	०-१	०	जनप्रतिनिधिहरु तथा कर्मचारीहरुलाई क्षमता विकासको अवसर प्रदान गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई पहिलो प्राथमिकता दिई सबैलाई समान अवसर प्रदान गर्ने गरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको तथा उक्त नीति कार्यन्वयन गरिएको ।	जनप्रतिनिधिहरु तथा कर्मचारीहरुलाई क्षमता विकासको अवसर प्रदान गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई पहिलो प्राथमिकता दिई सबैलाई समान अवसर प्रदान गर्ने गरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको तर उक्त नीति कार्यन्वयन नगरिएको ।	जनप्रतिनिधिहरु तथा कर्मचारीहरुलाई क्षमता विकासको अवसर प्रदान गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई पहिलो प्राथमिकता दिई सबैलाई समान अवसर प्रदान गर्ने गरी सकारात्मक विभेदको नीति नलिएको ।	सकारात्मक विभेदको नीति तथा रणनीति दस्तावेज क्षमता विकास सम्वन्धी कार्यक्रमको कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन सहभागि छनौटका आधारहरु
२५		कार्यप्रणाली समावेशी	४	२.२.१	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति रहे/नरहेको ।	०-१	०	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति रहेको ।	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति भएपनि कार्यान्वयनमा नरहेको ।	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति नरहेको।	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको कार्यनीति सम्वन्धी दस्तावेज वार्षिक विकास कार्यक्रम प्रगति प्रतिवेदन

अनुसुची-६
सूचक अनुसारको प्राप्ताङ्क विवरण

सिनं	मूल बिषय	सहायक बिषय	अङ्क	सूचक नं	सूचक	सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
२६				२.२.२	स्थानीय तहमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था छ।छैन ? (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित गरे /नगरेको ।	०-१	०	स्थानीय तहमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित रहेको ।	स्थानीय तहमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित रहेको) तर कार्यान्वयनमा नरहेको ।	स्थानीय तहमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था नरहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था नगरिएको) ।	संगठन संरचना र लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको कार्य निर्देश शर्त र जिम्मेवारी किटान दस्तावेज तथा यस सम्वन्धी निर्णयहरु
२७				२.२.३	स्थानीय तहबाट कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव, महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाएर लागु गरे/नगरेको ।	०-१	१	स्थानीय तहबाट कार्यालयमा हुन सक्ने सबै प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाएर लागु गरेको।	स्थानीय तहबाट कार्यालयमा हुन सक्ने दुर्व्यवहार, भेदभाव र महिला हिंसा नियन्त्रण सम्वन्धी आचार संहिता रहेको तर कार्यान्वयन नगरेको।	स्थानीय तहबाट कार्यालयमा हुन सक्ने दुर्व्यवहार, भेदभाव र महिला हिंसा नियन्त्रण सम्वन्धी आचार संहिता नरहेको।	आचार संहिता दस्तावेज निर्णय पुस्तिका
२८				२.२.४	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता भए/ नभएको र यस समितिले वडा तथा वस्तिस्तरमा योजाना सम्वन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन गरे /नगरेको ।	०-१	०	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता रहेको र यस समितिले वडा तथा वस्तिस्तरमा योजाना सम्वन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन गरेको ।	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता रहेतापनि यस समितिले वडा तथा वस्तिस्तरमा योजाना सम्वन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन नगरेको ।	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता नरहेको र यस समितिले वडा तथा वस्तिस्तरमा योजाना सम्वन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन समेत नगरेको ।	कार्यान्वयन समितिले सुझाव दिएको दस्तावेज बैठकको उपस्थिति निर्णय पुस्तिका अनुगमन प्रतिवेदन
२९		समिति, उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व	४	२.३.१	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहे / नरहेको ।	०-१	१	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी र समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहेको।	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहेपनि व्यवहारमा आंशिक प्रतिनिधित्व हुने गरेको।	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट समावेशी र समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था नरहेको।	समिति, उपसमिति र कार्यदल गठनको संरचना-दस्तावेज उपस्थिति तथा निर्णय पुस्तिका

अनुसुची-६
सूचक अनुसारको प्राप्ताङ्क विवरण

सिनं	मूल बिषय	सहायक बिषय	अङ्क	सूचक नं	सूचक	सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
३०				२.३.२	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा सक्रियरुपमा भागलिन पाए /नपाएको	०-१	१	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा सक्रियरुपमा भागलिन पाएको ।	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफलमा भागलिन पाए पनि निर्णय निर्माणमा भूमिका खेल्न नसकेको ।	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा स्वस्थ ढंगले भागलिन नपाएको ।	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूको छलफल सहभागिताको उपस्थिति र निर्णय पुस्तिका सुझाव समेटिएको प्रतिवेदन निर्णय प्रमाणिकरण पुस्तिका
३१				२.३.३	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्वन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी विश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरे /नगरेको ।	०-१	०	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्वन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी विश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरेको ।	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्वन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी विश्लेषण नगरी नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरेको ।	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्वन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी विश्लेषण र सुझाव केहीपनि दिने नगरेको ।	समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले दिएका सुझावहरु विश्लेषण सहितको अनुगमन प्रतिवेदन
३२				२.३.४	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरुको कार्यान्वयन हुने गरे /नगरेको ।	०-१	०	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरुको कार्यान्वयन हुने गरेको ।	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरुको कार्यान्वयन आंशिक हुने गरेको ।	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरुको कार्यान्वयन हुने नगरेको ।	समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले दिएका सुझावहरु कार्यान्वयन समीक्षा बैठकको प्रतिवेदन वार्षिक विकास कार्यक्रम प्रगति प्रतिवेदन
३३		वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता	४	२.४.१	स्थानीय तहमा लैङ्गिक हिँसा निवारण,महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिबृद्धि जस्ता बिषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि बार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना गरी कार्यान्वयन भए/नभएको ।	०-१	०.५	स्थानीय तहमा लैङ्गिक हिँसा निवारण,महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिबृद्धि जस्ता बिषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि बार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना गरी कार्यान्वयन भएको ।	स्थानीय तहमा लैङ्गिक हिँसा निवारण,महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिबृद्धि जस्ता बिषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि बार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना गरीएको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय तहमा लैङ्गिक हिँसा निवारण,महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिबृद्धि जस्ता बिषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि बार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेखगरी कुनै पनि कोष स्थापना नभएको ।	आर्थिक ऐन कोष स्थापना सम्वन्धी दस्तावेज कोष संचालन कार्यविधी कोष सम्वन्धी वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम र प्रगति विवरण

अनुसुची-६
सूचक अनुसारको प्राप्ताङ्क विवरण

सिनं	मूल बिषय	सहायक बिषय	अङ्क	सूचक नं	सूचक	सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
३४				२.४.२	आदिवासी जनजाति, दलित लगायत अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था भएको/नभएको र उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा गरे/नगरेको ।	०-१	०.५	आदिवासी जनजाति, दलित लगायत अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था भएको/नभएको र उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा गरेको ।	आदिवासी जनजाति, दलित लगायत अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था भएको तर उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा नगरेको ।	आदिवासी जनजाति, दलित लगायत अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था नभएको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम प्रगति प्रतिवेदन
३५				२.४.३	स्थानीय तहमा लैङ्गिक डेस्कको स्थापना र संचालनको लागि आवश्यक जन शक्ति लगायत अन्य स्रोत साधनकोलागि वजेटको व्यवस्था भए/नभएको र सो अनुसार कार्य भए/नभएको ।	०-१	०	स्थानीय तहमा लैङ्गिक डेस्कको स्थापना र संचालनको लागि आवश्यक जन शक्ति लगायत अन्य स्रोत साधनकोलागि वजेटको व्यवस्था भएको र सो अनुसार कार्य भएको ।	स्थानीय तहमा लैङ्गिक डेस्कको स्थापना र संचालनको लागि आवश्यक जन शक्ति लगायत अन्य स्रोत साधनकोलागि वजेटको व्यवस्था भएको तर सो अनुसार कार्य नभएको ।	स्थानीय तहमा लैङ्गिक डेस्कको स्थापना र संचालनको लागि आवश्यक जन शक्ति लगायत अन्य स्रोत साधनकोलागि वजेट तथा कार्यक्रमको व्यवस्था नभएको	वार्षिक विकास कार्यक्रम संगठन संरचना कर्मचारीको कार्यविवरण
३६				२.४.४	स्थानीय तहले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गरे /नगरेको र कम्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्वन्धी सूचना दिने गरे/नगरेको ।	०-१	१	स्थानीय तहले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गरेको र कम्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्वन्धी सूचना दिने गरेको ।	स्थानीय तहले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गरेको तर कम्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्वन्धी सूचना दिने नगरेको ।	स्थानीय तहले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था नगर्नुको साथै कम्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्वन्धी सूचना दिने नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम समावेशी सूचना प्रणाली संचालन सम्वन्धी दस्तावेज सो अनुरुप संचालित प्रणाली र प्रणालीको प्रतिवेदन ।
३७		तथ्याङ्क सङकलन तथा व्यवस्थापन	४	२.५.१	स्थानीय तहले वडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्याँक संकलन तथा अध्यावधिक गर्ने गरेको/नगरेको।	०-१	०.५	स्थानीय तहले वडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्याँक संकलन तथा अध्यावधिक गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले वडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्याँक संकलन गरेको तर अध्यावधिक गर्ने नगरेको ।	स्थानीय तहले वडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्याँक संकलन नगरेको ।	खण्डिकृत तथ्याँक सहितको बस्तुगत विवरण (गाऊं /नगर प्रोफाईल) ।
३८				२.५.२	स्थानीय तहले वडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्याँक संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने गरे /नगरेको ।	०-१	०	स्थानीय तहले वडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्याँक संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले वडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्याँक संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान गरेको तर छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन नगरेको ।	स्थानीय तहले वडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्याँक संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान एवं छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन नगरेको ।	खण्डिकृत तथ्याँक सहितको बस्तुगत विवरण र नक्शांकन (गाऊं।नगर प्रोफाईल)

अनुसुची-६
सूचक अनुसारको प्राप्ताङ्क विवरण

सिनं	मूल बिषय	सहायक बिषय	अङ्क	सूचक नं	सूचक	सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
३९				२.५.३	स्थानीय तहले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरे/नगरेको ।	०-१	०	स्थानीय तहले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आंशिकरूपमा मात्र आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने नगरेको ।	स्थानीय पार्श्वचित्र र खण्डीकृत तथ्यांक तथा सूचनाको विवरण आवधिक तथा वार्षिक विकास योजना दस्तावेज ।
४०				२.५.४	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षाका सुविधा पाउने लाभग्राहीहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्याँक अध्यावधिक गरे /नगरेको ।	०-१	१	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षाका सुविधा पाउने लाभग्राहीहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्याँक अध्यावधिक गरेको ।	। स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षाका सुविधा पाउने लाभग्राहीहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन गरेपनि तथ्याँक अध्यावधिक नगरेको ।	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षाका सुविधा पाउने लाभग्राहीहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्याँक अध्यावधिक नगरेको ।	पञ्जिकरण सम्वन्धी अध्यावधिक अभिलेख अध्यावधिक लाभग्राहीहरुको विवरण व्यक्तिगत घटना दर्ता पुस्तिका
४१	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास २०	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	८	३.२.१	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरे/नगरेको र छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन भए/नभएको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा आए /नआएको ।	०-१	०.५	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरी छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने गरेको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा आएको ।	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार भएपनि छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने नगरेको तथा यस्ता कार्यमा भए गरेको खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा नआएको	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार नगरेको, छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने नगरेको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि समेत स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा नआएको ।	क्षमता विकास कार्ययोजना, बार्षिक विकास कार्यक्रम, खर्च गर्ने कार्यविधि
४२				३.२.२	स्थानीय तहका पदाधिकारी/कमर्चारी/ लक्षित समुहले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंसा निवारण सम्बन्धी तालिम लिए/नलिएको र तालिम कार्यकममा लक्षित समूह तथा महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चित गरे/नगरेको ।	०-१	०.५	स्थानीय तहका पदाधिकारी/कमर्चारी/ लक्षित समुहले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंसा निवारण सम्बन्धी तालिम लिएको र तालिम कार्यकममा लक्षित समूह तथा महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चित गरेको ।	स्थानीय तहका पदाधिकारी/कमर्चारी/ लक्षित समुहले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंसा निवारण सम्बन्धी तालिम लिए पनि तालिम कार्यकममा लक्षित समूह तथा महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चित नगरेको ।	स्थानीय तहका पदाधिकारी/कमर्चारी/ लक्षित समुहले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंसा निवारण सम्बन्धी तालिम नलिएको र तालिम कार्यकममा लक्षित समूह तथा महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चित नगरेको ।	तालिम सम्पन्न प्रतिवेदन सहभागीहरुको विवरण सहभागीको छनौट आधार बार्षिक विकास कार्यक्रम

अनुसुची-६
सूचक अनुसारको प्राप्ताङ्क विवरण

सिनं	मूल बिषय	सहायक बिषय	अङ्क	सूचक नं	सूचक	सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
४३				३.२.३	तालिमका विषयवस्तुमा महिलाका आवश्यकता तथा सवालहरु समेटिए/नसमेटिएको र प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग भए/नभएको तथा तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिए/नलिएको	०-१	०.५	तालिमका विषयवस्तुमा महिलाका आवश्यकता तथा सवालहरु समेटिएको र प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग भएको तथा तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिएको	तालिमका विषयवस्तुमा महिलाका आवश्यकता तथा सवालहरु समेटिएको र प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग भए पनि तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण नलिएको	तालिमका विषयवस्तुमा महिलाका आवश्यकता तथा सवालहरु नसमेटिएको र प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग नभएको तथा तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण नलिएको	तालिम सम्पन्न प्रतिवेदन तालिम म्यानुल तालिम मूल्याँङकन प्रतिवेदन तालिम आवश्यकता पहिचान प्रदिवेदन
४४				३.२.४	स्थानीय तहमा महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू (प्राबिधिक तालिम, क्षमता विकास, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण आदि)मा वजेट विनियोजन भई कार्यक्रम संचालन भए/नभएको	०-१	०.५	स्थानीय तहमा महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू (प्राबिधिक तालिम, क्षमता विकास, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण आदि) मा वजेट विनियोजन भई कार्यक्रम संचालन भएको	स्थानीय तहमा महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू (प्राबिधिक तालिम, क्षमता विकास, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण आदि) मा वजेट विनियोजन भएपनि कार्यक्रम संचालन नभएको	स्थानीय तहमा महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू (प्राबिधिक तालिम, क्षमता विकास, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण आदि) मा वजेट विनियोजन नभएको तथा कार्यक्रम संचालन नभएको	बार्षिक विकास कार्यक्रम तालिम सम्पन्न प्रतिवेदन क्षमता विकास कार्ययोजना तालिम मूल्याँङकन प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रदिवेदन
४५				३.२.५	स्थानीय तहमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्वन्धी तालिम संचालन लगायतका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट जनशक्ति भए/नभएको	०-१	०.५	स्थानीय तहमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्वन्धी तालिम संचालन लगायतका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट जनशक्ति भएको	स्थानीय तहमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्वन्धी तालिम संचालन लगायतका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सक्ने केही जनशक्ति भएको	स्थानीय तहमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्वन्धी तालिम संचालन लगायतका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सक्ने जनशक्ति नै नभएको	विषयवस्तुको जानकारी भएका कर्मचारी/पदाधिकारीको विवरण विषयगत तालिम प्राप्त जनशक्ति विवरण स्थानीय स्तरमा प्राप्त विज्ञहरुको सुची(रोष्टर)
४६				३.२.६	स्थानीय तहमा मानव संसाधन विकास केन्द्र/ शाखा/इकाइको व्यवस्था भए/नभएको र ति निकायमा जनशक्ति व्यवस्था गरे/नगरेको	०-१	१	स्थानीय तहमा मानव संसाधन विकास केन्द्र/ शाखा/इकाइको व्यवस्था भएको र ति निकायमा जनशक्ति व्यवस्था गरेको	स्थानीय तहमा मानव संसाधन विकास केन्द्र/ शाखा/इकाइको व्यवस्था भएको तर ति निकायमा जनशक्ति व्यवस्था नगरेको	स्थानीय तहमा मानव संसाधन विकास केन्द्र/ शाखा/इकाइको व्यवस्था नभएको	संगठन संरचना कार्यरत जनशक्तिको शाखागत विवरण
४७				३.२.७	स्थानीय तहमा महिला र लक्षित समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम रहे/नरहेको र सो कार्यक्रम कार्यान्वयन भए /नभएको	०-१	०	स्थानीय तहमा महिला र लक्षित समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम रहेको र सो कार्यक्रम कार्यान्वयन भएको	स्थानीय तहमा महिला र लक्षित समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम रहेको तर सो कार्यक्रम कार्यान्वयन नभएको	स्थानीय तहमा महिला र लक्षित समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम नरहेको	बार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन सहभागी छनौटका आधारहरु वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

अनुसुची-६
सूचक अनुसारको प्राप्ताङ्क विवरण

सिनं	मूल बिषय	सहायक बिषय	अङ्क	सूचक नं	सूचक	सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
४८				३.२.८	महिला हक हित र अधिकार सम्वन्धी बेइजिङ्ग घोषणापत्रले समेटेका वाह्रवटा प्रतिवद्दताका सम्वन्धमा स्थानीय तहका पदाधिकारी/ कर्मचारीलाई जानकारी भए/नभएको र सोको अभिमुखीकरण गरे/ नगरेको	०-१	०	महिला हक हित र अधिकार सम्वन्धी बेइजिङ्ग घोषणापत्रले समेटेका वाह्रवटा प्रतिवद्दताका सम्वन्धमा स्थानीय तहका सवै पदाधिकारी/ कर्मचारीलाई जानकारी भएको र सोको अभिमुखीकरण गरेको ।	महिला हक हित र अधिकार सम्वन्धी बेइजिङ्ग घोषणापत्रले समेटेका वाह्रवटा प्रतिवद्दताका सम्वन्धमा स्थानीय तहका केहि पदाधिकारी/ कर्मचारीलाई जानकारी भएको तर सोको अभिमुखीकरण नगरेको ।	महिला हक हित र अधिकार सम्वन्धी बेइजिङ्ग घोषणापत्रले समेटेका वाह्रवटा प्रतिवद्दताका सम्वन्धमा स्थानीय तहका पदाधिकारी/ कर्मचारीलाई जानकारी नभएको र साथै सोको अभिमुखीकरण पनि नगरेको ।	बार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन अभिमुखीकरण कार्यकमको संख्या र उपस्थिति विवरण समुहगत सर्वेक्षण प्रतिवेदन
४९		अनौपचारिक मूल्य, मान्यता र कुसंस्कार बिरूद्ध जनचेतना	४	३.२.१	महिला विरुद्ध हुने सवै प्रकारका हिंसा निवारण गर्ने कार्यक्रमका लागि बजेट विनियोजन गरे/नगरेको	०-१	०.५	महिला विरुद्ध हुने सवै प्रकारका हिंसा निवारण गर्ने कार्यक्रमका लागि बजेट विनियोजन गरेको	महिला विरुद्ध हुने हिंसा निवारण गर्ने केहि कार्यक्रमका लागि मात्र बजेट विनियोजन गरेको	महिला विरुद्ध हुने हिंसा निवारण गर्ने कुनै पनि कार्यक्रमका लागि बजेट विनियोजन नै नगरेको	बार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
५०				३.२.२	लैङ्गिक हिँसा मुक्त गाऊ /नगरपालिका घोषणा गरे/नगरेको र महिला हिंसा विरुद्ध शुन्य सहनशीलताको नीति लिए/नलिएको	०-१	०	लैङ्गिक हिँसा मुक्त गाऊ /नगरपालिका घोषणा गरेको र महिला हिंसा विरुद्ध शुन्य सहनशीलताको नीति लिएको तथा महिला हिंसाका घटना नघटेको	लैङ्गिक हिँसा मुक्त गाऊ /नगरपालिका घोषणा गरेको र महिला हिंसा विरुद्ध शुन्य सहनशीलताको नीति लिएको तर महिला हिंसाका घटना गत वर्षको तुलनामा कम घटेको।	लैङ्गिक हिँसा मुक्त गाऊ / नगरपालिका घोषणा पनि नभएको र महिला हिंसाका घटनामा गत वर्षको तुलनामा कमी नआएको	लैङ्गिक हिँसा मुक्त गाऊ /नगरपालिका घोषणा गरेको मिति महिला हिंसा विरुद्ध शुन्य सहनशीलताको नीति न्यायिक समिति र स्थानीय प्रहरीमा महिला हिंसा सम्वन्धी उजुरी दर्ता संख्या तथा सो सम्वन्धी वार्षिक प्रगति विवरण
५१				३.२.३	स्थानीय तहले महिला विरुद्ध हुने सवै प्रकारका हिंसा निवारण गर्ने कार्यक्रमहरू संचालन गरे/नगरेको	०-१	०.५	स्थानीय तहले महिला विरुद्ध हुने सवै प्रकारका हिंसा निवारण गर्ने कार्यक्रमहरू संचालन गरेको	स्थानीय तहले महिला विरुद्ध हुने केही हिंसा निवारण गर्ने कार्यक्रमहरू संचालन गरेको	स्थानीय तहले महिला विरुद्ध हुने हिंसा निवारण गर्ने कुनै पनि कार्यक्रमहरू संचालन नगरेको	बार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
५२				३.२.४	स्थानीय तहले समाजमा रहेका विभिन्न सामाजिक कुरीति (जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बाल विवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि) हटाउन कार्यक्रमहरू संचालन गरे/नगरेको ।	०-१	०	स्थानीय तहले समाजमा रहेका विभिन्न सामाजिक कुरीति (जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बाल विवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि) हटाउन कार्यक्रमहरू संचालन गरेको ।	स्थानीय तहले समाजमा रहेका विभिन्न सामाजिक कुरीति (जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बाल विवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि) हटाउन केही कार्यक्रमहरू संचालन गरेको ।	स्थानीय तहले समाजमा रहेका विभिन्न सामाजिक कुरीति (जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बाल विवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि) हटाउन कार्यक्रमहरू संचालन नगरेको ।	बार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

अनुसुची-६
सूचक अनुसारको प्राप्ताङ्क विवरण

सिनं	मूल बिषय	सहायक बिषय	अङ्क	सूचक नं	सूचक	सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
५३		कानूनी साक्षरता	४	३.३.१	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका जनप्रतिनिधि र कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, बिषयगत कानूनहरू, स्थानीय तहले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूको सम्वन्धमा अभिमुखीकरण गरे/ नगरेको	०-१	०	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका जनप्रतिनिधि र कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, बिषयगत कानूनहरू, स्थानीय तहले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूको सम्वन्धमा अभिमुखीकरण गरेको	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका जनप्रतिनिधि र कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, बिषयगत कानूनहरू, स्थानीय तहले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूमध्ये आंशिकरुपमा मात्र अभिमुखीकरण गरेको ।	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका जनप्रतिनिधि र कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, बिषयगत कानूनहरू, स्थानीय तहले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूको सम्वन्धमा कुनै पनि अभिमुखीकरण नगरेको	बार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन सहभागीहरुको विवरण अभिमूखीकरण कार्यक्रमको विषयवस्तु
५४				३.३.२	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्य,सभाका सदस्य र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्वन्धी प्रक्रिया र समस्या समाधान लगायतका बिषयवस्तु उपर अभिमुखीकरण गरे /नगरेको	०-१	०.५	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्य,सभाका सदस्य र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्वन्धी प्रक्रिया र समस्या समाधान लगायतका बिषयवस्तु उपर अभिमुखीकरण गरेको	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्य,सभाका सदस्य र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखमध्ये केहीलाई मात्र कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्वन्धी प्रक्रिया र समस्या समाधान लगायतका बिषयवस्तु उपर अभिमुखीकरण गरेको	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्य,सभाका सदस्य र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत कसैलाई पनि कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्वन्धी प्रक्रिया र समस्या समाधान लगायतका बिषयवस्तु उपर अभिमुखीकरण नगरेको	बार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन सहभागीहरुको विवरण अभिमूखीकरण कार्यक्रमको विषयवस्तु
५५				३.३.३	स्थानीय तहका प्रत्येक वडामा महिलाका लागि कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचविखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिँसा, आदि) संचालन भए/नभएको ।	०-१	१	स्थानीय तहका प्रत्येक वडामा महिलाका लागि कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचविखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिँसा, आदि) संचालन भएको ।	स्थानीय तहका केहि वडामा महिलाका लागि कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचविखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिँसा, आदि) संचालन भएको ।	स्थानीय तहका कुनैपनि वडामा महिलाको लागि कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचविखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिँसा, आदि) संचालन नभएको ।	बार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन सहभागीहरुको विवरण अभिमूखीकरण कार्यक्रमको विषयवस्तु

अनुसुची-६
सूचक अनुसारको प्राप्ताङ्क विवरण

सिनं	मूल बिषय	सहायक बिषय	अङ्क	सूचक नं	सूचक	सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
५६				३.३.४	स्थानीय तहमा महिलाको लागि संचालित कानूनी सचेतना सम्वन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचविखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिँसा, आदि) बाट उनीहरु लाभान्वित भए/नभएको ।	०-१	०	स्थानीय तहमा महिलाको लागि संचालित कानूनी सचेतना सम्वन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचविखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिँसा, आदि) बाट ८०% भन्दा बढी सहभागीहरु लाभान्वित भएको ।	स्थानीय तहमा महिलाको लागि संचालित कानूनी सचेतना सम्वन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचविखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिँसा, आदि) बाट ५०% भन्दा बढी सहभागीहरु लाभान्वित भएको ।	स्थानीय तहमा महिलाको लागि संचालित कानूनी सचेतना सम्वन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचविखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिँसा, आदि) बाट ५०% भन्दा कम सहभागीहरु लाभान्वित भएको	तालीम पूर्वको परीक्षा (pre test) र तालीम पश्चात परीक्षा (post test) प्रतिवेदनबार्षिक विकास कार्यक्रम तालिम सम्पन्न प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन सहभागीहरुको विवरण अनुशिक्षण कार्यक्रमको विषयवस्तु
५७		विपद व्यवस्थापनमा समावेशिता	४	३.४.१	स्थानीय तहले विपद व्यवस्थापन सम्वन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति लगायत कार्यविधि तयारी गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायसँग परामर्श गरे/ नगरेको र यस्ता दस्ताबेजमा उक्त वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान राखे/नराखेको ।	०-१	०.५	स्थानीय तहले विपद व्यवस्थापन सम्वन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति लगायत कार्यविधि तयारी गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायसँग परामर्श गरेको र यस्ता दस्ताबेजमा उक्त वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान राखेको ।	स्थानीय तहले विपद व्यवस्थापन सम्वन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति लगायत कार्यविधि तयारी गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायसँग परामर्श गरेको तर यस्ता दस्ताबेजमा उक्त वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान नराखेको ।	स्थानीय तहले विपद व्यवस्थापन सम्वन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति लगायत कार्यविधि तयारी गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायसँग परामर्श नगर्नुका साथै यस्ता दस्ताबेजमा उक्त वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान नराखेको ।	विपद व्यवस्थापन सम्वन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति तथा कार्यविधि परामर्श कार्यक्रमको उपस्थिति पुस्तिका
५८				३.४.२	स्थानीतहमा विपद सम्वन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गरे /नगरेको ।	०-१	०	स्थानीतहमा विपद सम्वन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गरेको ।	स्थानीतहमा विपद सम्वन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखेको तर सो अनुरूप आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण नगरेको ।	स्थानीतहमा विपद सम्वन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क नराख्नुको साथै आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण नगरेको ।	स्थानीयतहको विपद व्यवस्थापन तथा जोखिम न्यूनीकरण सम्वन्धी दस्तावेज विपत प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको खण्डीकृत तथ्याङ्क विवरण तथा नक्शांकन आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरणको सूची ।
५९				३.४.३	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्वन्धी कार्य संचालन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायलाई सहभागी गराई उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखे/नराखेको ।	०-१	०.५	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्वन्धी कार्य संचालन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायलाई सहभागी गराई उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखेको ।	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्वन्धी कार्य संचालन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायलाई सहभागी गराएको तर उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा नराखेको ।	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्वन्धी कार्य संचालन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायलाई सहभागी नगराउनुको साथै उनीहरूलाई प्राथमिकतामा नराखेको ।	प्राथमिकता दिईएका आधारहरु तथा सहभागी विवरण विपद प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको खण्डीकृत तथ्याङ्क विवरण तथा नक्शांकन बार्षिक विकास कार्यक्रम वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

अनुसुची-६
सूचक अनुसारको प्राप्ताङ्क विवरण

सिनं	मूल बिषय	सहायक बिषय	अङ्क	सूचक नं	सूचक	सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
६०				३.४.४	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको सहभागितामा निर्णय हुने गरे /नगरेको ।	०-१	०.५	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा सधै महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको सहभागितामा निर्णय हुने गरेको ।	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा कहिलेकाहींमात्र महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको सहभागितामा निर्णय हुने गरेको ।	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको सहभागितामा निर्णय हुने नगरेको । ।	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन कार्यविधी विपद प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको खण्डीकृत तथ्याङ्क विवरण तथा नक्शांकन निर्णय पुस्तिका उपस्थिति विवरण
६१	सेवा प्रवाह २०	पूर्वाधार विकास	४	४.२.२	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लागत अनुमान तयार गर्दाका बखत संरचना निर्माण भएपछि महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरी लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, बालबालिका र अपाङ्गता मैत्री / संबेदनशील संरचनाको प्रावधान सहित हुने गरे /नगरेको ।	०-१	०.५	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लागत अनुमान तयार गर्दाका बखत संरचना निर्माण भएपछि महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरी लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, बालबालिका र अपाङ्गता मैत्री / संबेदनशील संरचनाको प्रावधान सहित हुने गरेको ।	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लागत अनुमान तयार गर्दाका बखत संरचना निर्माण भएपछि महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरी लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, बालबालिका र अपाङ्गता मैत्री / संबेदनशील संरचनाको प्रावधान आंशिकरुपमा मात्र हुने गरेको ।	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लागत अनुमान तयार गर्दाका बखत संरचना निर्माण भएपछि महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरी लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, बालबालिका र अपाङ्गता मैत्री / संबेदनशील संरचनाको प्रावधान सहित हुने नगरेको ।	लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, बालबालिका र अपाङ्गता मैत्री / संबेदनशील संरचनाको स्वीकृत ड्रइङ, डिजायन, तथा लागत अनुमान
६२				४.२.३	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पुर्वाधार तथा संरचनाहरु, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्वन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण गरे/नगरेको ।	०-१	०.५	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पुर्वाधार तथा संरचनाहरु, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्वन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण गरेको ।	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पुर्वाधार तथा संरचनाहरु, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्वन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा आंशिकरूपमा मात्र महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट निर्माण गरेको ।	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पुर्वाधार तथा संरचनाहरु, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्वन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट उपयुक्त हुने गरी निर्माण नगरेको ।	लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, बालबालिका र अपाङ्गता मैत्री / संबेदनशील संरचनाको स्वीकृत ड्रइङ, डिजायन, तथा लागत अनुमान संरचनाको कार्यसम्पन्न प्रतिवेदनहरू स्थलगत अध्ययन तथा अवलोकन प्रतिवेदन ।

अनुसुची-६
सूचक अनुसारको प्राप्ताङ्क विवरण

सिनं	मूल बिषय	सहायक बिषय	अङ्क	सूचक नं	सूचक	सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
६३				४.१.३	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्वन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना निर्माण गर्ने प्रावधान सहित स्विकृति दिने गरे/गरेको तथा सो वमोजिम निर्माण कार्य हुने गरे/नगरेको ।	0	०	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्वन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना निर्माण गर्ने प्रावधान सहित स्विकृति दिने गरेको तथा सो वमोजिम निर्माण कार्य हुने गरेको ।	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्वन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना निर्माण गर्ने प्रावधान सहित स्विकृति दिने गरेको भएतापनि सो वमोजिम निर्माण कार्य हुने नगरेको ।	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्वन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना निर्माण गर्ने प्रावधान सहित स्विकृती दिने नगरेको	स्थानीय तहबाट स्वीकृत ड्रइङ, डिजाइन, तथा नक्शा भवन तथा पूर्वाधार निर्माण सम्पन्न सम्वन्धी स्थलगत अध्ययन तथा अवलोकन प्रतिवेदन
६४				४.१.४	स्थानीय तहले महिला लगायत लक्षित समुदायलाई लक्ष्य गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जलविद्‌युत लगायत विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो, आदि) को प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू संचालन गरे/नगरेको।	०-१	०.५	स्थानीय तहले महिला लगायत लक्षित समुदाय सबैलाई समेटी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जलविद्‌युत लगायत विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो, आदि) को प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू संचालन गरेको ।	स्थानीय तहले महिला लगायत लक्षित समुदायलाई आंशिकरूपमा मात्र समेट्नेगरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जलविद्‌युत लगायत विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो, आदि) को प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू संचालन गरेको ।	स्थानीय तहले महिला लगायत लक्षित समुदायलाई समेटी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जलविद्‌युत लगायत विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो, आदि) को प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू संचालन नगरेको ।	प्रोत्साहन गर्ने नीति तथा आयोजनाहरू वार्षिक विकास कार्यक्रम तथा प्रगति विवरण स्थलगत अध्ययन तथा अवलोकन प्रतिवेदन
६५		प्रजनन् स्वास्थ्य	४	४.२.१	प्रजनन् स्वास्थ्य सम्वन्धी वार्षिक नीति र कार्यक्रममा गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त तथा खतरायुक्त काममा नलगाउने व्यवस्था गरी सोको कार्यन्वयन गरे /नगरेको ।	०-१	०.५	प्रजनन् स्वास्थ्य सम्वन्धी वार्षिक नीति र कार्यक्रममा गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त तथा खतरायुक्त काममा नलगाउने व्यवस्था गरी सोको कार्यन्वयन समेत गरेको ।	प्रजनन् स्वास्थ्य सम्वन्धी वार्षिक नीति र कार्यक्रममा गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त तथा खतरायुक्त काममा नलगाउने व्यवस्था गरेको तर सोको कार्यन्वयन नगरेको ।	प्रजनन् स्वास्थ्य सम्वन्धी वार्षिक नीति र कार्यक्रममा गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त तथा खतरायुक्त काममा नलगाउने व्यवस्था नगरेको	प्रजनन् स्वास्थ्य सम्वन्धी स्वीकृत वार्षिक नीति र कार्यक्रम अध्ययन तथा अनुगमन प्रतिवेदन
६६				४.२.२	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पाताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरुमा कर्मचारी लगायत सेवाग्राहीलाइ लक्षित गरी अलग्गै स्तनपानकक्षको व्यवस्था गरे नगरेको र सो को कार्यन्वयन भए/नभएको ।	०-१	०	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पाताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरुमा कर्मचारी लगायत सेवाग्राहीलाइ लक्षित गरी अलग्गै स्तनपानकक्षको व्यवस्था गरेको र सो को कार्यन्वयन समेत भएको ।	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पाताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरुमा कर्मचारी लगायत सेवाग्राहीलाइ लक्षित गरी अलग्गै स्तनपानकक्षको व्यवस्था गरेता पनि र सो को कार्यन्वयन नभएको ।	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पाताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरुमा कर्मचारी लगायत सेवाग्राहीलाइ लक्षित गरी अलग्गै स्तनपानकक्षको व्यवस्था नगरेको ।	अलग्गै स्तनपान कक्षको व्यवस्था स्तनपान कक्ष संचालन सम्वन्धी निर्णय शाखागत कार्य विवरण अनुगमन प्रतिवेदन

अनुसुची-६
सूचक अनुसारको प्राप्ताङ्क विवरण

सिनं	मूल बिषय	सहायक बिषय	अङ्क	सूचक नं	सूचक	सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
६७				४.२.३	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा, जनस्वास्थ लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू (सुत्केरी हुँदाको स्वास्थ्य अवस्था सुधार गर्न, किशोरीहरूको लागि प्रजनन र यौन शिक्षा आदानप्रदान गर्न, एचआईभी एड्स, स्तन क्यान्सर, पाठेघरको क्यान्सर र आङ्ग खस्ने लगायतका विषयहरु) संचालन गरे/नगरेको ।	०-१	१	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा, जनस्वास्थ लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू सवै वडाहरुमा संचालन गरेको ।	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा, जनस्वास्थ लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी केहि कार्यक्रमहरू केहि वडाहरुमा मात्र संचालन गरेको ।	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा, जनस्वास्थ लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी कुनै पनि विशेष कार्यक्रमहरू संचालन नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम प्रगति प्रतिवेदन सम्पन्न कार्यकम संख्या, पटक तथा सहभागी संख्या, कार्यक्रम संचालन स्थल समेत देखिने गरि तयार गरेको कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन
६८				४.२.४	महिला, आर्थिकरूपले विपन्न घर परिवार लगायत लक्षित समुहको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट व्यवस्था गरे/नगरेको तथा सोको कार्यान्वयन गरे/नगरेको ।	०-१	०.५	महिला, आर्थिकरूपले विपन्न घर परिवार लगायत लक्षित समुहको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट व्यवस्था गरी सोको कार्यान्वयन पनि गरेको ।	महिला, आर्थिकरूपले विपन्न घर परिवार लगायत लक्षित समुहको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट व्यवस्था गरेता पनि सोको कार्यान्वयन नगरेको ।	महिला, आर्थिकरूपले विपन्न घर परिवार लगायत लक्षित समुहको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट व्यवस्था नगरेको	आवधिक तथा वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक विकास कार्यक्रम वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
६९		शिक्षा कार्यक्रम	४	४.३.२	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका विद्यालय जाने उमेर समुहका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रवन्ध मिलाए /नमिलाएको र सो उमेर समुहका सबै बालबालिकाहरु विद्यालय भर्ना भए/नभएको ।	०-१	१	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका विद्यालय जाने उमेर समुहका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रवन्ध मिलाएको र सो वमोजिम सबै बालबालिकाहरु विद्यालय भर्ना भएको ।	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका विद्यालय जाने उमेर समुहका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रवन्ध मिलाएको तर सो वमोजिम सबै बालबालिकाहरु विद्यालय भर्ना नभएको ।	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका विद्यालय जाने उमेर समुहका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रवन्ध नमिलाएको ।	विद्यालयमा भर्ना गराउने सम्वन्धी निर्णय विद्यालय जाने उमेर समुहगत विद्यार्थी भर्ना दर अध्ययन प्रतिवेदन

अनुसुची-६
सूचक अनुसारको प्राप्ताङ्क विवरण

सिनं	मूल बिषय	सहायक बिषय	अङ्क	सूचक नं	सूचक	सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
७०				४.३.२	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालबालिका तथा लक्षित समूदायका सबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक, शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक र छात्रबृत्तिको व्यवस्था गरी निष्पक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाए /नमिलाएको ।	०-१	०.५	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालबालिका तथा लक्षित समूदायका सबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक, शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक र छात्रबृत्तिको व्यवस्था गरी निष्पक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाएको ।	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालबालिका तथा लक्षित समूदायका केही बालबालिकाहरुलाई मात्र दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक, शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक र छात्रबृत्तिको व्यवस्था गरी निष्पक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाएको ।	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालबालिका तथा लक्षित समूदायका बालबालिकाहरुलाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक, शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक र छात्रबृत्तिको व्यवस्था नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम संचालन निर्देशिका बालबालिक छनौटका आधारहरु तथा निर्णय कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन
७१				४.३.३	निरक्षर महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने नीति तथा वजेट र कार्यक्रम भए/नभएको तथा सो अनुरूप कार्यक्रमहरु (जस्तैः अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षा, आदि) कार्यान्वयन भए/ नभएको ।	०-१	०	निरक्षर महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने नीति तथा वजेट र कार्यक्रम भएको तथा सो अनुरूप कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन भएको ।	निरक्षर महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने नीति तथा वजेट र कार्यक्रम भए तापनि सो अनुरूप कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन नभएको ।	निरक्षर महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने नीति तथा वजेट र कार्यक्रम नभएको ।	स्वीकृत आवधिक तथा वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक विकास कार्यक्रम प्रगति विवरण कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन निरक्षर महिला सम्वन्धी अभिलेख, सहभागी छनौटका आधारहरु तथा सम्वद्ध निर्णय
७२				४.३.४	विद्यालयमा छात्र र छात्रा तथा यौनिक अल्षसंख्यकका लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, पानीको व्यवस्था, किशोरी छात्राको लागि सेनेटरि प्याड, साबुन लगायत आवश्यक सामाग्रीको व्यवस्थाको साथै यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने गरे /नगरेको	०-१	०.५	विद्यालयमा छात्र र छात्रा तथा यौनिक अल्षसंख्यकका लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, पानीको व्यवस्था, किशोरी छात्राको लागि सेनेटरि प्याड, साबुन लगायत आवश्यक सामाग्रीको व्यवस्थाको साथै यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने गरेको	विद्यालयमा छात्र र छात्रा तथा यौनिक अल्षसंख्यकका लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, पानीको व्यवस्था, किशोरी छात्राको लागि सेनेटरि प्याड, साबुन लगायत आवश्यक सामाग्रीको व्यवस्था गरेको तर यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने नगरेको ।	विद्यालयमा छात्र र छात्रा तथा यौनिक अल्षसंख्यकका लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, पानीको व्यवस्था, किशोरी छात्राको लागि सेनेटरि प्याड, साबुन लगायत आवश्यक सामाग्रीको व्यवस्था नगर्नुको साथै यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने नगरेको ।	वार्षिक नीति तथा योजना र सम्वद्ध निर्णयहरु विद्यालयको वार्षिक योजना स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन
७३		खानेपानी तथा सरसफाइ	४	४.४.१	स्थानीयतहका कार्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरूमा सफा पिउने पानी, हात धुने व्यवस्था, महिला, पुरुष तथा यौनिक अल्पसंख्यकको लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था र साबुन तथा स्यानिटाइजर, आदिको प्रवन्ध गरे /नगरेको ।	०-१	०.५	स्थानीयतहका कार्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरूमा सफा पिउने पानी, हात धुने व्यवस्था, महिला, पुरुष तथा यौनिक अल्पसंख्यकको लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था र साबुन तथा स्यानिटाइजर, आदिको प्रवन्ध गरेको ।	स्थानीयतहका कार्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरूमा सफा पिउने पानी, हात धुने व्यवस्था, महिला, पुरुष तथा यौनिक अल्पसंख्यकको लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था र साबुन तथा स्यानिटाइजर आदिको प्रवन्ध आंशिकरूपमा गरेको ।	स्थानीयतहका कार्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरूमा सफा पिउने पानी, हात धुने व्यवस्था, महिला, पुरुष तथा यौनिक अल्पसंख्यकको लागि अलग्गै शौचालय लगायत साबुन तथा स्यानिटाइजर आदिको प्रवन्ध नगरेको ।	वार्षिक नीति तथा योजना र सम्वद्ध निर्णयहरु वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन

अनुसुची-६
सूचक अनुसारको प्राप्ताङ्क विवरण

सिनं	मूल बिषय	सहायक बिषय	अङ्क	सूचक नं	सूचक	सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
७४				५.४.२	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रिय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, पिउने पानी, पोखरी टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे / नगरेको ।	०-१	१	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रिय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, पिउने पानी, पोखरी निर्माण, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको ।	स्थानीय तहको आयोजनामा वडा वडामा खुला दिसामुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, पिउने पानी, पोखरी निर्माण, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको तर स्थानीय महिलाहरुको सक्रिय सहभागिता हुने नगरेको ।	स्थानीय तहको आयोजनामा वडा वडामा खुला दिसामुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, पिउने पानी, पोखरी निर्माण, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने नगरेको ।	वार्षिक नीति तथा योजना र सम्वद्ध निर्णयहरु वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन उपभोक्ता समिति गठन सम्वन्धी निर्णय र सोमा महिलाहरुको सहभागिताको अवस्था, आदि ।
७५				५.४.३	स्थानीय तहका सबै गाउँ, वस्ती तथा टोलटोलमा कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसाबारी, कौसीखेती तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरूषको समान सहभागिता अभिवृद्धि गर्न जनचेतना लगायत कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे /नगरेको ।	०-१	०.५	स्थानीय तहका सबै गाउँ, वस्ती तथा टोलटोलमा कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसाबारी, कौसीखेती तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरूषको समान सहभागिता अभिवृद्धि गर्न जनचेतना लगायत कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको ।	स्थानीय तहका गाउँ, वस्ती तथा टोलटोलमा कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसाबारी, कौसीखेती तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरूषको समान सहभागिता अभिवृद्धि गर्न जनचेतना लगायत कार्यक्रम केही गाउँ वस्तीहरुमा मात्र सञ्चालन हुने गरेको ।	स्थानीय तहका गाउँ, वस्ती तथा टोलटोलमा कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसाबारी, कौसीखेती तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरूषको समान सहभागिता अभिवृद्धि गर्न जनचेतना लगायत कार्यक्रम कुनै पनि गाउँ वस्तीहरुमा सञ्चालन हुने नगरेको ।	वार्षिक नीति तथा योजना र सम्वद्ध निर्णयहरु वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन उपभोक्ता समिति गठन सम्वन्धी निर्णय र सोमा महिलाहरुको सहभागिताको अवस्था, आदि । जनचेतना अभिबुद्धि कार्यक्रमको स्वीकृत बजेट र सञ्चालन प्रतिवेदन, आदि ।
७६				५.४.४	स्थानीय तहका गाऊँ, टोल, वस्तीहरूमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ जस्ता कार्यक्रम स्वीकृत भए/नभएको र ति कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा स्थानीय महिलाहरुको सक्रिय सहभागितामा हुने गरे /नगरेको ।	०-१	०.५	स्थानीय तहका गाऊँ, टोल, वस्तीहरूमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ जस्ता कार्यक्रम स्वीकृत भएको र ति कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा स्थानीय महिलाहरुको सक्रिय सहभागितामा हुने गरेको ।	स्थानीय तहका गाऊँ, टोल, वस्तीहरूमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ जस्ता कार्यक्रम स्वीकृत भए तापनि ति कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा स्थानीय महिलाहरुको सक्रिय सहभागितामा हुने नगरेको ।	स्थानीय तहका गाऊँ, टोल, वस्तीहरूमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ जस्ता कार्यक्रम स्वीकृत नभएको	वार्षिक नीति तथा योजना र सम्वद्ध निर्णयहरु वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन उपभोक्ता समिति गठन सम्वन्धी निर्णय र सोमा महिलाहरुको सहभागिताको अवस्था, आदि ।

अनुसुची-६
सूचक अनुसारको प्राप्ताङ्क विवरण

सिनं	मूल बिषय	सहायक बिषय	अङ्क	सूचक नं	सूचक	सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
७७		स्वरोजगार तथा आय आर्जन र बजार व्यवस्थापन	४	४.५.१	स्थानीय तहको आवधिक योजना, बार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्दा बेरोजगारी र गरीबी नक्साङ्कन समेतको आधार लिई महिला तथा लक्षित समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू समावेश गरी कार्यान्वयन गरे/नगरेको ।	०-१+G151:G153	०.५	स्थानीय तहको आवधिक योजना, बार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्दा बेरोजगारी र गरीबी नक्साङ्कन समेतको आधार लिई महिला तथा लक्षित समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू समावेश गरी कार्यान्वयन गरेको ।	स्थानीय तहको आवधिक योजना, बार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्दा बेरोजगारी र गरीबी नक्साङ्कन समेतको आधार लिई महिला तथा लक्षित समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू समावेश गरे तापनि कार्यान्वयन नगरेको ।	स्थानीय तहको आवधिक योजना, बार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्दा बेरोजगारी र गरीबी नक्साङ्कन समेतको आधार लिई महिला तथा लक्षित समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू समावेश नगरेको ।	आवधिक योजना, वार्षिक नीति तथा योजना र सम्वद्ध निर्णयहरु वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन
७८				४.५.२	स्थानीय तहले स्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा लक्षित समुहको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वयवन गरे /नगरेको ।	०-१	०	स्थानीय तहले स्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा लक्षित समुहको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वयवन गरेको ।	स्थानीय तहले स्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा लक्षित समुहको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरे तापनि कार्यान्वयन नगरेको ।	स्थानीय तहले स्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा लक्षित समुहको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय नगरेको ।	वार्षिक नीति तथा योजना र सम्वद्ध निर्णयहरु वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरणकार्य सम्पन्न प्रतिवेदन
७९				४.५.३	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, खाध प्रविधी, वन, स्वास्थ्य र पूर्वाधार लगायतका विषय सम्बन्धी प्राविधिक)र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने नीति लिई सो अनुरूप कार्यक्रम संचालन गरे /नगरेको ।	०-१	०	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, खाध प्रविधी, वन, स्वास्थ्य र पूर्वाधार लगायतका विषय सम्बन्धी प्राविधिक)र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने नीति लिई सो अनुरूप कार्यक्रम संचालन गरेको ।	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, खाध प्रविधी, वन, स्वास्थ्य र पूर्वाधार लगायतका विषय सम्बन्धी प्राविधिक)र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने नीति लिए तापनि कार्यक्रम संचालन नगरेको ।	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, खाध प्रविधी, वन, स्वास्थ्य र पूर्वाधार लगायतका विषय सम्बन्धी प्राविधिक)र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने नीति नलिएको ।	आवधिक योजना, वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण सहभागी छनौटका आधार कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन (प्राविधिक विषय, संचालन अवधि, सामाजिक परिचालक तथा प्राविधिकको संख्या)
८०				४.५.४	गरिब तथा लक्षित समुहको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापन गर्ने स्थानीय तहको नीति रहे/नहरेको र सो अनुरूप कार्यक्रम कार्यान्वयन भए /नभएको ।	०-१	०	गरिब तथा लक्षित समुहको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापन गर्ने स्थानीय तहको नीति रहेको र सो अनुरूप कार्यक्रम कार्यान्वयन भएको ।	गरिब तथा लक्षित समुहको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापन गर्ने स्थानीय तहको नीति रहे तापनि सो अनुरूप कार्यक्रम कार्यान्वयन नभएको ।	गरिब तथा लक्षित समुहको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापन गर्ने स्थानीय तहको नीति नहरेको ।	सहकारी संस्था प्रवर्धन सम्वन्धी नीति वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन कार्यक्रम अनुगमन प्रतिवेदन

अनुसुची-६
सूचक अनुसारको प्राप्ताङ्क विवरण

सिनं	मूल बिषय	सहायक बिषय	अङ्क	सूचक नं	सूचक	सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
८१	सुशासन तथा उत्तरदायित्व २०	सुशासन	५	५.२.१	स्थानीय तहले सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र सुशासन प्रवर्धनका बिषयमा नीति, कानून जारी गरी सोही बमोजिम तोकिएका पदाधिकारी/ समिति/ कार्यदलबाट निर्णय गरी कार्य गर्ने गरेको वा तदर्थ (पटके/ स्वेच्छाअनुरूप) निर्णय गरी कार्य हुने गरेको ।	०-१	१	स्थानीय तहले सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र सुशासन प्रवर्धनका बिषयमा नीति, कानून जारी गरी सोही बमोजिम तोकिएका पदाधिकारी/ समिति/ कार्यदलबाट निर्णय गरी कार्य गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र सुशासन प्रवर्धनका बिषयमा नीति, कानून जारी गरेको तर सोही बमोजिम तोकिएका पदाधिकारी/ समिति/ कार्यदलबाट निर्णय नगरी तदर्थ (पटके/स्वेच्छाअनुरूप) निर्णय गरी कार्य हुने गरेको ।	स्थानीय तहले सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र सुशासन प्रवर्धनका बिषयमा नीति, कानून जारी गरी सोही बमोजिम तोकिएका पदाधिकारी/ समिति/ कार्यदलबाट निर्णय गरी कार्य गर्ने नगरी तदर्थ (पटके/स्वेच्छाअनुरूप) निर्णय गरी कार्य हुने गरेको ।	स्थानीय तहले सेवा प्रवाह,विकास निर्माण र सुशासन प्रवर्धनका बिषयमा जारी गरेका नीति तथा कानून सम्बन्धित अधिकारीबाट भएका निर्णयहरु निर्णय प्रक्रिया तथा कार्य जिम्मेवारी सहितको कार्य विवरण
८२				५.२.२	स्थानीय तहले विधिको शासन प्रवर्धन, जनसहभागिता अभिवृद्धि, भ्रष्टाचार बिरूद्ध शून्य सहनशीलता,सेवा प्रवाहमा निश्पक्षता र महिला तथा लक्षित समुहलाई अग्राधिकार दिने नीति लिई सो वमोजिम कार्यान्वयन गरे/नगरेको ।	०-१	५	स्थानीय तहले विधिको शासन प्रवर्धन, जनसहभागिता अभिवृद्धि,भ्रष्टाचार बिरूद्ध शून्य सहनशीलता,सेवा प्रवाहमा निश्पक्षता र महिला तथा लक्षित समुहलाई अग्राधिकार दिने नीति लिई सो वमोजिम कार्यान्वयन गरेको ।	स्थानीय तहले विधिको शासन प्रवर्धन, जनसहभागिता अभिवृद्धि, भ्रष्टाचार बिरूद्ध शून्य सहनशीलता,सेवा प्रवाहमा निश्पक्षता र महिला तथा लक्षित समुहलाई अग्राधिकार दिने नीति लिए तापनि सो वमोजिम कार्यान्वयन नगरेको ।	स्थानीय तहले विधिको शासन प्रवर्धन, जनसहभागिता अभिवृद्धि, भ्रष्टाचार बिरूद्ध शून्य सहनशीलता,सेवा प्रवाहमा निश्पक्षता र महिला तथा लक्षित समुहलाई अग्राधिकार दिने नीति नलिएको ।	सम्बद्ध कानून, नीति तथा कार्यविधि वार्षिक विकास कार्यक्रम सार्वजनिक सुनुवाई, गुनासो सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक परीक्षण, लेखा परीक्षण, व्यवस्थापन परीक्षण लगायतका प्रतिवेदन कार्यक्रम कार्यान्वयन प्रतिवेदन कार्यक्रमको उपस्थिति पुस्तिका
८३				५.२.३	महिला अधिकार तथा समानताका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको/नगरेको ।	०-१	०	महिला अधिकार तथा समानताका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको ।	महिला अधिकार तथा समानताका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय भए तापनि कार्यान्वयन नगरेको ।	महिला अधिकार तथा समानताका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन गर्ने नगरेको	स्वीकृत नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन
८४				५.२.४	संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा उल्लेख भए अनुरुपका प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न रकम विनियोजन गरी कार्यक्रम संचालन गरे/नगरेको ।	०-१	०	संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा उल्लेख भए अनुरुपका प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न रकम विनियोजन गरी कार्यक्रम संचालन गरेको ।	संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा उल्लेख भए अनुरुपका प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न रकम विनियोजन गरे तापनि कार्यक्रम संचालन नगरेको ।	संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा उल्लेख भए अनुरुपका प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न रकम विनियोजन नगरेको ।	नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन

अनुसुची-६
सूचक अनुसारको प्राप्ताङ्क विवरण

सिनं	मूल बिषय	सहायक बिषय	अङ्क	सूचक नं	सूचक	सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
८५		उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता	४	५.२.१	स्थानीय तहले नियमितरुपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरे /नगरेको ।	०-१	१	स्थानीय तहले नियमितरुपमा संचालित सबै कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले आंशिकरुपमा केहि कार्यक्रमको मात्र सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले कुनैपनि कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने नगरेको ।	सम्बद्ध कानून, नीति तथा कार्यविधि वार्षिक विकास कार्यक्रम सार्वजनिक सुनुवाई, गुनासो सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक परीक्षण, लेखा परीक्षण, व्यवस्थापन परीक्षण लगायतका प्रतिवेदन कार्यक्रम कार्यान्वयन प्रतिवेदन कार्यक्रमको उपस्थिति पुस्तिका
८६				५.२.२	स्थानीय तहले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समुहका व्यक्ति तथा समुदायका सदस्यको उपस्थिति रहने गरे /नगरेको	०-१	१	स्थानीय तहले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समुहका व्यक्ति तथा समुदायका सदस्यको उपस्थिति रहने गरेको	स्थानीय तहले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समुहका केही व्यक्ति तथा समुदायका सदस्यको कहिलेकाहीं मात्र उपस्थिति रहने गरेको	स्थानीय तहले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समुहका व्यक्ति तथा समुदायका सदस्यको उपस्थिति रहने नगरेको	वार्षिक विकास कार्यक्रम सार्वजनिक सुनुवाई, गुनासो सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक परीक्षण, लेखा परीक्षण, व्यवस्थापन परीक्षण लगायतका प्रतिवेदन कार्यक्रम कार्यान्वयन प्रतिवेदन कार्यक्रमको उपस्थिति पुस्तिका
८७				५.२.३	स्थानीय तहले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समुदायको तर्फबाट स्थानीय तहले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयका विषयमा प्रश्न उठ्ने गरे/नगरेको र सोको अभिलेख राखी उठेका प्रश्नउपर स्थानीय तहबाट सम्बोधन हुने गरे /नगरेको ।	०-१	१	स्थानीय तहले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समुदायको तर्फबाट स्थानीय तहले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयका विषयमा उठेका प्रश्नहरुको अभिलेख राखी सम्बोधन हुने गरेको ।	स्थानीय तहले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समुदायको तर्फबाट स्थानीय तहले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयका विषयमा उठेका प्रश्नहरुको अभिलेख राखे तापनि सम्बोधन हुने नगरेको ।	स्थानीय तहले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समुदायको तर्फबाट स्थानीय तहले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सोको कार्यान्वयका विषयमा उठेका प्रश्नहरुको अभिलेख राख्ने र सम्बोधन गर्ने नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम सार्वजनिक सुनुवाई, गुनासो सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक परीक्षण, लेखा परीक्षण, व्यवस्थापन परीक्षण लगायतका प्रतिवेदन कार्यक्रम कार्यान्वयन प्रतिवेदन कार्यक्रमको उपस्थिति पुस्तिका अभिलेख पुस्तिका गुनासो कार्यान्वयन प्रतिवेदन
८८				५.२.४	स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याए /नल्याएको ।	०-१	०.५	स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको ।	स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरे तापनि कार्यान्वयनमा नल्याएको ।	स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत नै नगरेको ।	स्वीकृत आचार संहिता आचार संहिताको पालना सम्वन्धी अध्ययन वा अनुगमन प्रतिवेदन ।

अनुसुची-६
सूचक अनुसारको प्राप्ताङ्क विवरण

सिनं	मूल बिषय	सहायक बिषय	अङ्क	सूचक नं	सूचक	सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
८९		सूचना तथा संचार	४	५.३.१	स्थानीय तहले नियमितरुपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रम सार्वजनिक गर्ने गरे /नगरेको र महिला, लगायत अन्य सबै लक्षित समुहका लागि राखिएका कार्यक्रम तथा सोको बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिक गरे /नगरेको ।	०-१	१	स्थानीय तहले नियमितरुपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रम सार्वजनिक गर्ने गरेको र महिला लगायत अन्य सबै लक्षित समुहका लागि राखिएका कार्यक्रम तथा सोको बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिक गरेको ।	स्थानीय तहले नियमितरुपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रम सार्वजनिक गर्ने गरे तापनि महिला लगायत अन्य सबै लक्षित समुहका लागि राखिएका कार्यक्रम तथा सोको बजेटका सम्वन्धमा सरोकारवालाले थाहा पाउने गरी सार्वजनिक नगरेको ।	स्थानीय तहले नियमितरुपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रम सार्वजनिक गर्ने नगरेको र महिला, लगायत अन्य सबै लक्षित समुहका लागि राखिएका कार्यक्रम तथा सोको बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिक गर्ने नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम सार्वजनिक सुनुवाई, गुनासो सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक परीक्षण, लेखा परीक्षण, व्यवस्थापन परीक्षण लगायतका प्रतिवेदन कार्यक्रम कार्यान्वयन प्रतिवेदन कार्यक्रमको उपस्थिति पुस्तिका अभिलेख पुस्तिका
९०				५.३.२	स्थानीय तहले स्थानीय सूचना सबैले बुझ्ने गरी स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने गरे / नगरेको ।	०-१	१	स्थानीय तहले स्थानीय सूचना सबैले बुझ्ने गरी स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले स्थानीय सूचना प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने गरे तापनि स्थानीय भाषामा गर्ने नगरेको ।	स्थानीय तहले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने नगरेको ।	नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक विकास कार्यक्रम स्थानीय भाषाका प्रसारित सामाग्रीहरुको अभिलेख कार्यक्रम प्रगति बिबरण
९१				५.३.३	स्थानीय तहले स्थानीय रेडियो, एफ.एम, छापा लगायत श्रब्यदृश्य समेतका सबै माध्यमद्वारा लैंगिक समानता तथा समावेशीकरण सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गरे/नगरेको	०-१	०.५	स्थानीय तहले स्थानीय रेडियो, एफ.एम, छापा लगायत श्रब्यदृश्य समेतका सबै माध्यमद्वारा लैंगिक समानता तथा समावेशीकरण सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गरेको ।	स्थानीय तहले स्थानीय रेडियो, एफ.एम, छापा लगायत श्रब्यदृश्य मध्ये केही माध्यमद्वारा मात्र लैंगिक समानता तथा समावेशीकरण सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गरेको ।	स्थानीय तहले स्थानीय रेडियो, एफ.एम, छापा लगायत श्रब्यदृश्य जस्ता कुनैपनि माध्यमद्वारा लैंगिक समानता तथा समावेशीकरण सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित नगरेको ।	नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक विकास कार्यक्रम प्रसारित सामाग्रीहरुको अभिलेख तथा विवरण कार्यक्रम प्रगति विवरण
९२				५.३.४	स्थानीय तहमा महिला लगायत सबै लक्षित समुहमा सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट जनचेतना वृद्धि भएको/नभएको ।	०-१	०	स्थानीय तहमा महिला लगायत सबै लक्षित समुहमा सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट जनचेतना वृद्धि भएको ।	स्थानीय तहमा महिला लगायत केही लक्षित समुहमा सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट जनचेतना वृद्धि भएको ।	स्थानीय तहमा महिला लगायत कुनैपनि लक्षित समुहमा सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट जनचेतनामा वृद्धि नभएको ।	सहभागी तालिम/कार्यक्रम पूर्वको मूल्याङ्कन प्रतिवेदन र तालिम पश्चातको मूल्याङ्कन प्रतिवेदन (Pre test and Post test) कार्यक्रमको प्रभावकारिता अध्ययन प्रतिवेदन । स्थलगत अध्ययन प्रतिवेदन ।
९३		अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	४	५.४.१	स्थानीय तहबाट संचालित कार्यक्रम तथा परियोजनाबाट सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायले लाभ लिन सके/नसकेको ।	०-१	०.५	स्थानीय तहबाट संचालित कार्यक्रम तथा परियोजनाबाट सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायले लाभ लिन सकेको ।	स्थानीय तहबाट संचालित कार्यक्रम तथा परियोजनाबाट केही लक्षित वर्ग तथा समुदायले मात्र लाभ लिन सकेको ।	स्थानीय तहबाट संचालित कार्यक्रम तथा परियोजनाबाट कुनैपनि लक्षित वर्ग तथा समुदायले लाभ लिन नसकेको ।	स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन कार्यक्रमको सार्वजनिक सुनुवाई तथा परीक्षण प्रतिवेदन कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन कार्यक्रमको प्रभावकारिता अध्ययन प्रतिवेदन

अनुसुची-६
सूचक अनुसारको प्राप्ताङ्क विवरण

सिनं	मूल बिषय	सहायक बिषय	अङ्क	सूचक नं	सूचक	सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
९४				५.४.२	स्थानीय तहले संचालन गरेका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्वन्धी कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण गरे/नगरेको ।	०-१	०	स्थानीय तहले संचालन गरेका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्वन्धी सबै कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण गरेको ।	स्थानीय तहले संचालन गरेका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्वन्धी कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव आशिंकरुपमा मात्र विश्लेषण गरेको ।	स्थानीय तहले संचालन गरेका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्वन्धी कुनैपनि कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण नगरेको ।	स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन कार्यक्रमको सार्वजनिक सुनुवाई तथा परीक्षण प्रतिवेदन कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन कार्यक्रमको प्रभावकारिता अध्ययन प्रतिवेदन कार्यक्रम कार्यन्वयन लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण भएको प्रतिवेदन
९५				५.४.३	स्थानीय तहको समीक्षा बैठकमा महिला लगायत सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायको उपस्थितिमा उक्त वर्गसंग सम्वन्धित लक्षित कार्यक्रम उपर छलफल हुने गरे/नगरेको ।	०-१	०.५	स्थानीय तहको समीक्षा बैठकमा महिला लगायत सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायको उपस्थितिमा उक्त वर्गसंग सम्वन्धित लक्षित कार्यक्रम उपर छलफल हुने गरेको ।	स्थानीय तहको समीक्षा बैठकमा महिला लगायत सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायको उपस्थितिमा उक्त वर्गसंग सम्वन्धित लक्षित कार्यक्रम उपर कहिलेकाहीं केही कार्यक्रममा मात्र छलफल हुने गरेको ।	स्थानीय तहको समीक्षा बैठकमा महिला लगायत लक्षित वर्ग तथा समुदायको उपस्थितिमा कहिल्यैपनि छलफल हुने नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम सहभागी छनौटका आधार उपस्थिति पुस्तिका समीक्षा बैठकको निर्णय तथा प्रतिवेदन
९६				५.४.४	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको पृष्ठपोषणलाई सम्बोधन गरी योजना तथा कार्यक्रम तयार गरे/नगरेको ।	०-१	०.५	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको पृष्ठपोषणलाई सम्बोधन गरी योजना तथा कार्यक्रम तयार गरेको ।	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको पृष्ठपोषणका केही विषयवस्तुलाई मात्र सम्बोधन गरी योजना तथा कार्यक्रम तयार गरेको ।	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको पृष्ठपोषणलाई सम्बोधन गरी योजना तथा कार्यक्रम तयार नगरेको ।	अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रतिवेदन वार्षिक योजना तथा कार्यक्रम
९७		समन्वय र सम्बन्ध बिस्तार	४	५.५.१	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गरे /नगरेको ।	०-१	१	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गरेको ।	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा आंशिकरुपमा मात्र सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गरेको ।	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण नगरेको ।	स्थानीय तहको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम संघ र प्रदेश सरकारका सम्वद्ध नीति तथा कानून र कार्यविधि समन्वय र सहकार्यमा संचालित कार्यक्रमको सुची संघ र प्रदेश सरकारका कार्यक्रममा स्थानीय तहको सहभागिता र समंग्लनता सम्वन्धी कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन ।
९८				५.५.२	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच सञ्जाल निर्माण भई कार्यगत छलफल हुने गरे /नगरेको ।	०-१	०	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच सञ्जाल निर्माण भई कार्यगत छलफल वर्षमा कम्तिमा २ पटक हुने गरेको ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच सञ्जाल निर्माण भइ कार्यगत छलफल वर्षमा कम्तिमा १ पटक हुने गरेको ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच सञ्जाल निर्माण नभएको ।	कानून, नीति तथा कार्यविधि, आदिमा संजाल निर्माण सम्वन्धी व्यवस्था सञ्जाल निर्माणको निर्णय छलफलको निर्णय पुस्तिका

अनुसुची-६
सूचक अनुसारको प्राप्ताङ्क विवरण

सिनं	मूल बिषय	सहायक बिषय	अङ्क	सूचक नं	सूचक	सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
९९				५.५.३	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्वन्धी क्षमता विकास तालिम प्रदान गरे /नगरेको ।	०-१	०.५	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का अधिकांश प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्वन्धी क्षमता विकास तालिम प्रदान गरेको।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का केही प्रतिनिधिलाई मात्र लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्वन्धी क्षमता विकास तालिम प्रदान गरेको ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्वन्धी क्षमता विकास तालिम प्रदान नगरेको ।	वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम संजालका प्रतिनिधिहरुको विवरण क्षमता विकास तालिम कार्यकम संख्या र उपस्थिति
१००				५.५.४	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धिको राष्ट्रिय कार्ययोजना, संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषद्बाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को राष्ट्रिय कार्ययोजना र मानव अधिकार सम्वन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरी कार्यान्वयन गरे /नगरेको ।	०-१	०.५	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धिको राष्ट्रिय कार्ययोजना, संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषद्बाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को राष्ट्रिय कार्ययोजना र मानव अधिकार सम्वन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरी कार्यान्वयन गरेको ।	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धिको राष्ट्रिय कार्ययोजना, संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषद्बाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार सम्वन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरे तापनि कार्यान्वयन नगरेको ।	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धिको राष्ट्रिय कार्ययोजना, संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषद्बाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार सम्वन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन नगरेको ।	वार्षिक नीति, योजना, बजेट तथा कार्यक्रम कार्यक्रम कार्यान्वयन प्रगति विवरण

लैगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको मूल्याङ्कनका सूचक र मापनका अवस्थाहरू

[illegible]

आज मिति २०८२/०९/०२ गतेका दिन धरान उप-महानगरपालिका र पकली टेक्नोलोजी इन्स्ट्रक्चर प्रा. लि. दुवबिच भएको सम्झौता अनुसार लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम तथा बैठकको उपस्थिति:-

	सि.नं.	उपस्थितको नाम थर	पद	ठेगाना	दस्तखत
	१.	हर्किराज राई	नगर प्रमुख	धरान उपमहानगरपालिका	
	२.	अइन्द्र विक्रम बेघा	नगर उप-प्रमुख	— ॥ —	
	३.	आम्बिका प्र. चौलागाईं	प्र. प्र. अधिकृत	— ॥ —	[signature]
	४.	भुगाधन राई	वडा सचिव	२ नं वडा का.	[signature]
	५.	हिरा लाल विश्वकर्मा	॥	५ ॥	[signature]
	६.	भगवती बैरवेल	इकाई अधिकृत वातावरण शाखा	धरान-३	[signature]
	७.	संजय तामाङ	वडा सचिव	धरान-१३	[signature]
	८.	कुलबहादुर भट्टराई	वडा सचिव	धरान-२०	[signature]
	९.	राम पौडेल	वडा सचिव	धरान-१०	[signature]
	१०.	विद्या देवान	महिला सञ्जाल	धरान १५	[signature]
	११.	शारदा राई	गृहलक्ष्मी महिला	॥ ॥	[signature]
	१२	कमला लिम्बु	महिला संजाल	धरान	[signature]
	१३	शिरमा लिम्बु	महिला संजाल	धरान १६	[signature]
9804319606	१४	महासचिव		धरान-१	[signature]
9842082256	१५.	उत्तरा शाक्य	महिला संजाल	धरान-१	[signature]
9819348705	१६	अरुणा सुन्दास	वडा सदस्य	धरान-१०	[signature]
9816202506	१७	रजिना राउत	अधिकृत छ	धरान-११	[signature]
9863591300	१८	विनिता आचार्य	ना. प्र. स.	धरान-१२	[signature]
	१९	सविता तुम्वा	वडा सचिव	धरान-३	[signature]
9808895186	२०	तोलराज अधिकारी	ओ.पि.डी. अध्यक्ष	धरान-१२	[signature]
	२१	मुरारी गुरुङ	वडा अध्यक्ष	धरान-१६	[signature]
	२२	सिर्जना नेपाल		॥ १२	[signature]
	२३	रञ्जु भुजेल	वडा सचिव	धरान-६	[signature]

सि.नं.	उपस्थितको नाम थर	पद	ठेगाना	हस्ताक्षर
२४	गणेश कु. राई	आ.ने.प. प्रमुख	धरान उ.म.न.पा.	[illegible]
२५	लोकेन्द्र [illegible] लिम्बु	[illegible] अध्यक्ष	धरान ११	[illegible]
२६	[illegible] राई	[illegible] अध्यक्ष	धरान १३	[illegible]
२७	सिता देवी विश्वकर्मा	महिला सञ्जाल	११ १३	[illegible]
२८	सावित्रा परियार	धरान [illegible]	धरान-८	[illegible]
२९	इन्द्रकला राई	महिला [illegible] धरान [illegible]		[illegible]
३०	सुजन भट्टराई	अधिकृत [illegible]	धरान-११	[illegible]
३१	बाबुराम दाहाल	अधिकृत ईटो/वडा सचिव	धरान उपमनपा-१८	[illegible]
३२	मानव वि.क.	न.का.स. (अध्यक्ष)	धरान-१९	[illegible]
३३	रामकला राई	संगम म.स. अध्यक्ष	११ १६	[illegible]
३४	तोलराज अधिकारी	O.P.D.S		
३५	मदन [illegible]	वडा सचिव	१८ नं. वडा का.	[illegible]
३६	सोमा राई	९ नं. वडा सचिव	धरान-९	[illegible]
३७	मित्र [illegible]	४ नं. वडा [illegible]	धरान-४	[illegible]
३८	मिना तामाङ	४ नं. वडा सदस्य	धरान-४	[illegible]
३९	उज्वल बाह्रतोला	९ नं वडा सदस्य	धरान-९	[illegible]
४०	हरि अधिकारी	महिला संजाल	धरान-१३	[illegible]
४१	उद्धव [illegible]	अ. पार्टी [illegible]	धरान-६	[illegible]
४२	[illegible]	अधिकृत [illegible]	धरान १३	[illegible]
४३	अनुप देवान	का.प.स.	धरान-१२	[illegible]
४४	कल्पना राई	महिला संजाल अध्यक्ष	धरान १६	[illegible]
४५	[illegible] थापा	रा.ओ.भा. महिला	धरान १६	[illegible]
४६	रवि [illegible]	C.B.S. मानव [illegible]	धरान १८	[illegible]
४७	सुनिता राई	वडा सदस्य ५	धरान ५	[illegible]
४८	[illegible]	महिला विकास [illegible]	धरान-१२	[illegible]
४९	अनिशा राई	अपाङ्गता सहायता [illegible]	धरान उ.म.न.पा.	[illegible]
५०	भक्तिराज शर्मा	[illegible]	[illegible]	[illegible]
५१	[illegible]	महिला सञ्जाल	([illegible])	[illegible]
५२	सविता [illegible]	दलित महिला सं.	धरान-१६	[illegible]
५३	अनन्त राई	सो.वि.म.प.	धरान-१२	[illegible]

Page No.:

Date :

सि. नं.	उपस्थितिको नाम/थर	पद	ठेगाना	दस्तखत
५४	सुशिला कु. प्रसाई	सञ्चार अधिकृत	धरान उपमहानगरपालिका	[illegible]
५५	शान्ता अधिकारी	सुत्केरी अध्यक्ष	धरान	[illegible]
५६	रिता खाम्बु	आदि.वा. सचिव	धरान	[illegible]
५७	शोभिता भुजेल	" " सदस्य	धरान	शोभिता
५८	रञ्जना श्रेष्ठ	सदस्य	धरान	[illegible]
५९	भुवन कु. राई	मावेक	सा. वि. महाशाखा	[illegible]
६०	भेषराज अधिकारी	व. लेखा अधिकृत	धरान उ.म.न.पा.	[illegible]
६१	~~नेहा कोइराला~~ सुचिता क्षेत्री	रिसर्चर, Progress Inc	काठमाडौं	[illegible]
६२	नेहा कोइराला	"	" 9841351314	[illegible]
६३.	गणेश प्रसाद तिमल्सिना	वित्त प्रमुख	नेपाल	[illegible]

Page No.:
Date:

आज मिति २०८२/१०/१५ गतेका दिन लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण कार्यदलको संयोजक नगर का. वा. प्रमुख श्री अङ्कद विक्रम थेबा ज्युको अध्यक्षतामा तपसिल बमोजिमको उपस्थितमा बैठक बसियो।

उपस्थित

(१) का. वा. नगर प्रमुख - अङ्कद विक्रम थेबा
(२) प्र. प्र. अधिकृत - अम्बिका प्र. पोख्रेल
(३) वडा अध्यक्ष ११ - लोकेन्द्र प्र. काफ्ले
(४) —"— १६ - मुरारी प्रसाद कट्टराई
(५) सा. वि. स. संयोजक - सिर्जना नेपाल
(६) आ. वि. स —"— - विनिता जग्राचार्य
(७) सार्वजनिक लेखा समिति - ब्रजेश प्र. भट्टराई
(८) वडा सदस्य - उर्मिला परियार
(९) सा. वि. म. प्र. - अनन्त राई
(१०) परिक्षणकर्ता - गणेश लिम्बु
(११) अ. ज. म. सहायक - रिता खापुङ
(१२) सदस्य - विष्णु याक्खा
(१३) सा. वि. म. - भुवन कुमारी राई
(१४) —"— - गंगादेवी खापुङ
(१५) —"— - प्रतिभा राई
(१६) —"— - सरिता राई

निर्णय नं. १ माथी छलफल गर्दा पकलो टेक्नोलोजि इन्स्टिच्युट प्रा. लि. सुनसरीले पेश गरेको लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण प्रतिवेदन मस्यौदा माथी छलफल सम्पन्न गरियो। छलफलबाट प्राप्त सुझाव समावेश गरि धरान उपमहानगरपालिकाको सबै वडा कार्यालय र महाशाखाहरुमा सुझावको लागि पेश गर्ने र प्राप्त सुझावहरु समावेश गरी

आज मिति २०८२/१०/१५ गतेका दिन लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण कार्यदल बैठक संयोजक का.वा. नगर प्रमुख श्री आइन्द्र विक्रम बेघाको अध्यक्षतामा तपसिल बमोजिमको उपस्थितिमा बैठक बस्यो ।

उपस्थित

(१) संयोजक - का.वा.न.प्र. - आइन्द्र विक्रम बेघा
(२) सदस्य - का.नि. र सं. - पिंकिला नेपाल
(३) -"- वडा सदस्य - उर्मिला परियार
(४) -"- का.उ.प्र.स. - रिता खाम्बु
(५) -"- प्र.स. शिवाली किरण आवरण
(६) -"- परिक्षणकर्ता - गणेश तिम्सिना
(७) सदस्य - शाखा कर्मचारी - भुवन कुमारी राई

निर्णय नं. १ माथि छलफल गर्दा एकली टेक्नोलोजि इन्फ्राष्ट्रक्चर प्रा. लि. सुनसरीले पेश गरेको मस्यौदा प्रतिवेदन माथि छलफल सम्पन्न गरियो । छलफलमा प्राप्त सुझाव समावेश गरि धरान उपमहानगरपालिकाको सबै वडा कार्यालय र महाशाखामा सुझाव हुनका ला। पेश हुनका लागि पेश गर्ने, र प्राप्त सुझावहरू समावेश गरि अन्तिम प्रतिवेदन तयार पारि आगामी कार्यपालिका बैठकमा स्वीकृतका लागि पेश गर्ने निर्णय गरियो ।

अन्तिम प्रतिवेदन तयार गरि आगामी कार्यपालिकाको स्वीकृतको लागि पेश गर्ने निर्णय गरियो ।